

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Andrejka Rupnik

**FUNKCIJA ODNOSOV Z JAVNOSTMI V
ORGANIZACIJI SLOVENSKE POLICIJE**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2006

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Andrejka Rupnik

Mentor: doc. dr. Andrej Škerlep

**FUNKCIJA ODNOSOV Z JAVNOSTMI V
ORGANIZACIJI SLOVENSKE POLICIJE**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2006

ZAHVALA

Zahvaljujem se doc. dr. Andreju Škerlepu za strokovno pomoč in za vzbuditev zanimanja in navdušenja nad odnosi z javnostmi že med predavanji. Posebej se mu zahvaljujem, ker je sprejel predlagano temo, kljub temu, da je pred vrati njegove pisarne čakalo še ogromno študentov, ki so želeli njegovo mentorstvo in mi dal možnost, da na koncu študija poskusim združiti mojo prvo ljubezen varstvoslovje s komunikologijo, ki mi je prav tako prirasla k srcu.

Za pomoč pri drugem delu naloge se zahvaljujem Evgenu Govekarju, inšpektorju v Uradu direktorja Policijske uprave Nova Gorica, ki mi je priskrbel vse želene podatke in ves čas sodeloval z mano kljub natrpanemu urniku. Zaradi njega ta diplomska naloga sploh obstaja. Brez njegove pomoči bi bila samo teorija.

Hvala Kristjanu Mlekušu za idejo, pomoč pri konceptu, za posredovane podatke in za 'posredništvo' med mano in policijo.

Ne smem pozabiti na vse ostale, ki mi niso dajali strokovne pomoči, vendar brez njih zagotovo ne bi bilo mene. Zahvaljujem se staršem za omogočanje študija in za razumevanje moje kaprice, da bi želela, po zaključku prejšnjega študija začeti na novo. Hvala, ker so me prenašali, ko sem bila nemogoča – za nekaj skodranih živčkov poskrbijo tudi izpiti, ki jih je treba premagati, da se prebiješ do diplomske naloge, za vso skrb in konec koncev za njihovo priganjanje. Tu je diplomska naloga! Hvala tudi bratu Matjažu – zdaj čaka še njega ... finiširanje študija namreč.

Hvala sodelavcem, ki so me prenašali, poslušali moje tarnanje, me podpirali in mi včasih dajali potuho. Hvala ge. Sonji Mlakar, ker mi je dajala možnost za skoke v knjižnice in na fakulteto, za življenjske nasvete, za možnost, da v službi opravljam delo, ki ga rada počnem. In hvala, ker je razumela moje, včasih nemogoče izgovore, zakaj diplomske naloge še nisem zaključila, in ker me ni neusmiljeno priganjala.

Hvala vsem prijateljem, ki so delili z mano študentska leta in bili z mano, ko sem jih rabila. Predvsem Metodi Pivk, ki je poleg vsega poskrbela za lektoriranje. Hvala.

Hvala sošolkam in sošolcem, tistim, ki so me sprejeli v svojo družbo, ki so jo izoblikovali v prvih dveh letih študija in vsem tistim, ki so bili novi prišleki kot jaz in smo skupaj spoznavali strah in trepet FDV-ja. Še posebej bi se rada zahvalila Andreju Ramšaku. Upam si trditi, da bi bil brez njega uspeh študija vprašljiv. Hvala za vse zapiske, nasvete in za vsa 'zanimiva' in začinjena predavanja.

In na koncu ... v mojem srcu prvi. Marku Trčku hvala, ker obstaja. Hvala za vso motivacijo in za to, ker zna poslušati. Z njim sem delila veselje, ko sem prijavila temo, ko sem opravila zadnji izpit in z njim bom delila veselje in ponos, ko bom diplomirala. Zdaj je na vrsti še on. Občutek je fenomenalen!

FUNKCIJA ODNOSOV Z JAVNOSTMI V ORGANIZACIJI SLOVENSKE POLICIJE

V diplomski nalogi so analizirani sistemi odnosov z javnostmi v policiji. Obravnavani so programi in tehnike odnosov z javnostmi, ki jih v policiji najpogosteje uporabljajo. Posebej so opredeljeni odnosi z javnostjo v državnih institucijah, ki se razlikujejo od odnosov z javnostjo v organizacijah v privatnem sektorju. Predstavljena je slovenska policija, njene naloge, etičnost in odgovornost. Njeno komuniciranje je v razdeljeno na tri ravni – državno, regionalno in lokalno. Študija primera pa zajema primer vandalizma v gostinskih lokalih v Novi Gorici in reagiranje policije na provokacije različnih medijev. Policija mora razvijati odnose z državljani in drugimi javnostmi. Razvit sistem odnosov z javnostmi v policiji lahko pripomore k bolj učinkovitemu izvajanju poslanstva policije v okviru demokratične družbe. Pri nadzoru nad delom policije imajo pomembno vlogo tudi mediji. Ljudi lahko zaradi svojevrstnega vpliva pripravijo k spoštovanju pravil in zakonov. Pri delu policije se vedno postavlja dilema ali gre za vodenje odnosov z javnostmi ali za redno policijsko delo.

Ključne besede: policija, varnost, odnosi z javnostmi, javnosti, programi, tehnike

FUNCTION OF PUBLIC RELATIONS IN THE SLOVENIAN POLICE ORGANIZATION

The thesis deals with analysis of the systems of public relations in the police organization. It deals with programs and techniques of public relations, which are most often used by the police. In one of its sections public relations in public administration are defined. There are some differences between public relations in public administration and public relations in organizations in private sector. There are also presented Slovenian police organization, its tasks, ethics and responsibilities. Its communication is parted in three levels – state, regional and local. In study case there is an example of vandalism in bars in Nova Gorica and police reaction on media provocation. The police have to develop the relations with civil public and others. A well developed system of public relations in the police can enable the police to perform their mission more effectively in the democratic society. An important role of the control over the police work is also the media. Its unique influence can make people respect the rules and laws. A dilemma always occurs with regard to the police work, whether the police handle the public relations or do regular work.

Key words: police, security, public relations, public, programs, techniques

KAZALO

1. UVOD	6
2. SISTEM VARNOSTI IN POLICIJA	8
2.1 POJEM VARNOSTI.....	8
2.2 VARNOSTNI TRIKOTNIK.....	10
2.3 POLICIJSKA REPRESIJA V AVTORITARNIH DRUŽBENIH UREDITVAH.....	12
2.4 VLOGA POLICIJE V DEMOKRATIČNIH DRŽAVAH.....	14
2.5 V SKUPNOST USMERJENO POLICIJSKO DELO.....	16
2.6 ODGOVORNOST POLICIJE.....	18
2.7 POLICIJSKA ETIKA.....	18
3. ODNOSI Z JAVNOSTMI	21
3.1 OPREDELITEV ODNOSOV Z JAVNOSTMI.....	21
3.2 PROGRAMI ODNOSOV Z JAVNOSTMI.....	23
3.3 TEHNIKE ODNOSOV Z JAVNOSTMI.....	25
3.4 PROCES ODNOSOV Z JAVNOSTMI.....	28
3.5 DRUŽBENA ODGOVORNOST IN ETIKA ODNOSOV Z JAVNOSTMI.....	30
4. ODNOSI Z JAVNOSTMI V DRŽAVNIH INSTITUCIJAH S POSEBNIM OZIROM NA POLICIJO	32
4.1 ODNOSI Z JAVNOSTMI V DRŽAVNIH INSTITUCIJAH.....	32
4.2 ODNOSI Z JAVNOSTMI V POLICIJI.....	37
4.3 POLICIJA IN NJENE JAVNOSTI.....	39
5. ŠTUDIJA PRIMERA: VANDALIZEM V GOSTINSKIH LOKALIH V NOVI GORICI	44
5.1 PREDSTAVITEV ORGANIZACIJE SLOVENSKA POLICIJA.....	44
5.2 ORGANIZIRANOST SLOVENSKE POLICIJE.....	45
5.3 NALOGE.....	47
5.4 DOGODKI – VANDALIZEM V GOSTINSKIH LOKALIH V NOVI GORICI.....	47
5.5 V MEDIJIH O DELU POLICIJE V PRIMERU VANDALIZMA.....	48
5.6 AKTIVNOSTI POLICIJE V PRIMERU VANDALIZMA.....	49
5.7 SKLEPI.....	58
6. ZAKLJUČEK	62
7. LITERATURA IN VIRI	64
7.1 LITERATURA.....	64
7.2 OSTALI VIRI.....	69
8. PRILOGE	72

KAZALO SLIK

Slika 3.1: Štiristopenjski proces odnosov z javnostmi.....	29
Slika 4.2: Razvojni kontinuum interakcij med državljani in vlado ter državnimi institucijami.....	33
Slika 5.3: Glavni akterji v projektu Otrokom prijazno mesto.....	51

KAZALO TABEL

Tabela 2.1: Glavne in najbolj očitne razlike med militaristično birokratskim modelom in modelom v skupnost usmerjenega policijskega dela.....	16
---	----

1. UVOD

Kot diplomirana varstvoslovka sem v diplomski nalogi želela povezati znanja pridobljena na Visoki policijsko-varnostni šoli, ki sem si jih pridobila pred štirimi leti in znanja, ki sem si jih pridobila v zadnjih treh letih na Fakulteti za družbene vede. Policija mi je vedno predstavljala pojem varnosti, plemenitosti, nesebičnosti, razdajanja, etičnosti ... vendar sem šele skozi študij varstvoslovja spoznala, da policija nima take moči kot sem si predstavljala. Je omejena. Omejena z zakoni, pooblastili in s predsodki javnosti. Spoznala sem ljudi, ki dihaajo s policijo, ki jim je policija življenje in ki bi varovali s svojim življenjem. Takih ljudi je malo, vendar viteštvo očitno še obstaja. Smo pa ostali smrtniki take narave, da vedno negativno kritiziramo, smo negativno nastrojeni proti policiji, saj nas konec koncev omejuje. Omejuje našo svobodo, naše gibanje, naše početje ... Seveda, če mislimo samo nase. Čeprav smo odrasli, še vedno nismo toliko odgovorni, da bi končno spoznali, da policija opravlja naše delo. Da nas varuje, ker se ne znamo varovati sami. Včasih nas ne varuje pred tretjim osebam ampak pred nami samimi. Varuje nas pred našo objestnostjo, neracionalnim mišljenjem, našo sebičnostjo ..., varuje nas pred nami samimi in varujejo druge pred nami. Prav zaradi tega sem nekoč želela postati ena izmed njih. Da bi se našla njihove plemenitosti, da bi naredila nekaj družbeno dobrega in da bi varovala ljudi pred samimi seboj. Da bi izpolnjevala to družbeno pogodbo med državo in državljani. Zato še ena diplomatska naloga, ki je posvečena policiji in njenemu delu. Z drugega vidika, z vidika odnosov z javnostmi. Saj je policija dostikrat tudi sama odgovorna za negativno podobo, ki si jo ustvarja javnost. Ker v očeh večine državljanov nima več podobe viteštva. Ker je to podobo izgubila tudi zaradi sebe.

V diplomski nalogi bodo analizirani sistemi odnosov z javnostmi v specifični državni instituciji – policiji, in sicer iz dveh razlogov. Policija je vsekakor institucija, ki je velikokrat 'na udaru' različnih javnosti – ne le medijev, temveč tudi druge javnosti, ki so tako ali drugače v interakciji s to institucijo. Policija je državni organ, ki nosi veliko mero družbene odgovornosti in kot taka mora imeti razvit sistem odnosov z javnostmi, saj brez tega nikakor ne more uspešno delovati in izvajati nalog, ki so ji s strani družbe zaupane.

Glavna teza diplomskega dela je, da lahko razvit sistem odnosov z javnostmi v policiji pripomore k bolj učinkovitemu izvajanju poslanstva policije v okviru demokratične družbe. Policija pri svojem delu namreč posega v človekove pravice in svoboščine in je poglavitni organ družbenega nadzora. Največkrat posega v nedotakljivost človeškega življenja, osebno svobodo, svobodo gibanja, prepoved mučenja, človekovo osebnost in dostojanstvo, nedotakljivost stanovanja, tajnost pisem in

drugih občil ter varstvo osebnih podatkov. Ker gre za poseganje v izjemno občutljivo področje, mora policija razvijati odnose z državljani in drugimi javnostmi, k čemur lahko pripomorejo odnosi z javnostmi. Pri nadzoru nad delom policiji imajo pomembno vlogo tudi mediji, ki zaradi svojevrstnega vpliva na ljudi, ljudi pripravi k spoštovanju pravil in zakonov.

Diplomsko delo je razdeljeno na več poglavij. V drugem poglavju je podan poskus opredelitve pojma varnosti, poleg tega so prikazani trije vidiki nadzorstva (formalnega, institucionaliziranega neformalnega in neformalnega). Predstavljene so osnove policijskega dela, usmerjenega v skupnost, odgovornost policije, izpostavljen je tudi problem etičnosti. V tretjem poglavju so opredeljeni odnosi z javnostmi nekaterih znanih tujih in slovenskih avtorjev. Ker praksa potrebuje oporo v teoriji, je predstavljenih tudi nekaj glavnih programov in tehnik odnosov z javnostmi, ki so v policiji najpogostejši in najbolj prepoznavni. Sledi družbena odgovornost, etika in proces odnosov z javnostmi. V četrtem poglavju so, zaradi specifičnosti diplomskega dela, na kratko predstavljeni odnosi z javnostmi v državnih institucijah. Sledijo odnosi z javnostmi v policiji, ki so opisani v samostojnem podpoglavju ter javnosti policije. Zadnje, peto poglavje se neposredno tiče policije – začinja se s predstavitvijo organizacije Slovenska policija, njene organiziranosti, naloge in poslanstvo. V nadaljevanju je predstavljen primer mladoletniškega nasilništva v gostinskih lokalih in njihovih okolica izpred nekaj let v Novi Gorici, ki je prispeval k slabi javnomnenjski podobi policije v medijih in širši javnosti.

2. SISTEM VARNOSTI IN POLICIJA

2.1 POJEM VARNOSTI

Že v antiki in zgodnjem srednjem veku so častili božanstvo, ki je bilo povezano z varnostjo. Varnost je bila le posledica volje bogov in usode. Rimljani so častili boginjo varnosti, zdravja in blaginje Soterio, ji postavili tempelj in ga uradno častili. Božanstvo so prevzeli od Grkov, kjer se je boginja imenovala Hygieia in je bila zaščitnica zdravja (Aaron 2006). Pojem javne varnosti se je prvič izoblikoval leta 1793, ko je Narodna konvencija ustanovila Komite javne varnosti, ki je skrbel za obrambo francoskega naroda pred sovražniki in nadzor organov izvršilne oblasti. Pojem kot ga poznamo danes, pa se je razvil v 19. stoletju z razvojem industrializacije. Nesreče pri delu so botrovale temu, da so se začeli zavedati, da je varnost nekaj, za kar je odgovorna družba (Oracle 2006).

Pojem varnost izhaja iz latinske besede *securus*, ki pomeni varnost, brezskrbnost, mirnost in neustrašnost. V 15. stoletju so latinski *securitas* interpretirali kot lastnost biti varen pred neko nevarnostjo (brez prisotnosti strahu). V klasičnem pomenu pa je varnost iz latinske besede *securitas* povezana z mirnostjo in brezskrbnostjo (Mesjasz 2006).

Okrog varnosti se vrtilo ogromno diskusij in znanstvenih razprav – varnost pred kom, kako zagotoviti varnost in s katerimi normami. Manj pozornosti je posvečene vprašanju, kaj varnost sploh je. Prezeli (2001) se strinja, da ne obstaja enotna opredelitev varnosti. V času hladne vojne sta prevladovali dve šoli – realisti so varnostno problematiko zožili na problem moči, idealisti pa na problem miru, torej je bila varnost vojaško-političen problem. Od začetka osemdesetih let naprej so se začeli uporabljati širši pristopi, ki jim je skupno to, da se varnost ne izraža samo na vojaškem, ampak tudi na gospodarskem, socialnem, okoljskem, političnem, humanitarnem, zdravstvenem, kulturnem in na drugih področjih.

Nujno je o varnosti govoriti kot o pravici socialne entitete in njenih elementov, ne pa kot o abstraktni predpisani ideji. Mesjasz (2006) pravi, da nikoli ne bo možno izdelati splošne definicije varnosti. Pojem varnosti je lahko uporabljen v treh pomenih: v tradicionalnem pomenu, v katerem pomeni atribut države kot odsotnost vojaških nesoglasij (vojaška varnost); drugi pomen varnosti zajema še širše pojmovanje, ki se tiče mednarodnih odnosov; zadnje pojmovanje pa je povezano z varnostjo v splošnem smislu – kot varnost človeka. Brodeur (Sung 2006) nadaljuje z vprašanjem, koliko varnosti

je dovolj varnosti. Minimalni nivo varnosti zagotavlja vsaj uživanje primerne kakovosti življenja, kar je povezano s psihološkimi in moralnimi vrednotami.

Tudi Abraham Maslow (Guth in Marsh 2003) je v svoji teoriji omenjal potrebo po varnosti; v tako imenovani Maslowovi hierarhiji potreb. Osnova teorije je, da so nekatere potrebe osnovnejše od drugih, torej morajo biti tudi prej zadovoljene. Potreba po varnosti je na drugem mestu po pomembnosti zadovoljitve. Najosnovnejše potrebe so fiziološke potrebe, ki jih zahteva naše telo in morajo biti v vsakem primeru zadovoljene, preden se lahko aktivirajo višje potrebe. Zadovoljitev je lahko relativna (in ne absolutna). Naslednja kategorija motivov so motivi varnosti. K njim spada tako potreba po fizični zaščiti pred nevarnostmi, ki prežijo na nas v naravi, kot tudi potreba po psihološki varnosti kot so stabilnost, domačnost in/ali napovedljivost okolja (Ule in Kline 1996). Gledano razvojno je varnost vgrajena kot biološki mehanizem, kot težnja po obstoju in prilagajanje organizma na ogrožajoče vplive okolja. Varnost je pogoj za delovanje osnovnih življenjskih funkcij, je vzgib za razvoj, zavestno dejanje, da bi se stanje varnosti zmeraj znova vzpostavilo (Buzan 1993).

Sledijo nekatera vprašanja, na katera je potrebno odgovoriti pri opredelitvi pojma varnosti. Potrebno se je vprašati, za varnost koga ali česa gre. Potrebno je torej opredeliti subjekte (na primer človek, družbene skupine, družbena skupnost, država, mednarodna skupnost, narava na splošno, svet kot celota) ali objekte (na primer varnost različnih vrst zasebne in družbene lastnine, varnost intelektualne lastnine), na katere se varnost nanaša. Potrebno je določiti tudi vrsto varnosti: ali gre za varnost subjekta ali objekta na splošno ali za varnost pred specifičnimi vrstami ogrožanj. Poleg tega je potrebno pred kom in/ali čim se zavzemamo za varnost določenega subjekta. Pri virih ogrožanja se zastavlja niz vprašanj, ki sodijo v opis in analizo ogrožanj (vir ogrožanj, vrsta ogrožanja, neposrednost ali posrednost ogrožanja, časovna in prostorska bližina ogrožanj, verjetnost uresničitve grožnje in resnost grožnje). Tu se je potrebno tudi vprašati ali je varnost individualna ali kolektivna dobrina (ali je varnost mogoče uresničevati na škodo drugih ali pa je možna samo kot vzajemna varnost za vse družbene subjekte). Naslednje vprašanje je, ali je varnost objektivna in/ali subjektivna kategorija (Mitar 1995).¹

---

¹ Varnosti ne moremo enostransko opredeliti kot subjektivno kategorijo (na primer občutek varnosti), saj nezaznavanje nevarnosti ne pomeni, da je ni. Pretiravanje v zaznavanju nevarnosti pa škodi, ker vodi v paranojo.

Varnost je stanje, v katerem je zagotovljen uravnotežen fizični, duhovni, duševni ter gmotni obstoj posameznika in družbene skupnosti v razmerju do drugih posameznikov, družbenih skupnosti in narave (Grizold 1992). Varnost vključuje vse ravni povezovanja in oblike družbenega organiziranja (regionalno, nacionalno, mednarodno in svetovno). Čeprav je zadovoljevanje potrebe po varnosti posamezne entitete neločljiv del celote, med omenjenimi entitetami pri tem ni harmonije. Sodobni varnostni vzorec se v tem okviru navzven obravnava v obliki štirih temeljnih konceptualnih okvirov: individualne, nacionalne, mednarodne in globalne varnosti. Posameznik najprej občuti svoje individualne potrebe, tudi potrebo po varnosti. Če je ta zadovoljena, mu omogoča kakovostni obstoj in razvoj. Individualna varnost je vedno relativna, odvisna od namenov in dejanj drugih članov sodobne družbe (ki lahko prispevajo k varnosti drugih ali pa jih ogrožajo). Pri nacionalni varnosti gre za prizadevanje nacionalne države za zaščito pred ogrožanji zunaj in znotraj države. Mednarodna varnost je notranji varnostni problem sistema držav in sveta kot celote. Kot taka je kolektivna dobrina mednarodne globalne družbe in ne samo dobrina posamezne države ali zvez držav. Globalna varnost se osredotoča izključno na zaščito države, zanemarjanje interesov ljudi, ki predstavljajo državljane kake države in v imenu katerih se uresničuje njena suverenost (Grizold 1999).

Termin varovanje v policijsko-varnostnem smislu predstavlja vse aktivnosti (na področju preventivnih dejavnosti, odkrivanja, preprečevanja, obravnavanja in zatiranja kaznivih dejanj), ukrepe in postopke, ki jih stori oseba, da sebe, drugo osebo ali premoženje zaščiti pred uničenjem, poškodovanjem, odtujitvijo. Pri tem osebe, ki varujejo, uporabljajo znanja, psihofizične sposobnosti, dokumentacijo, ki je na razpolago, živali, tehnična sredstva in opremo (Golob 1997).

Problem varnosti torej ni samo mednarodnopravno, ustavnopravno, kazenskopravno, notranjepolitično, policijsko in vojaško vprašanje, ampak tudi demografsko, ekonomsko, ekološko, socialno, medicinsko in kulturno vprašanje. Tiče se posameznikov, skupin in družbene skupnosti. Pojem je zaradi vseobsežnosti različno širok in ga je potrebno za teoretične in praktične namene omejiti (Mitar 1995).

2.2 VARNOSTNI TRIKOTNIK

V povezavi z varnostjo se omenja varnostni trikotnik,² ki ga sestavljajo tri sfere varnostnega delovanja: delovanje državnih organov, delovanje zasebnega tržnega sektorja varnostnih storitev in civilna družba.

---

² Pečar (1988) namesto varnostnega trikotnika uporablja izraz trihotomija nadzorovanja.

Pečar, ki se pri nas precej ukvarja s temi tremi sferami, gleda nanje kot na tri vrste družbenega nadzorstva: formalno nadzorstvo, institucionalizirano nedržavno nadzorstvo in neformalno nadzorstvo.

Prvo, formalno nadzorstvo, v najširšem kontekstu dojemamo kot nek normativni sistem, ki določa družbeno ureditev na kateremkoli vedenjskem področju, mehanizme, ki ta sistem izvajajo z različno in funkcionalno vsebino ter oblike delovanja teh mehanizmov, ki si prizadevajo, da bi vedenje ljudi uskladili z ideologiziranimi vrednotami, ki so največkrat vsebovane v pravnih normah. Slovenski pravni sistem je zgrajen po tem pravilu – imamo zakonodajno, izvršilno in sodno oblast. Formalno nadzorstvo predstavljajo mehanizmi, ki legitimno prizadajajo ljudem bolečine in jih javno stigmatizirajo (tudi zaradi zgloda drugim). Gre za neko družbeno pogodbo med nami državljani in državo (Pečar 1988). Ena izmed najbolj pogostih oblik formalnega nadzorstva je policija.

Država sama z grožnjo represije v današnji družbi ne more več zagotavljati potrebnega varstva ustavno zaščiteneh pravic državljanov in zato vse države uvajajo institucije in ukrepe, ki imajo preventivno funkcijo. Države se zatekajo k obveščevalnim službam. Glede pravne varnosti so države vezane na institucije, katerih namen in dejavnost je preventiva. Da bi država zaščitila pravice državljanov, se včasih znajde tudi v položaju, ki je notranje močno protisloven (poseganje v ustavno zaščitene pravice posameznika). Torej država urejanja tega področja ne more prepustiti nikomur drugemu, razen institucijam, ki jih je sama ustanovila (Bučar 1997).

Drugo v varnostnem trikotniku je tako imenovano institucionalizirano nedržavno nadzorstvo. Glavne značilnosti so, da ga ljudje izvajajo sami, da je regulirano s strani države (vloga države je s svojo regulacijo včasih večja, včasih manjša) in se razvija glede na potrebe družbenih skupin in posameznikov. Najpogostejša motivacija za delovanje teh mehanizmov je zagotavljanje varnosti, potreb po spreminjanju, obvladovanje položajev in vzdrževanje discipline. Gre za organizacijo posameznih družbenih skupin za opravljanje neke dejavnosti, katerih delovanje je utemeljeno z nekim formalnim aktom ali kako drugače (manj formalno). Posledica institucionaliziranja je izražanje interesa po njej (po načinu institucionaliziranega nedržavnega nadzorstva), strukturirajo se odnosi med ljudmi, urejajo se interakcije, določajo sredstva in načini delovanj ter pravila (z njimi pravice in dolžnosti) (Pečar 1992).

Ena izmed institucionaliziranih nedržavnih oblik nadzorstva je zasebno varstvo, ki je v 80. letih prejšnjega stoletja postala zelo pogosta oblika varovanja (Cosenz in drugi 2001), ki poleg državnega

varstva dajejo predvsem zasebnikom občutek varnosti, ki je nezanemarljiv, saj gre pri varnosti velikokrat za čustveno vprašanje (Pečar 1997). Slovar terminologije kazenskega prava (1981) opredeljuje zasebno varstvo kot samostojno ali lastniško komercialno organizacijo. Zasebno lastnino je treba varovati z dodatnimi močmi, saj država ne zadošča več. Spremenile so se tudi individualne vrednote; več kot ekonomska in materialna varnost ljudem pomeni svoboda in kakovost življenja (Zhao 1995). Država je s tem, ko je zavestno prenesla nekatere dejavnosti na zasebnika, naložila, kaj in kako naj dela (Kotnik v Gostič 1997). Policija je imela o zasebnih varnostnih službah pomisleke, vendar se vedno bolj zaveda njihove prisotnosti in njihove vloge pri zagotavljanju varnosti (Greene 1995). Danes je varnost tržno blago, ki ga kupuješ in prodajaš.

Neformalno nadzorstvo kot tretji kot trikotnika ima lahko zelo podobne značilnosti kot formalno nadzorstvo. Ima določena pravila, ki so napisana ali ne, različne stopnje neposrednosti, prisilo in kaznovanje. Obe sta lahko zastraševalni, preprečevalni, pozitivni in negativni, združevalni in ločevalni, vidni ali skriti. Ključno za neformalno nadzorstvo je, da poteka med ljudmi – nadzorujemo drug drugega, brez vpletanja države. Posebna socialna kategorija je javnost, ki ima kritične in kontrolne funkcije. V kriminalni politiki ima pomembno vlogo predvsem pri preprečevanju deviantnosti (Pečar 1991). Skupnosti se zavedajo mnogih nevarnosti in se nezavedno, torej neformalno, vedejo preventivno in ukrepajo v primeru nevarnosti (Greene 1995).

Civilna družba pri zadovoljevanju potreb po varnosti temelji na samoorganizaciji državljanov v lokalni skupnosti. Vsak od delov varnostnega trikotnika je različno organiziran in tudi različno financiran (državni sektor deluje po načelu univerzalnih varnostnih storitev za vse državljane, zasebni sektor deluje tržno s prodajo svojih storitev, tretji sektor, sektor samovarovanja, pa deluje po načelih varnostne solidarnosti). Varnost posameznika torej temelji na kombinaciji povezav s temi tremi sferami. Na žalost je sektor samovarovanja slabo razvit, kljub temu, da je to ena bolj uspešnih oblik zagotavljanja osebne varnosti in tudi prispeva k spreminjanju varnostne kulture (Ambrož 1999).

2.3 POLICIJSKA REPRESIJA V AVTORITARNIH DRUŽBENIH UREDITVAH

Skozi tri teoretične pristope je mogoče opazovati naravo policijske dejavnosti in njeno vlogo v družbi. Pri liberalnem pristopu je policija nevtralnno telo, ki skrbi za domači red in uživa visoko stopnjo družbene legitimnosti, saj je usmerjena v zaščito državljanov in varovanja zakonov. Vlogo policije po konzervativnem pogledu se lahko razume kot mehanizem politične kontrole, saj vzdržuje državno oblast. Policija deluje kot prisilna služba, ki nadzira družbene nemire in nered. Po radikalnem

pristopu je policija orodje zatiranja, ki deluje v interesu države in ljudi, služi pa elitam, ne množicam (Hwywood v Sotlar 2001).

Vloga policije je v avtoritarnih družbenih ureditvah predvsem služiti državi in nadzorovati ter obvladovati državljane. V svojem delovanju je policija precej podobna vojaškemu delovanju (takemu delovanju pravimo tudi paramilitaristični model), kar ovira prilagajanje policije družbi. Temu primerno je tudi komuniciranje z javnostmi, ki poteka birokratsko; policija ne mara sodelovati s socialnimi službami in raznimi zasebnimi varnostnimi agencijami. Javnost zaradi tega postaja cinična in v očeh večine ljudi je vse, kar se nanašana policijo, slabo. Policijsko delo je zavito v mističnost, zato so policisti in njihove naloge označene kot nenavadne in težko razumljive. Policija za svoje delo ni odgovorna skupnosti, javnost pa si niti ne predstavlja, kaj policija počne, kot da bi to lahko zmanjšalo njeno učinkovitost (Morić v Ivković in Haberfelt 2000).

V nekaterih državah tretjega sveta policija organizacijsko celo sodi pod vojsko (na primer indonezijska policija) in je karakterizirana s polvojaškim, avtoritarnim pristopom policijskega dela in s strogo hierarhično strukturo odgovornosti. Ta način policijskega dela poudarja pomen javnega reda. Njeno delo je obsojeno tako s strani javnosti kot ljudi iz drugih držav, največkrat so se pritožbe nanašale na kratenje človekovih pravic (Meliala 2001). Policija je bila celo soodgovorna za splošni nered, ki je vladal v državah in ponekod (na primer v Združenih državah Amerike) so z najvišjim sodiščem omejili policijsko moč (uvredba mirande v Arizoni leta 1966) (Brown in Benedict 2002).

V povezavi s konceptom paramilitarizma je koncept militarizem, ki se zanaša na fizično moč, dominacijo in uporabo sile in kjer je mučenje, nezakonito nasilje in ubijanje postalo legitimno in zaželeno. Taka kultura ne omogoča spoštovanja družbenih institucij, ki predstavljajo izvršilno oblast. Tak način dela policije bo prej izzival provokacije družbe kot vzpostavil prijateljski odnos (Meliala 2001).

Totalitarni režim je izkusila tudi Slovenija. Dve instituciji sta utrjevali in vzdrževali državno oblast – vojska in policija. Ti dve se predvsem razlikujeta v svoji socialni funkciji. Obe sta pomembni del nacionalnovarnostnega sistema sodobnih držav in obe utrjujeta in vzdržujeta državno oblast. Policiji je bila zaupana notranja varnost, vojska pa je prevzela skrb za zunanjo varnost. Glavni nalogi policije sta bili in sta še vedno vzdrževanje javnega reda in miru ter boj s kriminalom. Policija se je pri svojem delu posvečala samo opravljanju naslednjih nalog: patroliranje, nadzor prometa, vzdrževanje

reda in miru, zatiranju, omejevanju in preiskovanju kriminala ter podobno. Policija je predvsem izvajala pooblastila za uveljavljanje kazenskega prava (Enloe v Sotlar 2001).

V večini držav je nastal položaj, ko represija ni bila več edino in poglavitno sredstvo v boju z deviantnostjo. Represija ni več niti edina dejavnost v drugače pretežno represivno naravnanih državnih mehanizmih, saj se ukvarja tudi z opravi, ki niso kriminalne, represivne ali pravne narave. Pečar (1988) trdi, da je to zagotovo posledica nezaupanja v represijo in kaznovalnost, ki se je skozi zgodovino pokazala kot nepogrešljiva, njena neuspešnost pa sama od sebe sproža razmišljanja še o čem drugem, bolj sprejemljivem, uporabnem in humanem.

2.4 VLOGA POLICIJE V DEMOKRATIČNIH DRŽAVAH

Po hladni vojni je dozorela ideja, da morajo demokratične reforme vsebovati tudi moč za ponovno ustvarjanje, prestrukturiranje in zaviranje nasilne, podkupljive in neefektivne policije. To je bila logična posledica odgovora policije na nove pojave ogrožanja varnosti – izbruh organiziranega kriminala, migracije, begunce, trgovanja z jedrskimi orožji in preprodaje drog, ki so zahtevali drugačen odziv kot je vojaško ukrepanje (Marenin 1998). V demokratičnih družbah je policiji s strani družbe dan monopol legitimne uporabe nasilja v zameno za varnost in mir (Reiner v Moon 2004).

Policija že dolgo več ne obravnava le kršiteljev zakonov vladajoče družbene elite, ampak svojo energijo in čas usmerja v zadovoljevanje zahtev in potreb skupnosti. Policist torej ne odkriva več samo kršilcev zakonov, ampak opravlja tudi storitvene dejavnosti za posameznike v skupnosti. Policija je edina javna služba, ki je ljudem na voljo vsako uro, vsak dan in vsak teden. Potrebe skupnosti se pojavljajo tudi takrat, ko ostale službe ne delujejo in tako policija dostikrat namesto njih opravlja naloge, ki niso njihove prvotne. Policisti se znajdejo v vlogah zdravnika, svetovalca, turističnega delavca, posrednika, zastopnika in/ali socialnega delavca (Lobnikar in Pagon 1995). Vendar je nehumano ravnanje policije še vedno moč zaznati kot resen problem tudi v demokratično naprednih državah (Babović 2000).

Policijske organizacije se iz klasičnih, represivno preiskovalno usmerjenih organizacij vedno bolj preoblikujejo v organizacije, ki dajejo več poudarka preventivi. Za tako delo nujno potrebujejo podporo javnosti. Nanjo pa lahko vpliva le organizirano, ciljno usmerjeno in vodeno področje odnosov z javnostmi (Gorenak in Pagon 2006). Policija rabi pomoč skupnosti, sama ne more preprečiti kriminala. Pomembni so neformalni stiki z ljudmi, ki prispevajo k izmenjavi informacij,

nudenju nasvetov in pridobivanju medsebojnega zaupanja. Policijska dejavnost bi se iz dejavnosti za državo spremenila v dejavnost za skupnost (Mitar 1993).

Obstajajo štiri modeli policijskega dela:

- **Profesionalni model** zahteva, da je policijsko delo usmerjeno na izboljšanje internega vodenja, ki naj bi bil sposoben omejiti kriminal. Za ta model so značilni uniformiranost, horizontalni odnosi (podrejenost in nadrejenost), vojaška disciplina in učinkovitost policijskih uslužbencev. Policijske aktivnosti vključujejo preiskovanje kriminala, iskanje fizičnih dokazov na kraju kaznivega dejanja in aretiranje storilcev kaznivih dejanj.
- **Model v skupnost usmerjenega policijskega dela** se zaveda skupnosti in tega, da je skupnost glavna moč pri preventivi kriminala in njegovi omejitvi. Policija mora vključiti skupnost v svoje delovanje. Skozi zagotavljanje dobrih odnosov med policijo in skupnostjo je pričakovati neposreden vpliv policije na kvaliteto življenja skupnosti, na sposobnost skupnosti, da zagotovi neko družbeno stabilnost in na sposobnost policije za odpravljanje kriminala.
- Pri **modelu v probleme orientiranega policijskega dela** naj bi bila policija uspešna, če bo analizirala in se ukvarjala s tistimi problemi, s katerimi javnost pričakuje, da se bo ukvarjala. Policija se mora spoprijeti z okoliščinami, ki so privedle do določenega problema s kriminalom in neredom. Zbirati mora podatke, jih analizirati in ovrednotiti.
- **Model varnosti** pravi, da ima ustavitev ali omejitev priložnosti pomemben vpliv na zmanjšanje kriminala. Osnovna varnostna organizacijska vodila vključujejo razvoj policistov kot varnostnikov za zmanjšanje priložnosti za kriminal in usposabljanje policistov za uporabo varnostnih tehnik (Jiao 1997).

Demokratično policijo je enostavno definirati, če se spregleda kulturni, regularni in politični pomen. Policija, ki deluje demokratično in učinkovito na eni strani, ni nujno, da tako deluje tudi na drugi strani. Ni enega pravega načina policijskega dela, ki bi deloval na vseh območjih in skozi čas. Način dela je treba prilagajati vsaki posamezni situaciji, političnemu okolju in socialnim odnosom (Marenin 1998).

Kot ovira k novemu načinu, k novi filozofiji policijskega dela in razmišljanja, se kaže predvsem usmeritev policije, ki je bila značilna za totalitarne režime. Kljub vsemu povratek na star način dela praktično ni več mogoč (Ferreira 1998). Policija ima v družbi dve vlogi. Prva je boj proti kriminalu, druga pa vzdrževanje reda (Dempsey 1999). Danes je prevladujoče pojmovanje policije kot borca

proti kriminalu. Večina policistov pojmuje aretacije kot pravo policijsko delo (Winfree in drugi 1996). K temu pojmovanju prispevajo najrazličnejši mediji – filmi, televizija, časopisi in knjige. Druga primarna vloga je vloga vzdrževanja reda. Različne študije so pokazale, da policisti zelo malo delovnega časa namenjajo boju proti kriminalu, največ se ukvarjajo z dajanjem informacij občanom, pomočjo slabotnim osebam, urejanjem prometa, asistencami in podobno (Dempsey 1999). Jasne meje med temi vlogami se ne da začrtati, saj se vloge marsikdaj med seboj prepletajo in dopolnjujejo.

	Militaristični, birokratski model policije	Model v skupnost usmerjenega policijskega dela
Vodenje	Centralistično	Decentralistično
Delitev dela	Specializirana	Generalizirana
Usmerjenost	Odpravljanje posledic, represija	Usmerjenost k vzrokom, preventiva
Interakcija z okoljem	Zaprto sistem, reaktivnost	Odprto sistem, proaktivnost
Možnost spreminjanja	Konzervativna	Inovativna
Odločanje	Hierarhično, navzdol, en nadrejeni	Demokratsko, navzgor
Vpletenost	Potrebe vlade	Potrebe javnosti
Strategija	Tehnična	Socialna (pričakovanja javnosti)
Zaključek	Izpolnjevanje zakonskih predpisov	Orientirano k izvajanju svojega dela po pričakovanju javnosti

Tabela 2.1: Glavne in najbolj očitne razlike med militaristično birokratskim modelom in modelom v skupnost usmerjenega policijskega dela

Vir: PONSAAERS, P. (2001): Reading about »Community (Oriented) Policing« and Police Models. *Policing* 24 (4), 470-496.

V Tabeli 2.1 so prikazane razlike med militarističnim, birokratskim modelom policije in modelom v skupnost usmerjenega policijskega dela. Vsak model policijskega dela je nastal kot reakcija na zgodnejši model. Z drugimi besedami – model policijskega dela je kritika drugega modela policijskega dela, čemur se pravi verižna reakcija. Ni nujno, da en model nujno sledi drugemu oziroma, da prvi model izgine, ko se pojavi naslednji. V vsakem izmed modelov policijskega dela prevlada en element policijskega dela. Pomembno je vedeti, da noben od modelov ni nikoli popolnoma uporabljen v praksi (Ponsaers 2001).

2.5 V SKUPNOST USMERJENO POLICIJSKO DELO

Policija se običajno pojmuje kot javni organ, ki je ustanovljen z zakonom in je specializiran za uporabo fizične prisile, da se zagotovi izvajanje nalog javne varnosti. V zadnjem času so prišle policije v demokratičnih državah do spoznanja, da represija pri zagotavljanju varnosti ni več zadostna, zato so se začele ozirati po novih metodah policijskega delovanja. Vse bolj sta prišla do veljave policijsko preventivno delovanje in v skupnost usmerjeno policijsko delo. S tem je začela

policija poleg osnovnih nalog (kot so varovanje življenja, osebna varnost in varovanja premoženja ljudi) izvajati še veliko drugih nalog. Tako je začela spreminjati vlogo iz represivnega organa v storitveni organ.

Dejansko je prišlo do dramatične spremembe – gre za filozofijo, ki determinira način kako policijske službe sodelujejo s skupnostjo (Trojanowicz in drugi 2002). V skupnost usmerjeno policijsko delo je koncept, ki je rezultat načina gledanja in mišljenja o policiji in njenem delu (Oliver in Bartgis 1998). S tem se je pojavil v policiji še en problem. Gre za protislovje med pričakovanji javnosti in tem, kar policija lahko dejansko stori. Policija je javna služba, ki uresničuje javni interes. Delo policije poteka v javnosti in uspeh tega dela je velikokrat odvisen od podpore in sodelovanja javnosti. Policija mora zagotavljati občanom čim večjo stopnjo varnosti, odkrivati mora varnostne probleme in nanje opozarjati, svetovati ljudem, kako naj se varujejo sami in kako lahko prispevajo k večji varnosti. Poleg tega pa mora še nadzorovati spoštovanje (oziroma kršenje) zakonov. Vse svoje delo mora opravljati tako, da ne krši policijske etike.

Jasna opredelitev poslanstva policije je ključnega pomena za oblikovanje odnosov z javnostmi. Policija mora na nek način prevzeti vlogo zagovornika interesov skupnosti. Delo policije je odvisno predvsem od sodelovanja javnosti, prav tako pa svoj smisel dobi šele v zadovoljni javnosti. Največja nagrada za dobro opravljeno delo oziroma najboljši kazalec za dobro opravljeno delo policije je zadovoljna javnost.

Trojanowicz in Bucqueroux (Ferreira 1998) imenujeta definicijo o v skupnost usmerjenem policijskem delu kar definicija Devetkrat P (*angl. Nine Ps*). Policijska dejavnost v skupnosti je filozofija (*angl. Philosophy*) neprekinjene službe in posebljene (*angl. Personalized*) policijske dejavnosti (*angl. Policing*), v kateri isti policist opravlja patroljno službo (*angl. Patrols*) in drugo delo stalno (*angl. Permanent*) na istem območju in z decentraliziranega mesta (*angl. Place*), tako da gradi aktivno sodelovanje (*angl. Proactive Partnership*) s prebivalci in ugotavlja ter rešuje probleme (*angl. Problems*).

Pri sodelovanju policije s skupnostjo gre za partnerstvo med policijo in ljudmi v skupnosti. Policijska dejavnost v skupnosti vključuje partnerstvo s skupnostjo pri reševanju kaznivih dejanj in neredov. Značilnost večine teorij je delo policije, ki je usmerjeno predvsem v reševanje problemov in se ne ukvarja z neposrednim zatiranjem kriminala. Poudarjajo fizični stik z občani, vse več je patroljiranja

peš in dvosmerne komunikacije med policijo in prebivalci. Policija je tista, ki spodbuja medsebojno sodelovanje in pomoč med prebivalci.

Kot družbeno nadzorstvo naj bi bila policijska dejavnost v skupnosti samo prikrita oblika dela, s katero policija prodre v skupnost, oziroma je to mehanizem državnega nadzorstva, s katerim se represivni državni organ na nek način vtihotapi med ljudi v določeni skupnosti z namenom pridobivanja informacij. Tako obliko dela primerjajo tudi z železno pestjo v žametni rokavici.

2.6 ODGOVORNOST POLICIJE

Kot pri definicijah vseh ostalih pojmov tudi pri odgovornosti obstaja več vrst definicij. Tako odgovornost Fyfe in drugi (1997: 482) opredeljujejo kot »zahtevo, da nekdo dokaže, da je bilo njegovo vedenje skladno s predhodno postavljenimi standardi«. Ločimo politično, kazensko, disciplinsko, finančno, odškodninsko in še kakšno drugo odgovornost. Policijska odgovornost se ne konča na vrhu hierarhične lestvice. S tem v zvezi ločijo dva pojma: odgovornost (*angl. Accountability*) in dovezetnost (*angl. Responsiveness*). Pri prvem pojmu gre za odgovornost policije glede spoštovanja ustave in zakonov, pri drugem pa za odgovornost skupnosti, ki ji policija služi. Policijska organizacija ne more brez ene in druge odgovornosti, hkrati sta tudi obe pomembni za njeno učinkovito delovanje. Policija mora delovati v skladu z načelom ustavnosti in zakonitosti, tu ni nobene nejasnosti. Pri dovezetnosti, na stopnji, ko se vodstvo policijske službe zave, da je za svoje delo odgovorno tudi skupnosti, v kateri živi in dela, pa se lahko pokažejo težave. Lobnikar in Pagon (1995) poudarjata, da policijska organizacija opravlja svoje delo v skupnosti in za to skupnost in ji je za svoje delo tudi odgovorna.

2.7 POLICIJSKA ETIKA

Vsako dejanje oziroma dejavnost človeka kot osebe in/ali kot družbenega bitja ima tudi etično razsežnost. Razlikovati med prav in napačno, med dobrim in slabim. Morala je del ljudskega izkustva, je oblika ljudske prakse. Eden od načinov oblikovanja morale je etika, ki je filozofsko mišljenje morale ali filozofija morale. Pogosto se besedi etično in moralno uporabljata kot sopomenki, vendar se razlikujeta. Kot morala se pojmuje enega od temeljnih načinov ljudskega odnosa do sveta. Etika pa je teorija ali filozofsko mišljenje tega odnosa (Čehok in Veić 2002). Koprek (ibid) poskuša s primerom razložiti trditev, ki pravi, da etično ni vedno moralno in obratno, moralno ni vedno etično. Dober igralski kritik ni nujno tudi dober igralec. Kritik vse opazuje iz neke distance in samo s te distance lahko poda kritiko bistva dela oziroma igre, ki jo ocenjuje. Če bi bil kritik akter v igri, ne bi

mogel biti kritik, ker bi mu manjkala ta pomembna distanca. Torej lahko analogno rečemo, da etik sodi o svojem predmetu z distance.

Skoraj vsako profesionalno področje ima svoj etični kodeks. Etični kodeks sam po sebi ne more poskrbeti, da bi se pripadniki določene profesije obnašali v skladu z njim. So samo pravilo pravega oziroma pravilnega obnašanja. Nekdo mora poskrbeti, da se uslužbenci po kodeksu tudi ravnavajo, kar pomeni, da se tistim, ki se ravnavajo po kodeksu, pokaže zadovoljstvo z njihovim delom in obratno, da se proti tistim, ki kršijo kodeks, ustrezno ukrepa. Do sedaj še ni obstajalo nobeno pravilo, ki bi se ga držali vsi pripadniki, ne da bi bile zraven prisotne nagrade in kazni. Biti profesionalni policist zahteva zagotavljanje visokih standardov etike v zasebnem in profesionalnem življenju (James 2003).

Ker policija ponuja storitve, ki se dotikajo najbolj pomembnih in/ali intimnih interesov ljudi, jih pri delu vodi etični kodeks. Etični kodeksi koristijo tako javnosti kot poklicem (v tem primeru policiji). So neka garancija, da bodo stvari oziroma storitve izvedene tako, kot so pričakovane. Tisti, ki kršijo etični kodeks, tvegajo svoje članstvo v določeni profesiji (Kleining 1999).

Policija večkrat deluje v nemoralnih okoliščinah – policisti se velikokrat znajdejo v specifičnih situacijah, v katerih morajo intervenirati zaradi neetičnih ravnanj, ki ogrožajo varnost ljudi, kljub temu morajo pri kršiteljih upoštevati dostojanstvo človekove osebe.³ V zadnjem času se veliko govori o policijski integriteti, kamor sodijo vrline, ki so sestavni del policijske profesije. Delavec v policiji mora biti pošten, z jasno opredeljenimi koherentnimi in stabilnimi temeljnimi moralnimi vrednotami. Vsak policist bi moral biti po koncu svojega dela zadovoljen, predanost delu pa bi mu morala prinesiti notranji mir (Čehok in Veić 2002).

Kodeks policijske etike (1992) je za odnose z javnostmi pomemben zaradi enega pomembnega dejstva. Delavci policije predstavljajo vidni del policije in so v neprestanem stiku z občani. Prav zaradi tega morajo imeti neka določena pravila. Vljudno se morajo obnašati do občanov, izražati morajo skrb in razumevanje njihovih problemov, pokazati morajo pripravljenost za njihovo reševanje. Brez teh predpostavk je nemogoče nemoteno delo in sodelovanje policista in občana. Policija bi

---

³ Novembra 2004 je potekal posvet Etika v policiji – iz teorije v prakso, ki ga je organizirala Policijska akademija Generalne policijske uprave. Kot zanimivost je tu povzeta kritika dr. Milana Pagona na policijsko etiko: »Policijska etika je pri nas slabo razvita. Razlogi se skrivajo v paravojaški miselnosti policijske organizacije (policist je postavljen v vlogo izvajalca ukazov nadrejenih; ceni se njegova ubogljivost) in napačnem razumevanju potrebe po policijski etiki (če delaš po zakonih, ne potrebuješ etičnih meril). Toda policiste je treba naučiti razmišljati preko zakonov, njihova ravnanja morajo biti v skladu tudi z etičnimi merili« (Kuhar 2004).

morala biti čim bližje občanom, kar bi pripomoglo tako k boljši produktivnosti policije kot tudi k občutku varnosti občanov in njihovem zadovoljstvu s policijo.

V zadnjem desetletju se je sistem policijskih dejavnosti in nadzor nad kriminaliteto bistveno spremenil. Eden izmed elementov sprememb je, da preprečevanje in nadzor nad kriminaliteto ter nevarnostmi že dolgo niso več obravnavani kot izključna odgovornost policije. Tudi ostale službe (zasebne in javne) so odgovorne za te naloge. Rezultat je povečanje števila multiagencijskih mrež, v katerih so partnerji policija, lokalna oblast, državljani in ostale zasebne in javne organizacije (Terpstra 2005).

3. ODNOSI Z JAVNOSTMI

3.1 OPREDELITEV ODNOSOV Z JAVNOSTMI

Koncept odnosov z javnostmi je najstarejši koncept, ki ga organizacije uporabljajo za opis komunikacijskih aktivnosti, ki jih izvajajo. Zdaj pa mnoge organizacije raje uporabljajo termine kot sta poslovno komuniciranje (*angl. Business Communication*) in javne zadeve (*angl. Public Affairs*) – najverjetneje zaradi negativne konotacije izraza odnosi z javnostmi (Grunig 1992).

Angleški pridevnik *public* izvira iz latinske besede *publikus*, ki se nanaša na ljudstvo nacijo in je antonim pridevnika *privatus*, ki pomeni sam, osamljen. Angleška beseda *public* vsebuje tri pomene, ki se nanašajo na celotno ljudstvo, na posebno skupino ljudi, ki jih povezuje skupni interes ali na skupino ljudi, ki nastopa kot občinstvo nekoga (Škerlep 1998), ki se pri nas imenuje publika. Za to delo je pomembna druga opredelitev javnosti, saj javnosti policije povezujejo neki skupni interesi. Za odnose z javnostmi se uporabljajo tudi izrazi javne zadeve, javne informacije, odnosi s skupnostmi, korporativno komuniciranje, odnosi z mediji in zunanji odnosi (Grunig in Grunig v O'Dwyer 2005).

Glede na različnost izraženih interesov, idej in akcij s strani posameznih večjih ali manjših skupin je javnosti veliko in so med seboj različne (Verčič in Žnuderl 1993). Javnosti so zunanje, notranje, možne, pozorne, aktivne, zagovorljive, tradicionalne, bodoče in opozicijske (Seitel 1995). Ločimo jih lahko tudi po tem, kako aktivne so pri reševanju problemov, ki so nastali kot posledice organizacijskih dejanj. Delijo se na nejavnosti (skupine, ki se ne odzivajo na dejanja organizacije), možne javnosti (skupine, ki se soočajo s problemom, ki ga v celoti še niso prepoznale), pozorne javnosti (skupine, ki so soočene s problemom, ki so ga prepoznale, a ga še ne rešujejo) in aktivne javnosti (skupine, ki se ukvarjajo z vprašanji, kako rešiti problem in vpliv na organizacijo) (Grunig in Hunt 1984).

Javnost je vsaka skupina ljudi, ki ima skupne interese ali vrednote v določeni situaciji. Ko pa je organizacija v komunikaciji oziroma v interesnem razmerju z javnostmi, so te javnosti imenovane deležniki⁴ (*angl. Stakeholder*). Nekatere javnosti lahko nimajo nobene zveze z organizacijo, ki jo predstavniki za odnose z javnostmi reprezentirajo, deležniki pa imajo delež ali interes v/do organizacije (Guth in Marsh 2003). V funkciji odnosov z javnosti se ne komunicira samo z aktivnimi

---

⁴ Namesto deležniki lahko v nekateri literaturi zasledimo tudi izraz interesnik.

deležniki, saj se lahko v nasprotnem primeru izloči veliko skupin, s katerimi želi organizacija komunicirati (Škerlep 1998).

Deležniki so ljudje, skupine in organizacije, ki s svojim dejanjem (ali njegovo opustitvijo) vplivajo na uspeh organizacije in ljudi, skupine in organizacije, na katere ta organizacija lahko vpliva s svojim delovanjem (Verčič in drugi 2002). Torej so za vsako organizacijo deležniki pravzaprav javnost, vse javnosti pa niso vedno tudi deležniki. Najbolj pogoste in očitne skupine deležnikov so delničarji, zaposleni, potrošniki in konkurenti. Med deležnike sodijo tudi lokalna skupnost, posebne interesne skupine, širša javnost in naravno okolje (Caroll 1996).

Teoretiki se prav tako rahlo razlikujejo v definicijah odnosov z javnostmi. Leta 1976 je začetnik odnosov z javnostmi Rex Harlow sestavil kar štiristo dvainsedemdeset različnih definicij odnosov z javnostmi. Kasneje je sestavil definicijo s kar sedeminosemdesetimi besedami, v kateri v skrajšani podobi poudarja, da vloga odnosov z javnostmi pomaga dosežati in zagotavljati vzajemne poti komunikacije, razumevanja, sprejemanja in kooperacije med organizacijo in njenimi javnostmi (Guth in Marsh 2003).

Odnosi z javnostmi so opravljanje komuniciranja med organizacijo in njenimi javnostmi. Enačijo se s komuniciranjem. Odnosi z javnostmi in komuniciranje vsebujeta planiranje, izvajanje, ocenjevanje komuniciranja organizacije z zunanjimi ali notranjimi javnostmi (to je skupinami, ki vplivajo na doseganje ciljev organizacije) (Hunt in Grunig v Grunig 1992). Odnosi z javnostmi so managerska funkcija, ki vzpostavlja in ohranja medsebojno korist v odnosih med organizacijo in njeno javnostjo, od katere je odvisen uspeh ali neuspeh organizacije (Culip in drugi 1994). Odnosi z javnostmi so profitabilna integracija novih in že obstoječih odnosov organizacije s svojimi deležniki z zagotavljanjem vseh komunikacij, ki ustvarjajo in ščitijo znamko in ugled organizacije (Caywood 1997).

Poleg posameznih avtorjev je tudi največja svetovna organizacija za odnose z javnostmi Public Relations Society of America definirala odnose z javnostmi. Njihova uradna definicija pravi, da odnosi z javnostmi pomagajo naši kompleksni in pluralistični družbi dosežati odločitve in delovati učinkoviteje z medsebojnim razumevanjem med skupinami in institucijami. Pomaga doseči harmonijo med javnostjo in javno moralo. Odnosi z javnostmi služijo široki paleti institucij in družbam (vladnim organizacijam, fundacijam, bolnišnicam in tako dalje). V nadaljevanju opredelitve zasledimo

tudi to, da mora vodstvo institucije razumeti vedenje in vrednote svojih javnosti, da bi lahko dosegli organizacijske cilje (Guth in Marsh 2003).

3.2 PROGRAMI ODNOSOV Z JAVNOSTMI

Programi odnosov z javnostmi so orodja, s katerimi izvajalci odnosov z javnostmi ustvarjajo in vzdržujejo odnose organizacije s svojimi javnostmi. Programi so vezani in prilagojeni glede na določeno javnost. Znotraj vsakega programa se razvije tehnika, ki je prilagojena dogodkom in skupinam deležnikov. Gre za poenostavljeno tipizacijo ključnih razmerij, saj se ti programi skoraj nikdar ne pojavljajo v čisti obliki, ampak se med seboj prepletajo (Škerlep 1998).

Vsaka organizacija ima svoje ključne deležnike, na katerih osredotoča svoje programe, vendar so glede na različno literaturo sodeč naslednji deležniki pomembni večini organizacij: zaposleni, skupnost, potrošniki, mediji, finančne javnosti, državne institucije in drugi. Zanje pripravijo različne programe odnosov z javnostmi. Med najbolj pomembne programe odnosov z javnostmi sodijo:⁵

Odnosi s skupnostjo⁶ so odnosi med organizacijo in skupnostjo, ki je lahko lokalna, regionalna, nacionalna in mednarodna, katere del je organizacija (White 1991). Gre za skupnosti, ki so povezane z geografsko lokacijo organizacije. Za uspešno delovanje organizacije je pomembno poznavanje strukture in obsega skupnosti, kakor tudi njene javnosti. Glavni namen programa odnosov s skupnostjo je olajšati komunikacijo med organizacijo in skupnostjo, na območju katere organizacija deluje. Organizacija mora s svojim programom skrbeti tako za dobrobit skupnosti kot za svojo (Grunig in Hunt 1984), oziroma da organizacija s svojo prisotnostjo zmanjšuje negativne in zvišuje pozitivne posledice za člane skupnosti (Škerlep 1998). Programi niso enako učinkoviti v različnih skupnostih, odvisno od njihovih značilnosti. Najpogostejše dejavnosti programov odnosov s skupnostjo so: prispevki organizacije, sponzorstvo, dnevi odprtih vrat, interne publikacije in javni nastopi.

Potrošniki so uporabniki izdelkov in storitev organizacije. Program **odnosov s potrošniki** je kot dodatek oglaševanja izdelkov ali storitev organizacije (Grunig in Hunt 1984). Njegova naloga je skrb za zadovoljstvo z izdelki ali storitvami organizacije. V okviru tega rešujejo pritožbe, pripombe,

---

⁵ Programi odnosov z javnostmi so razvrščeni po padajočem vrstnem redu po pomembnosti, ki ga avtor smatra, da velja za policijo. Ostali programi, ki so za delovanje policije prav tako pomembni, vendar niso tako pogosti, so vladni in javni ter mednarodni odnosi z javnostmi.

⁶ Odnosi s skupnostjo in potrošniki se v policiji prepletajo, saj so odnosi s potrošniki (kot odjemalci storitev policije) skoraj vedno tudi odnosi s skupnostjo, v kateri policija deluje (saj je organizirana območno).

predloge (Gruban in drugi 1997) in s pomočjo anket ali osebnih pogovorov ocenjujejo njihovo zadovoljstvo. Glede na odzive potrošnikov organizacije prilagajajo svoje programe (Grunig in Hunt 1984). Gruban in drugi (1997) naštevajo naslednja orodja: novinarske konference, novinarska potovanja, reportaže, nasveti in druge novinarske zvrsti, organiziranje seminarjev in simpozijev, raziskave, pokroviteljstva ter spodbujanje prodaje s kuponi, igrami, nagradami.

Ena izmed najbolj ključnih javnosti organizacije so njeni zaposleni, saj se njihov odnos kaže tudi izven organizacije. **Odnosi z zaposlenimi** niso naključni, ampak morajo biti skrbno vodeni s strani oddelka za odnose z javnostmi (White 1991). Odnosi med organizacijo in njenimi zaposlenimi so celo tako pomembni, da je od njih odvisna uspešnost organizacije (Cultip in drugi 2000). Zaposleni namreč oskrbujejo organizacijo z delovno silo in s strokovnjaki, ki so lahko neproduktivni, posledično bo neproduktivna tudi organizacija, torej neuspešna. Odnosi organizacije z zaposlenimi niso samo odnosi do ene homogene skupine, ampak pomenijo tudi, da se zaposleni znotraj organizacije združujejo v različne kategorije javnosti. Od teh kategorij je odvisen vpliv zaposlenih na organizacijo. Vpliv je odvisen od nalog, ki jih imajo zaposleni v organizaciji, v katerem rangu so zaposleni in ali so na položaju, da lahko odločajo (tisti, ki odločajo, se počutijo v organizacijo bolj vpleteni) (Grunig in Hunt 1984). Med najpogostejšimi orodji, ki jih uporabljajo programi za odnose z zaposlenimi, so: oglasne deske, dnevne novice, knjižice in brošure, audio predstavitve, filmi, razstave, odprti dnevi, letna poročila (za zaposlene), priročniki za novozaposlene (Gruban in drugi 1997), interne konference, nabiralniki predlogov in idej zaposlenih, notranje ankete o zadovoljstvu, obhodi direktorja med zaposlenimi, odprta telefonska linija, elektronska pošta, internet, intranet in družabna neformalna srečanja (Mumel in drugi 2006).

Odnosi z mediji so temeljna dejavnost odnosov z javnostmi. Mediji zbirajo, sestavljajo in prodajajo informacije (Grunig in Hunt 1984). Novinarji predstavnike za odnose z javnosti sumijo manipulacije, hkrati so odvisni od njihovih informacij. Predstavniki za odnose z javnostmi pa vidijo novinarje kot publiko, kot medij, preko katerega lahko dosežejo ciljno javnost in kot vratarje, ki selekcionirajo informacije in jih posredujejo javnosti (Baskin in Aronoff 1998). Za organizacijo so mediji kanal za doseganje javnosti in posebnih javnosti (Škerlep 1998). Za uspešno izvajanje programa odnosov z javnostmi morajo v organizaciji poznati medijske strukture in vsebine, organizacijsko in uredniško politiko in različne načine dela novinarjev. Organizacija mora biti pripravljena za izvajanje dolgoročnih, stalnih in aktivnih odnosov z mediji (Gruban in drugi 1997). Pomembno je tudi, kateri medij izbrati, saj imajo različni mediji različne sposobnosti, zmožnosti razlage in demonstracije storitev (Rijavec 1998). Za organizacijo ni pomembno samo to, da redno obvešča novinarje, z

novinarji mora vzpostavljati čimbolj profesionalne stike. Gruban in drugi (1997) naštevajo naslednja standardna orodja: izdelava adreme novinarjev in organograma medijev in uredništev, priprava tiskovne konference in sporočila za objavo, redni osebni stiki z novinarji, pisna osebna izkaznica organizacije, razlagalna gradiva, priročnik najpogostejših vprašanj in odgovorov, spremljanje medijskih objav in njihove analize, priročnik za delo z novinarji ter krizni medijski priročnik.

Znotraj programov odnosov z javnostmi se praktiki odločajo za tehnike oziroma orodja, ki so v njihovih organizacijah najbolj primerna za komuniciranje s posameznimi javnostmi.

3.3 TEHNIKE ODNOSOV Z JAVNOSTMI

Organizacije pri sporočanju svoji javnosti uporabljajo različne tehnike oziroma orodja. Predstavnik za odnose z javnostmi ostaja pri sporočanju javnosti neviden. Je kot režiser, saj ostaja v ozadju – govori in piše v imenu organizacije. Glavni javni komunikatorji so predstavniki vodstva, ki predstavljajo podjetje na simbolni ravni. Zanje strokovnjaki za odnose z javnostmi pripravljajo nastope, ki so ena izmed njihovih pomembnejših nalog (Škerlep 1998).

Katero tehniko ali kombinacijo tehnik naj organizacija izbere, da bo dosegla svoj cilj? Rezultati bodo pokazali, katera je prava kombinacija tehnik odnosov z javnostmi (Wells in Sprinks 1999). Vendar je potrebna vrsta orodij in tehnik za doseganje ciljev v odnosih z javnostmi⁷ (Lindemann 1993, v Noble 1999).

Organizacije izberejo **sporočila za javnost**, ko hočejo javnosti nekaj uradno naznaniti in to naznanitev sporočijo primernemu mediju. Sporočila za javnost pošiljamo, če gre za nov proizvod ali storitev, imenovanje novih osebnosti na vodilnih položajih, napoved gradnje novih stavb, reakcijo na napačne informacije, ki so se pojavile v medijih, ob prelomnih datumih, ugodnih finančnih rezultatih, sklenitvi pomembnih pogodb, ob prejetju nagrad, razne objave natečajev ter nagrad in podobno. Njihov primarni namen je obvestiti javnost ali segment javnosti, hkrati pa pomaga ustvariti naklonjen imidž organizacije. Sporočilo za javnost ni plačano oglaševanje, ampak vsebuje elemente vesti, za katere vodstvo organizacije upa, da ga bodo mediji objavili (Wells in Sprinks 1999).⁸ Sporočilo za javnost se uporablja takrat, ko hoče organizacija javnost obvestiti o nekem dogodku, ki ni dovolj

---

⁷ Sledijo podrobnejši opisi tehnik odnosov z javnostmi, ki so jih pri reševanju problema uporabili v novogoriški policiji.

⁸ Nobenega zagotovila ni, da bo sporočilo objavljeno. Mediji namreč vsakodnevno dobivajo ogromno tovrstnih sporočil, med katerimi zbirajo tiste, ki jih bodo objavili. Pri tem pomaga tudi to, da je sporočilo pripravljeno v primernem stilu in formatu (Wells in Sprinks 1999).

pomemben, da bi zaradi njega sklicevali novinarsko konferenco in je eno izmed najbolj rutinskih orodij (Merslavič 1998).

Splošne značilnosti sporočila za javnost so naslednje: sporočilo za javnost naj bo jasno naslovljeno kot tako, z velikimi tiskanimi črkami; jasno naj bo napisano ime organizacije, zapisan naj bo tudi njen naslov, telefon, faks, elektronski naslov in podobno; v skladu s celotno podobo organizacije naj bodo prikazane korporativne barve in logo organizacije; sporočilo naj bo natisnjeno na list formata A4; dodan je lahko tudi napis 'za takojšnjo objavo' (Grunig in Hunt v Aschroft 1994). Vsebina sporočila naj ne bo daljša od ene strani, tudi razmik (priporoča se 1,5 ali dvovrstični razmik) in velikost pisave naj bosta lahko berljiva. Na sporočilih za javnost mora biti vedno datum, naslovi sporočil naj bodo taki, da bodo pri uredniku vzbudili pozornost (Aschroft 1994).

Struktura sporočila je v obliki narobe obrnjene piramide (Verčič in drugi 2002). Bistvo sporočila mora biti takoj na začetku (ni formalne oblike, zato ne potrebuje uvoda, jedra in zaključka), že začetni odstavek mora odgovoriti na vprašanja kdo, kaj, kje, kdaj, tem pa sledijo zakaj in kako – bistvo sporočila, ki nudi razlog, zakaj je primerno za objavo. Ozadje informacije je v končnem delu sporočila. Na koncu morajo biti navedene kontaktne osebe, v primeru, da želi novinar izvedeti več (Aschroft 1994). Verčič in drugi (2002) navajajo še dva razloga, zaradi katerih je primerna taka oblika strukture sporočila. Novinarji sporočila za javnost pogosto krajšajo in pri tem začenejajo na koncu. Čas bralcev je omejen in preberejo le bistvo, ne pa celotnega besedila.

Z jezikom sporočila se poskuša doseči živost (Aschroft 1994). Sporočilo naj bo slovnično brezhibno in predstavljeno kratko in jedrnato. Ne uporablja se presežnikov, žargonov, kratic in pretiranega hvaljenja. Pri obliki pisave se ne uporablja velikih tiskanih črk. Številke do deset se piše z besedami. Ne posplošuje se, ampak se podaja dejstva (Verčič in drugi 2002). Tench (2003) celo pravi, da je pisanje osnova, da je sporočilo jasno skomunicirano. Hkrati je pisanje ena od osnovnih in zaželenih veščin strokovnjaka za odnose z javnostmi. Tudi čas pošiljanja sporočila mora biti primeren – če je sporočilo poslano prezgodaj, je lahko spregledano, če je prepozno, je velika možnost, da ne bo objavljeno. Sporočilu lahko dodamo tudi serijsko številko za evidenco, v primeru, da oddelek za odnose z javnosti sestavlja več sporočil dnevno ali tedensko (Grunig in Hunt 1984).

Novinarska konferenca je drugo najpogostejše uporabljeno orodje in je po Grunigu in Huntu (1984) dobra izbira, ko hoče organizacija predstaviti kakšen mejnik, kot so obletnice ali prisotnost znane osebnosti. Drugi razlogi za novinarsko konferenco so tudi krizne situacije (organizacija jo skliče šele,

ko ima zbrana vsa dejstva), ko več različnih novinarjev kontaktira z organizacijo v zvezi z istim problemom, ko gre za sporočanje kompleksne teme, ki se je ne da sporočiti s sporočilom za javnost, ob promociji novega izdelka/storitve in podobno. Vprašanje, ki se vedno pojavlja je, koga povabiti. Povabiti moramo pravega urednika (vabilo tudi pravilno nasloviti) ob pravem času. Novinarska konferenca se lahko organizira tudi v prostorih organizacije, če ima ta dovolj velik in primerno opremljen prostor. Kot primeren prostor se smatra prostor, ki ima stole, mize, električne vtičnice, telefone, toaletne prostore in gradivo za novinarje (sporočila za medije, daljša informativna gradiva, fotografije), organizacija mora poskrbeti tudi za logotip v ozadju, vendar na vidnem mestu. Za razpoloženje novinarjev se poskrbi z osvežilnimi napitki. Organizacija preveri prisotnost novinarjev, da si kasneje naredi evidenco.

Pri novinarski konferenci je pomemben tudi dober scenarij, kar pomeni logično razdelitev vlog in vrstnega reda govorcev. Vedeti je potrebno, kaj je ključno sporočilo in ga postaviti v ospredje (Merslavič 1998). Strokovnjak za odnose z javnostmi je le povezovalac, glavni govorci so vodstveno osebje (Škerlep 1998). Novinarsko konferenco je po izvedbi treba oceniti, ali je dosegla namen, ki ga je organizacija želela (proučiti pomembnost, uspešnost in problematičnost) (Hunt in Grunig 1995).

Nastopi na radiu in televiziji so lahko v živo ali vnaprej posneti. Med njima je velika razlika. Ko gresta glas in slika v živo, je nemogoče popraviti svoje izjave in svoje geste, zato naj bo predstavnik organizacije večč javnega nastopanja in dobro informiran. Radio je lokalnega značaja in so sporočila preko tega medija relativno poceni, hkrati pa je kot medij zelo pomemben za odnose z javnostmi. Oblike sporočanja, ki jih organizacije uporabljajo preko radia so naslednje: plačani oglasi, razne naznanitve, objave za javnost, novice, pogovorne oddaje in podobno (Grunig in Hunt 1984). Televizija pa poudarja živost in prodornost. Tudi na televiziji se sporočajo razne naznanitve, pogovorne oddaje, novice in podobno.

Nastopi na radiu in televiziji od strokovnjakov za odnose z javnostmi zahtevajo posebne priprave (Škerlep 1998). Predvsem za nastope na radiu so pomembni prvi uvodni stavki in predstavitev teme. Glas naj bo sproščen, pomembni so poudarki in ritem govorjenja, stavki naj bodo kratki in jedrnat. Predstavnik organizacije naj bo sproščen, duhovit, vendar nevsiljiv. Televizija kot bolj zahteven medij od predstavnika zahteva še primeren zunanji izgled (tu so zaradi prikaza na televiziji pomembne tudi take podrobnosti kot na primer vzorec na obleki), nikakor ne napeta drža, ampak sproščena (vendar ne malomarna). Pri nastopu na televiziji je nezaželena pretirana raba mimike in gestikulacije. Od

celotnega nastopa, ne samo od vsebine povedanega, je odvisen ugled organizacije. Kot pravi Taylor (1999) je slika vredna več kot tisoč besed oziroma kamera nikoli ne laže.

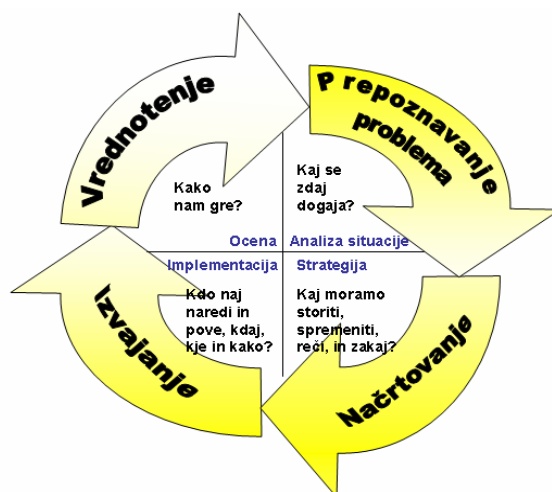
Največ informacij se v tako imenovani računalniški dobi izmenjuje s pomočjo **elektronskih komunikacij**. Splet je medijski posrednik med družbenimi akterji, ki se prek svojih spletnih mest predstavljajo navzven, in tistimi, ki nanj bolj ali manj naključno in pogosto stopajo kot njegovi uporabniki. Internet v najbolj splošnem smislu vključuje vrsto raznolikih storitvenih servisov, med katerimi je splet le eden od možnih tehnoloških podpor (Oblak in Petrič 2005).

Za svojo predstavitev in predstavitev svoje dejavnosti organizacije množično uporabljajo svetovni splet, saj omogoča stalen dostop za neomejeno število uporabnikov, prožnost pri dodajanju vsebin in ažuriranje starih (Osojnik 2002). Internet ponuja praktikom hiter in enostaven način poizvedovanja o medijskem pokritju neke teme. Prav tako uporabljajo splet kot orodje za raziskave in načrtovanje. Strokovnjaki za odnose z javnostmi morajo paziti, da ne pozabijo na obljube, dane na spletu, saj lahko hitro izgubijo na verodostojnosti (Guth in Marsch 2003).

Poleg internetnih strani se uporablja tudi elektronska pošta (*angl. E-mail*), preko katere se hitro izmenjujejo zamisli in odgovori, ne glede na oddaljenost med pošiljateljem in prejemnikom (Hunt in Grunig 1995). Prednost elektronske pošte je hitrost sporočila, ki je dostavljeno neposredno v uporabnikov računalnik. Predstavlja zanesljivo komunikacijo, ki je ves čas dosegljiva in jo je zelo enostavno preusmerjati, nudi možnost neposredne nadaljnje obdelave prejetih sporočil in dokumentov ter neposredno odgovarjanje v sprejeto sporočilo (kar omogoča enostavno sledenje odgovorom) (Pagon in drugi 1997).

3.4 PROCES ODNOSOV Z JAVNOSTMI

Odnosi z javnostmi so del reševanja problema organizacije (*angl. Problem-Solving*) in sprememb procesov. Proces odnosov z javnostmi vsebuje naslednje korake (Slika 3.1): prepoznavanje problema (*angl. Defining the Problem*), načrtovanje (*angl. Planning and Programming*), izvajanje (*angl. Taking Action and Communication*) in vrednotenje (*angl. Evaluating the Program*).

Slika 3.1: Štiristopenjski proces odnosov z javnostmi

Vir: CULTIP, S. M., CENTER, A. H., BROOM, G. M. (2000): *Effective Public Relations*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc..

Prepoznavanje problema je prva stopnja procesa odnosov z javnostmi, v kateri se raziskuje, pregleduje znanja, mnenja, odnose in obnašanje tistih, katere zadevajo in vplivajo dejanja in politika organizacije. To je obveščevalna (*angl. Intelligence*) funkcija organizacije in zagotavlja temelje za naslednje korake v tem procesu. Vprašanje, ki je pomembno za prvi korak oziroma za prepoznavanje problema, je: 'Kaj se dogaja?' (Cultip in drugi 2000). Med raziskovanjem in raziskovanjem v odnosih z javnostmi ni velike razlike. Pravzaprav se govori o enakih, tudi istih postopkih, ki temeljijo na sistematičnem zbiranju podatkov z namenom opisovanja, pojasnjevanja, razločevanja in razumevanja pojavov, mnenj in odnosov. Zbiranje mora biti objektivno. V raziskovalne projekte se vključujejo veliko različnih javnosti in tudi veliko metod raziskovanja (Verdnik 1999).

Druga stopnja procesa odnosov z javnostmi je **načrtovanje**. Informacije, ki so zbrane v prvem koraku, so uporabljene za odločanje glede namenov, strategij akcij in komuniciranja, taktik in ciljev. Načrt je kot nek zapis projekta, ki ga sestavljajo naloge, ki jih moramo izvršiti. Proces načrtovanja v odnosih z javnostmi se začne v trenutku, ko začnemo razmišljati o novem projektu. Pri načrtovanju si je potrebno zastaviti nek cilj, ki ga želimo doseči. Če hočemo projekt speljati od začetka do konca, je nujno potrebno določiti rok in zagotoviti vire (ljudi in sredstva). Poleg tega ima tudi določene materialne stroške (pisarna, telefon, telefaks, računalnik in drugo). V tem koraku se poskuša odgovoriti na vprašanje: 'Kaj moramo storiti, spremeniti, reči in zakaj?' (Cultip in drugi 2000).

Tretji korak **izvajanje** vsebuje uporabo programa akcije in komunikacije, ki sta oblikovana za doseg določenega namena. Namen je, da bi vsaka javnost dosegla cilj programa. Izvajanje je tisti korak, ki

daje oprijemljive rezultate, je tisto, ki organizacijo poveže s ciljnim javnostmi. Z javnostmi vzpostavi odnos. Zelo težko je določiti mejo, kje se konča načrtovanje in začne izvajanje odnosov z javnostmi. V mnogih agencijah in podjetjih odnose z javnostmi načrtujejo in izvajajo isti ljudje, raziskovanje pa običajno opravi posebej za to usposobljena skupina. V procesu izvajanja odnosov z javnostmi sodelujejo subjekti⁹ – organizacija/naročnik, agencija in zunanji izvajalci (Meršlavič 1998). Vprašanje je: 'Kdo naj naredi in pove, kdaj, kje in kako?' (Cultip in drugi 2000).

Zadnji, četrti korak **vrednotenje** vsebuje ocenjevanje priprav, uporabo in rezultate programa. Prilagoditve so narejene med uporabo programa, zasnovane so na podlagi ovrednotenja povratnih informacij (*angl. Feedback*), ki nam dajo podatke o tem, kako deluje oziroma ne deluje. Po tem se program nadaljuje ali ustavi, odvisno od rezultatov. Vprašanje, na katerega moramo odgovoriti, je: 'Kako nam gre?' (ibid).

3.5 DRUŽBENA ODGOVORNOST IN ETIKA ODNOSOV Z JAVNOSTMI

Strokovnjaki s področja odnosov z javnostmi morajo zadostiti tudi pričakovanjem in moralnim oblicijam družbene odgovornosti. Organizacije morajo biti odgovorne do svojih javnosti, če hočejo imeti z njimi dobra razmerja. Preston in Post (Hunt in Grunig 1995) namesto ustaljenega izraza družbena odgovornost raje uporabljata izraz javna odgovornost, ker je, kot pravita, družbena odgovornost splošni termin in nakazuje, da mora biti organizacija odgovorna do vse družbe. Družba je velika in nejasna enota, zato je javnost lažje razpoznati – javnost so vse skupine, na katere ima organizacija vpliv.

Odnosi z javnostmi so družbeno koristni, ko zagovarjajo prosto, etično konkurenco idej, posameznikov in institucij na trgu javnega mnenja, razodevajo vire in cilje namenov vplivanja in uveljavljajo visoke standarde vedenja. In obratno, družbena koristnost je zmanjšana, ko se zatre ali kako drugače omeji konkurenco idej, prikrije pravi vir zaslug odnosov z javnostmi in izvaja odnose z javnostmi nekompetentno ali neetično. Pozitivnosti družbene odgovornosti odnosov z javnostmi se kažejo tako, da se z javnostmi izboljšuje profesionalnost dejavnosti s kodificiranjem in uveljavljanjem etičnega vedenja in standardov izvedbe, izboljšuje vedenje organizacije s poudarjanjem potreb po potrditvi javnosti, služi naši segmentirani družbi z uporabo komunikacije in posredovanjem, da bi nadomestili dezinformacije z informacijami, neenotnost z dogovorom in izpolnjuje družbeno

---

⁹ Ni nujno, da sodelujejo vsi naštetih subjekti. To je popolnoma odvisno od organiziranosti odnosov z javnosti znotraj podjetja in od zahtevnosti posameznega projekta.

odgovornost promovirati blaginjo tako, da pomaga družbenim sistemom prilagoditi se spreminjajočim se potrebam in okoljem.

Z izvajanjem odnosov z javnostmi so lahko dosežene tudi negativnosti, saj lahko pospešujejo posebne interese. Včasih na račun javnega dobrega dušijo kanale komunikacije z ostanki psevdodogodkov in praznimi frazami, ki večkrat zmedejo kot razčistijo zadeve in razjedajo kanale komunikacije s cinizmom in pomanjkanjem kredibilnosti (Cultip in drugi 2000). Etično vedenje narekuje vsakemu poklicnemu izvajalcu odnosov z javnostmi, da se vede do vseh enako pošteno in da nikomur ne škoduje. Etika odnosov z javnostmi je profesionalna etika, ki spada med tako imenovane aplikativne etike, ki navajajo določene dolžnosti, ki jih morajo posamezniki upoštevati. Etično delovanje je torej tisto, ki v dani situaciji prinese največjo korist največjemu številu ljudi.

4. ODNOSI Z JAVNOSTMI V DRŽAVNIH INSTITUCIJAH S POSEBNIM OZIROM NA POLICIJO

4.1 ODNOSI Z JAVNOSTMI V DRŽAVNIH INSTITUCIJAH

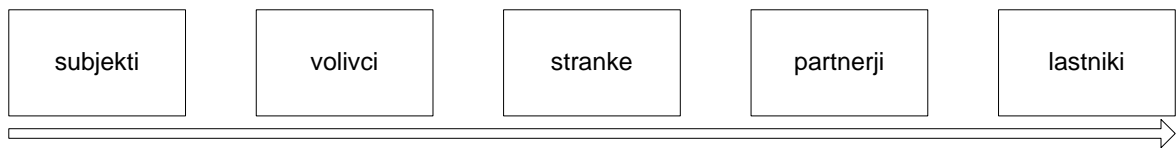
Sodobne državne institucije so razpete med boljšo dovzetnostjo državljanov kot stranke in efektivnim sodelovanjem z njimi kot s partnerji. Medtem ko je dovzetnost videti kot pasivna, enosmerna reakcija na potrebe ljudi in njihove zahteve, sodelovanje predstavlja aktivno dvosmerno dejavnost, udeležbo in združitve moči dveh ali več skupin. Odzivnost temelji na marketinškem videnju boljšega služenja državljanom (strankam). Izpolnjevanje njihovih potreb je življenjskega pomena za vlado in državne institucije. Značilnosti Webrovega idealnega tipa birokracije so jasna hierarhija odnosov, moč nadrejenih, formalna struktura s striktnimi pravili, omejeni komunikacijski kanali, zaprtost za spremembe in inovativnost. Te značilnosti birokracije za državne institucije veljajo še danes, čeprav so šle skozi velike spremembe v prejšnjem stoletju (Vigoda 2002).

Odnosi z javnostmi v državnih institucijah se v strokovni literaturi pojavljajo redko. Gre za komunikacijo državnih institucij s ciljnim javnostmi kot so zaposleni, mediji, državljani, strokovne javnosti, druge državne institucije in drugo. Obstoj odnosov z javnostmi v državnih institucijah je povezan z družbeno ureditvijo. V nedemokratičnih družbah odnosi z javnostmi v državnih institucijah ne obstajajo. Imajo legitimno funkcijo le v družbah, kjer ima posameznik pravico svobodno izražati svoje mnenje (Hiebert 1981).

V razvojnem kontinuumu (Slika 4.2) si vloge državljanov sledijo po naslednjem vrstnem redu: subjekt, volivec, stranka, partner ali lastnik. Vzporedno z vlogami državljanov si sledijo vloge vlade in državnih institucij, ki so voditelj, zaupnik, manager, partner in subjekt. Interakcije med njimi so se razvijale skozi naslednje razvojne stopnje: najprej je med vladarji in subjekti delovala prisila, sledilo je delegiranje, dovzetnost, sodelovanje in spet prisila, ki je mišljena v drugačnem smislu kot prvo omenjena – kot prisila državljanov (Weilkert v Vigoda 2002).

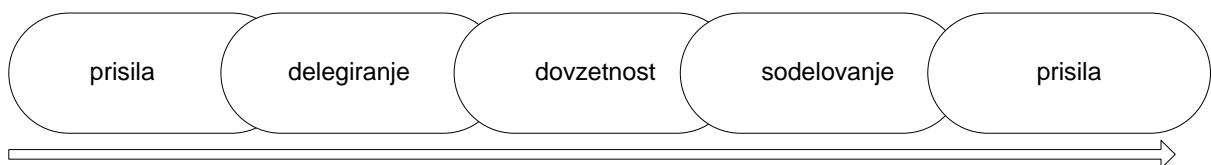
Vloga državljanov

Vloga vlade in državnih institucij

Tip interakcije

Slika 4.2: Razvojni kontinuum interakcij med državljani in vlado ter državnimi institucijami

Vir: VIGODA, E. (2002): From Responsiveness to Collaboration: Governance, Citizens, and the Next Generation of Public Administration. *Public Administration Review* 62 (5), 527-540.

Prisila je interakcija, ki je veljala v časih, ko so državne institucije ravnale z državljani kot s subjekti. Voditelji in uradniki so imeli absolutno moč in nadzor nad ljudmi, ljudje pa so sprejemali neomejeno tiranijo države. Tak tip interakcije, kjer je bilo vse podrejeno volji in odločitvam države, je veljal od srednjega do poznega 18. stoletja (Fredrickson v *ibid*).

Razvojna stopnja, ki je sledila, je **delegiranje** ali z drugimi besedami demokratična vlada in državne institucije. Demokracija je ustvarila bolj pravično, odprto in fleksibilno sožitje državljanov in države. Državljanji, ki so na razvojni stopnji volivcev, so začeli aktivno sodelovati pri oblikovanju vlade. Ideja delegiranja se je v zahodnem svetu začela razvijati ob koncu 19. stoletja. Državljanom je bila dana pravica do volitev, vendar le posredno, preko njihovih predstavnikov in v časovnih intervalih. To je le stopnja bliže k sprejemanju državljanov kot strank. V 60. in 70. letih 19. stoletja se je začelo nezadovoljstvo med državljani nad neuspešno državno politiko v Evropi in Ameriki. Kritizirali so trud držav, da bi uvedle spremembe in izboljšale sisteme izobraževanja, zdravstva, notranje varnosti in preventive kriminala, trdili, da so pri tem neuspešne in da nepotrebno trošijo denar, medtem ko so potrebe in zahteve njih (državljanov) nepomembne. Volivci so izrazili svoje nezadovoljstvo z vodenjem in so skupaj z akademsko skupnostjo poskrbeli za reforme v vladi. Iz zasebnega sektorja in filozofije poslovnega sveta je bilo prevzetih nekaj načel (zmanjševanje obsega – zmanjševanje obsega vlade, managerizem – uporaba poslovnih protokolov v vladi, decentralizem – odločitve

približane prejemnikom, debirokracija – poudarjanje rezultata delovanja vlade, ne njenega delovanja, privatizacija – odstopanje določenih zadev in storitev zunanjim nedržavnim organizacijam) in prilagojenih za dejavnosti vlade (Vigoda 2002).

Sodelovanje temelji na odzivanju. Povezava med managerji in strankami v poslovnem zasebnem sektorju ne vsebuje osnovnih značilnosti modernih držav. Stranka v zasebnem sektorju je kontradiktorna pojmu pripadnosti, altruizma in sodelovanja z družbo. Ko je nekdo definiran kot stranka, pomeni, da je njegova vloga kot prejemnika nekega produkta ali storitve pasivna, odvisen je od volje in interesov lastnika. Neposredna demokracija deluje prav po sistemu, da je država v lasti državljanov, predstavniki pa predstavljajo vez med tem lastništvom ter politiki in državnimi uradniki. Vendar absolutna demokracija ne more preživeti in funkcionirati v rastočih in naprednih družbah (ibid).

Vloga medijev je promocija odgovornosti državljanom. Da bi mediji dosegli ta cilj, skušajo doseči transparentnost vladnih institucij. Poleg tega je primarna vloga medijev, da služi državi kot efektiven in zanesljiv komunikacijski kanal med državljanom in vlado, in da promovira medsebojno sodelovanje in partnerstvo. Je tudi močno orodje, preko katerega lahko država izvaja vpliv nad vedenjem in mnenjem državljanov (ibid).

Pri zadnji razvojni stopnji gre za **prisilo državljanov**, ki si lastijo vlado in državne institucije. Gre za idealno obliko demokracije, ki bo tudi ostala le ideal, ki se nikoli ne bo implementiral v praksi. Nemogoče je, da postanejo državljanom dejansko lastniki države, čeprav bi bili pravi lastniki po vseh demokratičnih in poslovnih kriterijih. Upirajo se, da jih država obravnava le kot subjekte ali volivce. Stremijo h kombinaciji fleksibilnosti med vlogo stranke in pozicije enakovrednega partnerja. Vlada in državne institucije pa na nasprotni strani nihajo med vlogo managerja in partnerja državljanom (ibid).

Odnosi z javnostmi v državnih institucijah potekajo podobno kot v zasebnih organizacijah, vendar se razlikujejo v nekaterih bistvenih značilnosti. Odnosi z javnostmi v državnih institucijah potekajo na podobnih baznih zasnovah kot odnosi z javnostmi v drugih organizacijah v zasebnem sektorju. Največja razlika se kaže ravno v sestavi (in množičnosti) javnosti, ki jo naslavlja. Delokrog javnega sektorja je predpisan z zakonom, medtem ko delokrog zasebnega sektorja določijo lastniki sami, prav tako se ta dva sektorja razlikujeta v ciljih in vrednotah: javni sektor ima veliko vrednot in ciljev (primarni so družbeni cilji), medtem ko so le-ti (primarni so profitni cilji) v zasebnem sektorju omejeni. Javni sektor se v glavnem financira iz davkov, primarni resursi zasebnega sektorja pa bazirajo na

dohodkih sektorja. Javnost je pri javnem sektorju pazljiva, zavzema širok spekter deležnikov, pri privatnem sektorju pa se najbolj osredotočajo na delničarje, zaposlene in management (ne nujno v tem vrstnem redu). Kar se tiče politike delovanja ima javni sektor veliko več neopredeljenih oziroma nejasnih političnih direktiv, zaradi česar je še večja kompleksnost izvedbe sprejete politike. Opisanih je le nekaj razlik med sektorjema. Jasno je, da se razlikujeta, saj je tudi namen ustanovitve različen. Javne službe so ustanovljene zaradi potreb upravljanja z nacionalno ekonomijo, medtem ko je v zasebnem sektorju poudarek na podjetniški iniciativi, ustanovljen pa je na osnovi trga (Gole v Serajnik in Vidrih 2001).

Prav zaradi zgoraj omenjenih razlik se pojavljajo dvomi o uporabi odnosov z javnostmi v državnih institucijah, saj so bili primarno razviti za zasebni sektor. To ne pomeni, da odnosi z javnostmi niso legitimni za zasebni sektor in da katere od teh odnosov z javnostmi zasebne agencije ne smejo uporabiti. Nasprotno, če se odnose z javnostmi izvaja etično, se jih lahko učinkovito uporabi. Javne institucije so odnose z javnostmi prevzele od zasebnega sektorja brez pretiranega razmišljanja o namernih ali nenamernih posledicah integriranja v popolnoma drugačno okolje. Največja razlika med zasebnim in javnim sektorjem je, da je konkurenca v zasebnem sektorju bistveno večja. Ko so odnosi z javnostmi preneseni v javni sektor, element konkurence ponavadi izgine. Ko je odsotnost konkurence kombinirana s centralizirano urejenimi odnosi z javnostmi, ko izvajalci ne informirajo javnosti o dejavnosti organizacije in neusposobljenimi izvajalci odnosov z javnostmi, takrat se pojavijo problemi v komunikacijskem procesu med agencijo in javnostmi. Izvajanje tako imenovane birokratske propagande lahko pelje javne institucije v disfunkcionalne rezultate, družbo pa v iskanje novega vodenja po demokratičnih normah (Heise 1985).

Informacije v državne institucije dotekajo z mnogo različnih strani – od nadrejenih, podrejenih, drugih agencij, skupin prebivalcev in od splošne javnosti. Informacije prihajajo tako preko utečenih formalnih kanalov kot drugih spontan načinov prenašanja informacij (Stillman 1996). Danes so le redki organi v državni upravi, ki nimajo službe za odnose z javnostmi. Vendar je dejavnost komuniciranja na tem področju šele na začetku – v smislu organiziranosti in vsebine del. Gre torej za nova delovna mesta, organizacijo novih služb, prenovljene in nove oblike dela (Serajnik Sraka 1998).

Glavna naloga predstavnika za odnose z javnostmi v državnih institucijah je informiranje notranje in zunanje javnosti. Ker gre za informiranje več ljudi in ker ima informiranje državnih institucij večje posledice kot informiranje katerekoli druge organizacije, je temu primerno oteženo komuniciranje, ki je tudi bolj pomembno od poslovnega komuniciranja (Cultip in drugi 2000).

Uspešno izvajanje odnosov z javnostmi dodatno otežujejo brezbržnost javnosti in sovražnost do zakonodaje. Odnosi z javnostmi v državnih institucijah ne ciljajo na ozek segment javnosti, ampak na vso javnost, kar je zelo težka naloga ravno zaradi pomanjkanja zainteresiranosti med ljudmi (to jasno kažejo rezultati udeležnosti na volitvah, kjer imajo državljani dejansko možnost odločati in te možnosti največkrat ne izkoristijo, ne glede na to ali gre za predsedniške volitve ali za referendum o zaprtju trgovin ob nedeljah in praznikih). K tej brezbržnosti dodatno prispevajo frustracije in splošno počutje nebogljenosti nasproti vladi. Državne institucije se morajo bolj kot ostale organizacije soočiti s sovražnostjo in sumničavostjo javnosti. Ta sovražnost je povezana tudi s štirimi glavnimi in dolgotrajnimi konflikti med neprestanim bojem tiska, ki se bori za pravice ljudi in uradniki, ki delajo po mili volji, med bojem za uravnavanje moči med zakonodajno in izvršilno vejo oblasti in med bojem za moč med vladajočimi političnimi strankami ter delavski in drugi protesti, ko se protestniki počutijo ogrožene pred predlagano zakonodajo ali drugo regulativo (ibid).

Pomembno je, da državne institucije namenjajo pozornost svojim ključnim javnostim, saj je uspeh institucije odvisen od njihove zadovoljitve (Bryson v McAdam in drugi 2005). Državne institucije imajo mnogovrstne javnosti, obvladovati in vzdrževati odnose z njimi pa je problematično, saj so posledice neuspešnega poskusa vzpostavljanja odnosa z javnostmi lahko katastrofalne. Procesi, ki jih praktiki obvladajo na način, da uspejo uravnesiti in obvladati različnost zahtev različnih skupin javnosti, pa so pripravljeni za nadaljnje raziskovanje (Hillman in Keim v ibid). Obstaja potreba po razvoju izvedljivih pristopov vodenja s poudarkom na politiko in izvajanjem odnosov z javnostmi, ki bi naslavljal predvsem kompleksnost in mnogovrstnost javnosti (Moullin v ibid).

Predstavniki za odnose z javnostmi v državni upravi se danes sooča s precejšnjimi sistemskimi in vsebinskimi težavami kot so na primer, da predpostavljeni še ne poznajo in ne razumejo dovolj vloge odnosov z javnostmi, da te službe še nimajo oblikovanih proračunov, ki bi omogočali sistematično letno načrtovanje in izvajanje predvidenih aktivnosti, da predstavniki za odnose z javnostmi največkrat ni ustrezno pozicioniran (njegov delokrog in pristojnosti so nejasno opredeljene, nima dostopa do pravih informacij in podobno). Poleg naštetih treh gre tudi za pomanjkanje strokovnih znanj in delovnih izkušenj s področja stroke in s konkretnega delovnega področja (ibid). Nastajajo tudi razne blokade v komunikaciji, ki se kažejo v eni izmed treh korakov v komunikacijskem procesu. Tistim, ki imajo informacije, lahko spodleti med predajo informacij tistim, ki informacije potrebujejo; prenosnikom lahko spodleti predaja informacij; prejemniki informacij pa so lahko nesposobni ali informacije nočejo sprejeti (Stillman 1996). Največji problem strokovnjakov za odnose z javnostmi

predstavlja poslušanje (Nigro in Nigro v Heise 1985). Avtorji, ki poudarjajo, da je informiranje vitalnega pomena za demokratično družbo, po drugi strani zagovarjajo vlogo vlade, da tudi zadržuje informacije, kar spodbija dejstvo, da je komuniciranje z javnostmi dvosmerni proces (Heise 1985).

V državnih institucijah se zavedajo pomanjkljivosti glede odnosov z javnostmi in prepoznavajo potrebe po le-teh. Vendar se je kot rezultat vse večjega zanimanja državnih institucij za marketing nasploh pokazalo naraščajoče vzpostavljanje odnosov z javnostmi. Večje državne institucije so začele oddelke znotraj organizacije namenjati tudi odnosom z javnostmi in marketingu. Celo manjše organizacije, kot so izobraževalne institucije, na svoj način izvajajo odnose z javnostmi. Kreirajo se profesionalne organizacije in strokovnjaki za izvajanje odnosov z javnostmi, ki počasi vstopajo tudi v toge državne institucije (Walsh 1994), vendar bo potrebno še veliko truda, znanja in podpore, da bodo odnosi z javnostmi v vsej svoji vlogi popolno integrirani.

4.2 ODNOSI Z JAVNOSTMI V POLICIJI

Policija ne prodaja izdelka, ampak storitve. V proizvodnih organizacijah so stiki s potrošniki redkejši, kar je posledica poslovanja na množičnem trgu, kjer se posameznik izgubi v množici potrošnikov in tako potrošnik ostane anonimen. Pri storitveni dejavnosti je značilno, da so njihovi izdelki – storitve, aktivnost ali niz aktivnosti – neotipljive narave in največkrat potekajo v obliki odnosov med stranko in zaposlenim v storitveni organizaciji. Pri teh odnosih so zelo pomembni zaposleni v storitvenih organizacijah (v našem primeru v policiji), saj so sestavni del kakovosti storitve.

Policija postaja del lokalne skupnosti, pa čeprav samo na najnižjih ravneh. Porazdeljuje odgovornosti za odkrivanje in reševanje problemov skupnosti tam, kjer so, in se jih loteva z udeležbo ljudi, med katerimi nastajajo težave, ki naj jih rešujejo s sodelovanjem policije. Delo policije je vedno na očeh javnosti, saj policija dela za javnost (uveljavlja javni interes) in večina njenega dela se dogaja v javnosti. Prav tako policija za uspešno delo potrebuje podporo in sodelovanje javnosti, zaradi nenehnega srečevanja z državljani in zaradi narave teh srečanj pa je policija zelo občutljiv in ranljiv sistem (Pečar 2001).

Dojemanje javnosti policije je pomembno tudi zato, da lahko nezaupanje javnosti vpliva na policijsko delo celo tako, da se zmanjša sposobnost reševanja kriminala. Razlog je preprost in logičen. Občani, ki niso zadovoljni s policijo, bodo manj verjetno kontaktirali s policijo in jim nudili informacije o kriminalnem delu. Tudi neposredno zaradi svojega dela morajo imeti zaposleni v policiji vedno pred očmi, da so le služabniki ljudstva (Decker v Brown in Benedict 2002).

V sodobni družbi ima policija specifično naravo – ima avtoriteto v družbi, ki je nezaupljiva do avtoritete in jo včasih celo ostro omejuje. Legitimnost obstoja policije je posledica prizadevanj policijske organizacije, da si pridobi zaupanje civilne družbe kot političnega sistema. Če ta policija ne uživa podpore javnosti, lahko privede do naraščanja apatičnosti zaposlenih in da njene militariziranosti (Banutai in drugi 2006).

V današnji medijski družbi je zelo težko definirati samega sebe, preden to naredi nekdo drug. To drži tako za pralne praške, avtomobile, kot tudi za policijo. Skupnost sama razvije in tudi ohrani imidž svoje policije. Ta imidž se prime tako policije kot organizacije, kot tudi zaposlenih v policiji. Vse to vpliva na novo zaposlene in na že zaposlene, na proračun in na podporo, ki jo prejema od skupnosti. Na žalost policija prevečkrat dopušča, da njen imidž določajo drugi, namesto da bi ga zgradila sama – seveda takega, ki si ga želi imeti (Margolis in March 2004).

Kdo torej definira 'policijo'? Ali se sama, ali jo kdo drug namesto nje? Ali se šef policije definira sam ali ga/jo kdo drug? Vsak dan, skozi svoje delo, vsi zaposleni v policiji oddajajo znake, ki so lahko potencialni za definiranje organizacije. Vsak zaposleni ima torej svojo vlogo pri definiranju organizacije, zato bi bilo vredno razmisliti, kako dobro se potencialni zaposleni sklada s podobo organizacije preden ga organizacija zaposli.¹⁰ Prav tako mora imeti policija vedno pred očmi, da lahko policijske akcije na nekem območju vplivajo na imidž policije na čisto drugem območju države (ibid).

Za razvijanje dobrih odnosov policije z javnostmi je pomembno to, da policija delo opravlja strokovno in izvaja kakovostne varnostne storitve, ki morajo temeljiti na uveljavljanju in spoštovanju prava, na policijskih veščinah in policijski etiki in seveda, da policija razvija sistematično komunikacijo z javnostjo:

- sporoča podatke in ugotovitve, pomembne za varnost, novosti in spremembe zakonodaje, ki zadevajo policijsko delo in tako dalje,
- pojasnjuje svojo vlogo, naloge in načine dela policije s ciljem najvišje stopnje razumevanja policijskega dela,

---

¹⁰ Ali se strinjajo z organizacijsko filozofijo (policijskih) storitev? Ali se njihova vloga in samopodoba skladata s poslanstvom organizacije? Ali verjamejo, da znajo doseči, da bo javnost zaupala organizaciji, da bo le-ta opravila svojo nalogo? Ko bodo enkrat v službi in bodo uspešni – ali bodo ostali? Ali se zaposleni zavedajo vpliva, ki ga lahko imajo na uspeh organizacije? Ali prepoznajo izzive, ki ga ima lahko uporaba sile na podporo javnosti? (Margolis in March 2004).

- utemeljuje policijske aktivnosti v skladu z osnovnim načelom, da morajo imeti policijske odločitve na vsaki ravni razloge, ne smejo biti ali zgledati kot da so samovoljne in
- dopušča vzajemno (dvosmerno) komunikacijo – torej dialog in ne monolog (Truden in Trbovec 1996).

Policija je na različnih nivojih za svoje delo hkrati odgovorna vladi in javnosti in mora svoje delo na primeren način posredovati javnosti (Collier in drugi 2004).

4.3 POLICIJA IN NJENE JAVNOSTI

Policija ima tako kot ostale organizacije številne javnosti – zunanje in notranje. Zunanji deležniki so deležniki v najširšem pomenu besede, njim je namenjenih največ informacij. Največji interes te javnosti je črna kronika in dokaj nesprejemljiv pogled na odklonskost v celoti. Pogosto laična javnost očita policiji, da v primerih tragičnih dogodkov ni storila vsega, kar bi lahko, da bi te dogodke preprečila. Kljub dobro strokovno pripravljenim in obrazloženim ukrepom, javnost običajno ni prepričana, da je policija resnično naredila vse, kar je bilo v njeni moči. Zato je nujno, da policija to javnost naslavlja z dobro pripravljenimi informacijami in z njimi pojasnjuje odklonske pojave in policijsko delo in jo navaja na kritično razmišljanje. Cilj je, da se poveča stopnja razumevanja, naklonjenosti in podpore policijskemu delu in policiji kot instituciji. Policija bi morala opraviti več postopkov v pozitivnih situacijah, ne pa da ukrepa samo takrat, ko jo pokličejo. Uvajati bi se morali vsakdanji neformalni stiki, v katerih se svetuje ljudem, kako se obvarovati pred kriminalom, posebne telefonske linije, preko katerih ljudje anonimno sporočajo o sumljivih pojavih, odprti telefoni, kjer ljudje dobijo informacije o delu policije in podobno (Šetinec 1990).

Ključnega pomena za nemoteno delovanje katerekoli organizacije, tudi policije, je **lokalna javnost** in vzdrževanje dobrih odnosov z njo. Prav tako je tudi namen nove filozofije v policiji, v skupnost usmerjenega policijskega dela, da policija upošteva želje lokalne skupnosti (zaposlenih in njihovih družin, interesnih skupin, društev, civilnih organizacij, lokalnih politikov, lokalnih medijev, širše lokalne skupnosti ...). Vse te stranke ali partnerji policije (v smislu, če je policija servis svojim državljanom) so njene javnosti. Program odnosov z javnostmi zajema neposredne stike z občani, razne okrogle mize, sestanke s predstavniki krajevnih skupnosti, sodelovanje z mnenjskimi voditelji, sodelovanja s šolami (s predstavniki šol in z učenci), odprti telefoni in podobno.

Najbolj plemenito delo policije, je delo z **žrtvami in potencialnimi žrtvami**, za kar potrebuje veliko znanja in občutka za delo z ljudmi. Dostikrat se policija oziroma predstavnik policije znajde tudi v

vlogi psihologa. Eden od načinov približevanja javnosti je svetovanje, s katerim se poskuša zmanjšati možnost, da bi ljudje postali žrtve kriminala. Ljudem je treba pojasniti, kako naj ravnajo, da ne bodo postali žrtve kriminala oziroma kako naj zmanjšajo možnost, da bi to postali. Prav tako so ljudem dobrodošli nasveti, kaj storiti, če postanejo žrtev (kako ravnati, na koga se obrniti), saj je tako ravnanje vedno zelo pomembno pri odkrivanju storilcev. Včasih že vidnost policije deluje kot orodje za zmanjšanje in obvladovanje strahu javnosti pred kriminalom. Poleg tega morajo policisti uporabljati tudi tako imenovano pozitivno strategijo komunikacije, ki se odražajo tudi v njihovem obnašanju (Winkel 1991). Žrtvam je treba nuditi tudi vso potrebno pravno, materialno, zdravniško, psihološko in socialno pomoč, o možnosti te pomoči pa morajo biti obveščene (Klačnik 2005).

Žrtve policija praviloma naslavlja z raznimi preventivni akcijami. Vsaka taka akcija zahteva sodelovanje službe za odnose z javnostmi, saj že sama priprava zahteva raziskavo javnega mnenja o določeni problematiki. Poleg službe za odnose z javnostmi je sem vključena tudi služba znotraj policije, odvisno v katero delovno področje akcija spada. Služba za odnose z javnostmi izdelava načrt obveščanja javnosti (medijev, preko katerih se bo prenašalo sporočilo, timing, frekvenco in čas trajanja akcije). Hkrati je naloga te službe, da spremlja javno mnenje. Na tak način si policija pridobiva naklonjenost in zaupanje javnosti, zmanjša se strah pred kriminalom, poveča se izobraženost ljudi, predvsem se pri ljudeh ustvari občutek, da so bolj varni in da je nekje nekdo, ki bo v primeru, da postanejo žrtev, znal reagirati in jih braniti. Prevenција in pomoč žrtvam sta večkrat tesno povezana (Winkel 1991). Kjer so žrtve so tudi **storilci in potencialni storilci**. Naloga policije je predvsem odvrniti potencialne storilce od dejanj. Poskuša jih prestrašiti oziroma jim dopovedati, da kršitev zakonov nima koristi oziroma ima v primeru kršitve in prijetja negativne posledice.

Policija si mora prizadevati za dobre in vzajemne odnose z **mediji**, ki lahko prispevajo k zadovoljevanju informacijskih potreb uredništev in novinarjev ter k utrjevanju ugleda policije v javnosti. Pri komuniciranju z mediji se pokaže razlika, med načinom komuniciranja podjetij in načinom, na katerega naj bi komunicirala policija, saj je policijsko delo tako specifično, da se nič ne sme prepustiti naključjem. To delo je treba v javnosti prikazati nazorno. Ker je namen večine medijev povečati prodajo oziroma gledanost ali poslušanost, mediji neobjektivno prežijo na dogodke in situacije, ki bi jih lahko dali na naslovnice, pri tem pa uporabijo senzacionalistično pisanje. Neprestano izpostavljanje nepravilnosti dela policije vpliva na oceno ljudi. Tega se morajo zavedati tudi uslužbenci policije pri svojem delu. Prav tako so pomembni tudi ljudje, ki policijo uradno predstavljajo. Tako noben nastop pred javnostjo ne sme biti nenačrtovan, vse mora biti sistematično načrtovano in prilagojeno posamezni situaciji (Rijavec 1998). Mediji igrajo pomembno vlogo tudi pri

nadzoru nad policijo, saj zbirajo informacije in s tem odločajo o tem, kaj bodo državljani v nekem trenutku vedeli in česa ne. Poleg tega z načinom komentiranja dogajanja v družbi ustvarjajo javno mnenje (Anžič 1992).

Policija ni dolžna samo obveščati. Komuniciranje z javnostmi lahko jemlje kot priložnost, da z uporabo določenega medija doseže želeno ciljno javnost. Konec koncev lahko oglašuje tudi samo sebe. Pri odnosu policija – mediji gre za soodvisnost. Policija potrebuje medij za prenos komuniciranja svoji javnosti, mediji pa potrebujejo ideje za teme in vire informacij. Policija se mora zavedati, da bodo mediji z njeno pomočjo ali brez nje objavili zgodbe (Parish v Benetic 2002). Prav novice državljanom približajo policijsko delo. Obstaja ogromna razlika v poročanju o policijskem delu, ki je lahko negativno ali pozitivno. Nekateri mediji lahko gredo v eno skrajnost in policijo prikazujejo kot nadrealistično uspešno, v drugi skrajnosti pa se mediji osredotočajo le na dogodke, ko je policiji pri svojem delu spodletelo. Kakršno bo poročanje, tako si bodo državljani tudi ustvarili vtis o policiji in njenem delu (Chermak in drugi 2006).

Odnosi med policijo in mediji so ključni za transparentnost in vidnost policije in njenega dela. Vidnost ni vedno isto kot transparentnost. Vidnost se doseže skozi mnogo različnih predstavitev policijskega dela, ki so prikazana s pomočjo medijev. Policija je glavni akter novic in številnih televizijskih oddaj in filmov, tako realističnih kot fiktivnih. Kot transparentnost pa je mišljena odprtost organizacije, ki je pripravljena pokazati, kako deluje, kako se odloča, kako je strukturirana in kako odgovarja na pritožbe javnosti (Mawby 1999).

V večini sodobnih organizacij dajejo vedno večji poudarek na organizacijsko kulturo, katero poudarja tudi večina sodobnih marketinških teoretikov. Organizacijska kultura med drugim predstavlja tudi prednost neke organizacije in ima vedno večjo vlogo, saj sodobna tehnologija in oprema ne predstavljata več dejavnika, ki bi ločil uspešne organizacije od neuspešne. Na odnose med zaposlenimi in organizacijami vpliva tudi velikost take organizacije. Več zaposlenih kot organizacija šteje, bolj se lahko povečujejo različne aktivnosti kot je na primer lobiranje in to lahko organizacija izkoristi, da poveča interes za novačenje novih članov v policijo (Piskulich v Kadleck 2003). Po drugi strani pa so veliki policijski oddelki opisani kot paramilitaristične in birokratske agencije, ki so strogo strukturirane, in kjer štejejo le učinkovitost, disciplina in produktivnost, kar vodi zaposlene v stres (Brooks in Piquero 1998). Pomembni so zaposleni, **notranja javnost**. Zadovoljni zaposleni prispevajo k uspehu organizacije in obratno. Zadovoljstvo z delom in delovnim okoljem vpliva na

učinkovitost odnosov s strankami. Le zadovoljen in motiviran delavec bo pripravljen učinkovito komunicirati s strankami (Hunt in drugi 1995).

Obstaja več faktorjev, ki vplivajo na zadovoljstvo zaposlenih. Eden izmed njih je poistovetenje z organizacijo, kar pomeni poistovetenje zaposlenega z istimi cilji kot jih ima organizacija. Poistovetenje sestavljajo tri komponente: prepričanja, lojalnost in dolgotrajna obveza. Zaposleni, ki se močno poistovetijo z organizacijo, so bolj čustveno navezani nanjo. Taki zaposleni so tudi bolj lojalni do organizacije (čeprav je lojalnost dvosmeren konstrukt) (Beckham v Brunetto in Farr-Wharton 2002). K zaupanju zaposlenih pa prispevajo komunikacijski procesi v organizaciji. Brez zaupanja zaposleni postanejo sebični, kar začne zadrževati zaposlene, da se ne osredotočijo na organizacijske cilje kot je lojalnost (Brewer v ibid). Drugi izmed faktorjev, ki vpliva na zadovoljstvo zaposlenih, je občutek pravičnosti glede na razmerje med zahtevami službe, izvedbe in zadovoljstva po opravljenem delu (Janssen v ibid). Naslednji faktor je predanost delu. Zadovoljstvo pri delu pa je odvisno tudi od starosti zaposlenega in njegovega čina (Brunetto in Farr-Wharton 2002).

Policijo po tipu organizacije uvrščamo med hierarhične organizacije, zato se v primeru sprememb v organizaciji ali pri prilagajanju novim zahtevam pokažejo določene napetosti in razlike v stališčih med zaposlenimi. Kljub velikemu napredku organizacij ostaja še veliko tehnik internega komuniciranja neizkoriščenih v smislu enosmernega komuniciranja in s tem pomanjkanja povratnih informacij. Za zaposlene so izredno pomembne informacije o usodi organizacije, politiki plač, kadrovske politiki, možnostih izobraževanja, organizacijski strukturi in tudi o zadovoljstvu končnih uporabnikov storitev. Zaposlene je treba pravočasno seznanjati s spremembami tako, da to za njih ne bo predstavljalo dodatnega razloga za zaskrbljenost in stres (Hunt in drugi 1995). Prav tako je potrebno načrtno skrbeti za psihično in mentalno zdravje zaposlenih v policiji, saj je delo stresno in nevarno. To lahko organizaciji prihrani izgubo več dobrih policistov (Church in Robertson 1999).

Predstavniki za odnose z javnostmi je dober kooperant vodstvenim delavcem, saj lahko s svojim delom pripomore k boljši in hitrejši vključenosti novih vrednot in predstavitvi novosti zaposlenim. Skrbi tudi za to, da se ohrani notranja zavest o pomembnosti posameznega zaposlenega, da je pretok informacij dovolj hiter, da ne pride do nerazumevanja in kasneje do napačnega delovanja. Poudarek dela predstavnika za odnose z javnostmi pri notranji javnosti je predvsem na predstavitvah novosti pri delu in organizaciji ter predstavitvi kadrovske spremembe. Prav tako menim, da je pomembna obveščенost zaposlenih, ko se pojavijo krize. Vedno organizacija naredi manj škode, če sama o tem obvesti zaposlene, kot bi zaposleni o težavah izvedeli iz drugih virov. Poleg

predstavnika za odnose z javnostmi imajo tudi policisti dnevne kontakte z občani, torej ni vseeno, kako se policist obnaša ter kaj in kako govori.

Poleg opredeljenih javnosti so pomembne javnosti za policijo tudi **institucionalna** (z vidika državnih institucij), **strokovna** (razne raziskovalne in druge strokovne javnosti), **politična** (ki se vedno bolj pogloblja v varnostna vprašanja in kriminalno politiko) in **mednarodna javnost** (medsebojno sodelovanje policij iz različnih držav, razvoj različnih policijskih organizacij, mednarodne konference, seminarji, usposabljanja in podobno).

5. ŠTUDIJA PRIMERA: VANDALIZEM V GOSTINSKIH LOKALIH V NOVI GORICI¹¹

5.1 PREDSTAVITEV ORGANIZACIJE SLOVENSKA POLICIJA

Obstaja vprašanje, zakaj neki so se ljudje sploh začeli združevati v organizacije, če je bilo možno življenje brez njih. Pomen organizacije za posameznika ali skupino izhaja iz tega, da organizacija omogoča posamezniku ali skupini, da opravijo naloge in dosežejo cilje, ki jih kot posamezniki ali neorganizirana skupina ne bi mogli. Organizirani posamezniki zmorejo več kot neorganizirani (Anželj 2001). Organizacijo lahko definiramo kot sredstvo za doseg ciljev, ki so v nasprotnem primeru neorganiziranim posameznikom nedosegljivi. Primarno policijske organizacije v literaturi opisujejo kot entitete, ki se upirajo organizacijskim spremembam in dajejo malo pozornosti organizacijski strukturi (Kedleck 2003).

Organizacija je relativna celota, ki je sestavljena iz delov in odnosov med njenimi deli in je jasno razmejena z okoljem (Kavčič 1991). Organizacije se danes ukvarjajo z enim bistvenih segmentov, to je kakovost storitev. Kakovost storitev, ki je temeljni pogoj za uspešnost organizacije, je eden najpomembnejših ciljev tudi v javni upravi, katere del je policija. Kot najpogosteje omenjen kriterij merjenja uspešnosti policijskih organizacij so stališča in ocene prebivalcev o delu policije (Gorenak in Prijatelj 2005). Usodnega pomena za delovanje policije je komuniciranje – horizontalno, vertikalno in komuniciranje policijskih organizacij z okoljem (Gorenak in Pagon 2006). Dejstvo je, da si policijske organizacije v zadnjem obdobju prizadevajo za čim boljše komuniciranje z okoljem, razumevanje njihovega dela in podporo pri delu.

V nadaljevanju sledi organiziranosti slovenske policije in sicer po letu 1990, ki je bilo gledano na razvoj slovenske države, prelomno. Slovenska policija je delovala po Zakonu o notranjih zadevah iz leta 1980, naslednji zakon, Zakon o policiji, je bil sprejet leta 1995 in velja kot temeljni dokument za policijsko organiziranost, delovanje, naloge in pooblastila. Po osamosvojitvi 1991 je Slovenija kot nova država reorganizirala svoj politični in ekonomski sistem in s tem tudi svoje javne službe.

---

¹¹ V poglavju Študiji primera: Vandalizem v gostinskih lokalih v Novi Gorici je uporabljen kvalitativni pristop. Sestavljeno je iz analize podatkov intervjujev z Evgenom Govekarjem, inšpektorjem v Uradu direktorja Policijske uprave Nova Gorica, ki je bil v času obravnavanega primera zaposlen na Policijski upravi Nova Gorica kot tiskovni predstavnik in Kristjanom Mlekušem, pomočnikom komandirja Policijske postaje Nova Gorica. Intervjuji in posvetovanja so potekali od marca do septembra 2006. Ustna vira sta podkrepjena s podatki iz spletnih strani in časopisnih člankov.

Policija je organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve. Ministrstvo za notranje zadeve določa razvojne, organizacijske, kadrovske in druge temeljne usmeritve za delo policije. Poleg tega skrbi tudi za njeno finančno poslovanje in investicije, koordinira in usklajuje policijski informacijski in telekomunikacijski sistem s sistemi drugih državnih organov ter usmerja in nadzoruje delovanje policije oziroma izvajanje njenih nalog (Kolenc, 2002). Kar nekaj avtorjev označuje slovensko policijo kot karakterizirano z birokratsko, centralizirano in paravojaško organizacijo. Ima visoko stopnjo samostojnosti, predvsem na področju opravljanja policijskih nalog in policijskih pooblastil. Njena neodvisnost se kaže še na dveh področjih, in sicer finančnem (ima v državnem proračunu lastno postavko) in kadrovskem (generalni direktor policije kot predstojnik organa v sestavi odloča o delovnopravnem statusu zaposlenih v policiji).

Slovenska policija kot ena izmed nosilk nacionalne varnosti, zagotavlja visoko stopnjo notranje varnosti vsem prebivalcem Republike Slovenije tako, da ščiti ustavno ureditev, demokratični politični sistem, človekove pravice in temeljne svoboščine ter druge ustavnopravne vrednote. Delovanje policije temelji na uveljavljanju in spoštovanju pravnega reda, evropskih konvencij in priporočil, etičnosti in strokovnosti ob doslednem spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Za kakovostno opravljeno policijsko delo sta v sodobni komunikacijski družbi vse bolj pomembna tudi odprtost mišljenja in obvladovanje komunikacijskih veščin (Kolenc 2002).

5.2 ORGANIZIRANOST SLOVENSKE POLICIJE

Po Zakonu o policiji (UL RS št. 48/98) policijo sestavljajo generalna policijska uprava, policijske uprave in policijske postaje, glavni sedež ima v Ljubljani. Vodi jo generalni direktor policijske uprave, ki vodi tudi delo generalne policijske uprave, nadomešča pa ga namestnik. Generalni direktor je za svoje delo in delo policije odgovoren ministru. Vlada Republike Slovenije imenuje in razrešuje tako generalnega direktorja kot njegovega namestnika.

Izrazita hierarhična organiziranost je posebnost slovenske policije. Glede na tako organiziranost se slovenska policija ne ukvarja samo s sistematično koordinacijo svojih aktivnosti, ampak tudi s koordinacijo vodstvenih aktivnosti – vodij različnih kategorij, ki so na različnih nivojih hierarhične strukture. Organiziranost slovenske policije je tristopenjska. Organizirana je na državni ravni kot organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve, na regionalni ravni deluje enajst policijskih uprav, na lokalni ravni pa osemindvajset policijskih postaj (Šakanovič in Mayer 2006). Slovenska policija je organizirana enotno po vsej državi, zanjo velja enak pravni red, enak sistem izobraževanja za

posamezna delovna mesta, plačilni sistem in enake tehnične možnosti. Policijske postaje so primerljive po vsej Sloveniji (Anželj 2001).

Odnose z javnostmi v slovenski policiji uravnava pravilnik Usmeritve policije za delo na področju odnosov z javnostmi (2001). Pri ustnem in pisnem poročanju morajo predstavniki za odnose z javnostmi upoštevati določila Ustave, Zakona o varstvu osebnih podatkov, Kazenski zakonik, Zakon o kazenskem postopku, Zakon o policiji in Zakon o medijih ter vse ostale zakone in predpise, ki urejajo to področje. V Usmeritvah policije za delo na področju z javnostmi je predpisano kdaj in v kakšnem primeru se lahko javnost obvešča.

Komuniciranje je v policiji razdeljeno na tri ravni: državno (generalna policijska uprava), regionalno (policijske uprave) in lokalno (policijske postaje). Za obveščanje javnosti je v policiji zadolžena oseba (njen uradni naziv je predstavnik policije za odnose z javnostmi), ki jo za to pooblasti generalni direktor policije in je pooblaščen, da govori v imenu generalnega direktorja policije in v imenu celotnega organa. Predstavnik policije za odnose z javnostmi je oseba, ki koordinira, organizira in skrbi za celoten pretok komunikacij z javnostmi iz organa in vanj. Je samostojen in strokovno neodvisen, vendar pri obveščanju dolžan upoštevati strokovne odločitve služb policije. Poleg predstavnika policije in njegovih sodelavcev javnosti vsakodnevno obvešča tudi operativno komunikacijski center generalne policijske uprave. Na ravni policijske uprave je za zagotavljanje javnosti dela in obveščanje javnosti zadolžen direktor policijske uprave, ki ga za to pooblasti generalni direktor policije. Njegove naloge so podobne nalogam predstavnika policije za odnose z javnostmi, le da so omejene na območje in raven policijske uprave. Poleg predstavnika policije in njegovih sodelavcev javnosti obvešča tudi operativno komunikacijski center policijske uprave. V imenu policijske postaje lahko govori komandir, ki mora pomembnejše izjave, pogovore in intervjuje predhodno uskladiti s predstavnikom policijske uprave, ki mu mora pri tem strokovno in organizacijsko pomagati. Policijske postaje samostojno odgovarjajo na vprašanja novinarjev in državljanov o zadevah, ki jih obravnavajo. Policist lahko v javnosti govori v splošnih obrisih le o svojem delu in o splošno znanih opredelitvah. Navaja lahko le dejstva, če s tem ne škoduje preiskavi dogodka, in ne komentira oziroma ne izjavlja osebnih ocen, stališč, komentarjev o konkretnih osebah ali primerih. V vseh primerih morajo zaposleni v policiji, ki želijo na lastno iniciativo nastopati v javnosti kot predstavniki policije za to dobiti posebno dovoljenje od predstojnika (Generalna policijska uprava 2001).

5.3 NALOGE

Policija tudi naloge opravlja na treh ravneh: državni, regionalni in lokalni ravni. Več kot 90 odstotkov vseh policijskih nalog opravijo policijske postaje, ki skrbijo za varnost na lokalni ravni. Specializirane službe na državni in regionalni ravni se ukvarjajo predvsem s hujšimi oblikami kriminalitete (na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kriminalitete). Z lažjimi oblikami ter z vprašanji varnosti in reda v skupnosti se ukvarjajo predvsem lokalno organizirane policijske službe v partnerstvu s skupnostjo. V skladu z Zakonom o policiji (UL RS št. 48/98) policija varuje življenje, osebno varnost in premoženje ljudi, preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva dejanja in prekrške, vzdržuje javni red in mir, nadzira in ureja promet na cestah, varuje državno mejo in opravlja državno kontrolo, varuje določene osebe, okoliše, organe, delovna mesta in opravlja druge predpisane naloge.

5.4 DOGODKI – VANDALIZEM V GOSTINSKIH LOKALIH V NOVI GORICI

Kot ponazoritev delovanja odnosov z javnostmi znotraj policije sem izbrala primer, ki je kljub veliki časovni oddaljenosti še vedno aktualen, predvsem zaradi problematike, ki jo obravnava. Obravnavan primer se je intenzivno dogajal v letih 2002, 2003 in se dotika problematike mladoletniškega nasilja v gostinskih lokalih v Novi Gorici in njeni okolici. Primer je izdatno prispeval k negativni javnomnenjski podobi policije tako v medijih kot v širši javnosti. V medijih je veliko odmeval, predvsem v časopisih. Mladostniško nasilje se je v Novi Gorici začelo v tem obdobju stopnjevati. Nasilni niso bili samo v gostinskih lokalih, ampak tudi na športnih prireditvah, v policijskih postopkih, na javnih krajih kot so ulice, trgovine ... Mladostniške skupine so bile sestavljene iz mladostnikov mlajših od 20 let, večina pa je bilo mladoletnikov. Nekateri posamezniki so bili v enem letu obravnavani tudi za 9 hujših kršitev javnega reda, več kaznivih dejanj z znaki nasilja in premoženjska kazniva dejanja. V eni izmed izvedenih kršitev je sodelovalo enajst oseb (Policija 2006 in Govekar 2006).

V medijih se večkrat pojavljajo imena naslednjih lokalov, ki so bili žrtve mladostniškega vandalizma: Pivnica pri pošti (lokal pri Novi Gorici), Marcus (bar v Rožni dolini pri Novi Gorici), Cream (diskoteka v središču Nove Gorice), Žogica (lokal pri Solkanu), Cyberia (lokal Kluba goriških študentov), Joy pub (lokal v mestnem središču) in Splendid bar (bar v središču Nove Gorice). Nekaj lokalov danes ne obratuje več prav zaradi neustavljivega nasilja, ki se je takrat dogajalo (Marcus, Cream, Joy pub) ali pa so spremenili svojo dejavnost (Žogica).

V omenjenem obdobju dveh let je bila v nekaterih gostinskih lokalih popolnoma uničena oprema, nekaj lokalov je celo zagorelo. V nekaterih lokalih je policija posredovala preko desetkrat zaradi

kršenja javnega reda in miru. Nasilneži so razbijali gostinski inventar in uničevali vozila v bližini, grozili prisotnim – gostom in osebju ter jih tudi fizično napadali. Glede na to, da vemo, da se policijo kliče šele v razmerah, ki so popolnoma neobvladljive, si lahko samo predstavljamo, kolikokrat je bilo nasilje v lokalih že prisotno, vendar ni zabeleženo s strani policije. V 18 primerih so pridržali 14 kršiteljev, posamezniki pa so bili zaradi kaznivih dejanj v predkazenskem postopku tudi pridržani in kasneje s kazensko ovadbo predani v postopek preiskovalnemu sodniku. Glede na statistične podatke nasilje v gostinskih lokalih ni prekomerno naraščalo, izraziteje se je začelo odražati v naštetih gostinskih lokalih. Leta 2002 je bilo na celotnem območju Policijske uprave Nova Gorica 1909 kršitev javnega reda in miru, kar je bilo za 4 odstotke manj kot leto prej, od tega je bilo na območju Policijske postaje Nova Gorica 808 kršitev leta 2002, leta 2001 pa 668 kršitev (ibid).

Na območju Policijske postaje Nova Gorica so se v letih 2001, 2002 in 2003 evidentirale pogoste kršitve javnega reda v gostinskih lokalih. V letu 2001 je bilo v gostinskih lokalih ugotovljenih 120 kršitev, v letu 2002 pa 126. Policisti so zaradi ugotovljenih prekršitve obratovalnega časa gostinskih lokalov v letu 2002 podali 23 poročil tržni inšpekciji. Šest prekršitve je bilo ugotovljenih na podlagi lastne dejavnosti policistov, v 17 primerih pa so bile ugotovljene kršitve na podlagi predhodnih klicev krajanov, da je v lokalih hrup oziroma da lokal prekršuje obratovalni čas (ibid).

5.5 V MEDIJIH O DELU POLICIJE V PRIMERU VANDALIZMA

Za ilustracijo je povzetih nekaj člankov, ki obravnavajo policijo in delo policije v zvezi z mladostniškim nasiljem:

- Avtor članka Ali v mestu vlada 'mafija'? piše, da pristojni ne zmorejo stopiti na prste skupini/am, ki so odgovorne za pretepanje, uničevanje lokalov in izsiljevanje. Pravi tudi, da je vprašanje, kaj počne policija, ki se pojavi ob takšnih dogodkih. V članku je tudi govora o tako imenovani mestni policiji, ki jo že imajo v Mariboru. Policiji se očita, da premalo ukrepa proti nasilništvu, izsiljevanju in odkrivanju organizirane oblike takega početja. Direktor Policijske uprave Nova Gorica pa očitke zavrača, češ da je policija vedno ukrepala v skladu s pooblastili, posredovala, odkrila storilce in jih ovadila ali predlagala sodniku za prekrške. Povečali so število patrulj, povečali število policistov na območju Nove Gorice ... (Sardoč 2003).
- V članku Novogoriški alarm zaradi čedalje hujšega nasilja v mestu je policijsko delo skupaj z delom pravosodnih organov ocenjeno, da deluje v skladu z veljavnimi zakoni in ustavo, kar pomeni, da policija in pravosodni organi za preprečevanje nasilja naredijo kar lahko oziroma kar jim je dovoljeno (Delo 2003).

- Članek Tudi gostinci odgovorni za red v lokalih omenja sestanek med predstavniki vodstev in uprav novogoriške in šempetersko-vrtojbenske občine ter novogoriške enote tržnega inšpektorata s predstavniki policijske uprave in gostinci. Gostinci so se na pripombo, da so tudi sami odgovorni za spoštovanje in uresničevanje zakonskih določil in posledično za javni red v svojih lokalih, odzvali s pripombo na delo policije, ki bi moralo biti po njihovem mnenju dejavnejše pri preprečevanju takih kršitev in kaznivih dejanj, pravosodni organi pa bi morali take primere obravnavati prednostno. S pripombo gostincev so se strinjali tudi predstavniki novogoriške in šempetersko-vrtojbenske občine (Delo 2003).
- Članek Mladci pretepajo in izsiljujejo omenja novinarsko konferenco goriške policije in večino časopisnega prostora namenja statistiki kaznivih dejanj za leto 2000 in 2001. Zadnja tretjina članka pa omenja dogodke v gostinskih lokalih in njihovih okolicah. Prav tako omenja očitke javnosti, da policija premalo ukrepa. Predstavniki policije pa na te očitke odgovarja s tem, da so za vsak primer ukrepali (kazenske ovadbe, predlog sodniku za prekrške in podobno). Poudarek je dal na preventivo, za katero pa ni odgovorna samo policija (A. S. 2003).

To je le nekaj primerov. V različnih medijih (Primorske novice, Oko – lokalni tednik, Slovenske novice in Delo) so to temo obravnavali tudi članki z naslednjimi naslovi: Grozili so in tudi zmerjali, Eden od kršiteljev ugriznil natakario v obraz, Mladci s sekiro nad mize, V Novi Gorici, mestu vrtnic, cvete mladoletni vandalizem v gostinskih lokalih, Ko ti 'varnostnik' uniči lokal, Je strah tudi policiste?, Mladoletniki sejali teror po Cyberiji, Razbijali in uničevali, Bo pomagal sam notranji minister?, Ogenj opustošil klub in drugo.

Poleg negativnega poročanja o delu in učinkovitosti policije, so novinarji v člankih tudi razčlenjevali potek posameznih dogodkov in analizirali vzroke za tako početje vandalskih skupin, odzive lokalnih skupnosti, povzemali so razne izjave in raziskovali ozadje problematike, osebne okoliščine udeležencev in njihovih sorodnikov.

5.6 AKTIVNOSTI POLICIJE V PRIMERU VANDALIZMA

Zaradi graditve negativne podobe policije v javnosti so se na policiji odločili ukrepati. Ugotovili so, da je bila policija pri svojem delu preveč pasivna, da so nekatera negativna mnenja o učinkovitosti policije tudi posledica nezadostnega poznavanja pooblastil in zakonskih pristojnosti policije s strani javnosti. K temu je doprinesla tudi razmejitev pristojnosti med policijo in pravosodnimi organi. Glede na to vedenje, je policija prilagodila svoj nadaljnji način dela. Nemogoče pa je v nadaljevanju

opredeliti, ali so naslednje aktivnosti (rutinsko) delo policije ali gre za odnose z javnosti, oboje se medsebojno prepleta.

Represivno policijsko delo

Policija je analizirala primere in pod drobnogled vzela policijske postopke, ki so bili v teh primerih uporabljeni, in uporabo pooblastil. Delo policistov so oteževali tako pobegi kršiteljev pred prihodom patrolj kot nepripravljenost prič in lastnikov lokalov za sodelovanje in posredovanje kakršnihkoli informacij. Ugotovili so, da so lahko do kršiteljev le represivno ukrepali, saj drugačni pristopi v tem primeru niso bili učinkoviti. Zadeva se je namreč tako razširila, da drugače ni bilo mogoče. V nekaterih primerih so starši svoje otroke celo zagovarjali in jih podpirali, tako da si z razgovori s starši policisti niso mogli pomagati. Prav tako policisti v teh primerih niso imeli možnosti, da bi sodelovali s šolami, ker so bili kršitelji večinoma brezposelni in niso obiskovali šol. Pri analizi so ugotovili tudi pomanjkljivosti, ki se neposredno tičejo njihovega dela – morali bi zagotoviti dosledno izvajanje vseh zakonskih pooblastil za učinkovito interveniranje na krajih kršitev in za vzpostavitev javnega reda (pridržanje kršiteljev, osumljencev in privedbe v postopke pravosodnim organom).

Policija je glede na ugotovitve sprejela tudi nekaj organizacijskih ukrepov, kot so povečanje opazovalnih služb (dejstvo je, da večja prisotnost policistov pripomore k večjemu občutku varnosti), intervencijskih patrolj ob določenih dnevih, pogostejši preventivni nadzori gostinskih lokalov in okolice. Prav tako so okrepili sodelovanje s pravosodnimi organi, saj ustrezno ukrepanje policije nič ne koristi, če ni odgovora s strani sodnih organov. Policija se je poskušala dogovoriti, da bi na sodišču prednostno obravnavali te primere.

Sodelovanje z lokalno skupnostjo

Na policiji so sklenili, da bi bilo treba okrepiti stike z lokalnimi skupnostmi in v skupnost usmerjeno policijsko delo, kar se je odražalo v obravnavi problematike v varnostnih sosvetih občin¹² in v svetih krajevnih skupnosti. V Novi Gorici je bil za vse župane na območju Policijske uprave Nova Gorica, člane varnostnih sosvetov, predstavnike krajevnih skupnosti, policije (komandirji policijskih postaj, vodje policijskih okolišev, drugih institucij (koordinator Sveta Evrope za Slovenijo in predstojnik katedre za kriminalistiko, kazensko pravo in kriminologijo na Visoki policijsko-varnostni šoli)) in medije organiziran posvet Policija in lokalna skupnost – skupaj za varnost?, ki je bil odmeven v

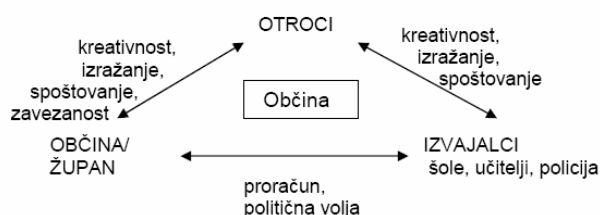
---

¹² Na območju Policijske uprave Nova Gorica je enajst posvetovalnih teles, od tega je osem varnostnih sosvetov. 21. člen Zakona o policiji govori o ustanovitvi varnostnih sosvetov, ki jih predlaga policija.

javnosti.¹³ Organizatorja sosveta sta bila Policijska uprava Nova Gorica in Mestna občina Nova Gorica. Za ta namen sta organizatorja izdelala dve vrsti vabil, eno je bilo namenjeno aktivnim udeležencem in je pozivalo k temu, da se na posvet ustrezno pripravijo, drugo pa je bilo namenjeno javnosti (priloga A) in je bilo napisano 27. marca 2003, dobrih štirinajst dni pred dogodkom. Hkrati je bil izdelan program posveta (priloga B).¹⁴

Tema sosveta se je nanašala na spodbujanje ustanavljanja in aktivnega delovanja varnostnih svetov na nivoju lokalnih skupnosti, preprečevanje nasilnih ravnanj v družbi, probleme mladoletnikov in preprečevanje kriminalitete v lokalni skupnosti (smernice Sveta Evrope). Omenili so britanski varnostni model, po katerem prebivalci četrti obveščajo policijo o nočnem dogajanju v okolici njihovih domov. Hkrati so predstavili tudi delovanje varnostnega sosveta v Mestni občini Maribor, pri katerem je pohvalno to, da je dejansko zaživel. Maribor ima namreč neke vrste paznike – redarje, ki so s policijo povezani preko radijske zveze. Njihova naloga je, da skrbijo za red, opozarjajo in v primeru večjih kršitev in upiranja občanov o tem obvestijo policijo.

Vzporedno je tekel projekt, ki ni bil neposredno povezan z vandalizmom v gostinskih lokalih. V sodelovanju z Mestno občino Nova Gorica je Policijska postaja Nova Gorica pripravila projekt za mlade, ki so ga poimenovali Varne točke (Slika 5.3). Bilo je prvo in edino otrokom prijazno Unicefovo mesto v Sloveniji.¹⁵ Otrokom prijazno Unicefovo mesto je Unicefov mednarodni projekt, v katerega se vključujejo mesta, ki skupaj z župani sprejmejo obveznost, da bodo pospešeno razvijali mesto, ki bo prijazno do otrok.

Slika 5.3: Glavni akterji v projektu Otrokom prijazno mesto

Vir: UNICEF (2006): *Otrokom prijazno UNICEF-ovo mesto in mreža otrokom prijaznih mest*. Objavljeno na spletu: http://www.childfriendlycities.org/pdf/slovenia_cfc.pdf (marec, 2006).

¹³ O posvetu je bil v Primorskih novicah objavljen članek Mestni pazniki za red 22. 4. 2003, v lokalnem tedniku Oko članek Za preprečevanje kriminalitete 17. 4. 2003 ter članek Za večjo varnost, objavljen 12. 6. 2003, V Delu so 18. 4. 2003 objavili članek Ključ je v lokalni skupnosti, prav tako je bil v Delu 25. 3. 2003 objavljen članek Novogoriški alarm zaradi čedalje hujšega nasilja v mestu.

¹⁴ V medijih so si narobe razlagali program in sicer, da bodo mariborski policijski kolegi rešili zadevo.

¹⁵ O tem so pisale predvsem Primorske novice.

V okviru projekta se na javnih mestih izbere in imenuje primerno obeležene varne točke, ki otroku omogočijo, da se zateče po pomoč, ko ima problem ali se čuti ogroženega. Varne točke so postavljene predvsem na poteh v šolo ali na mestih, kjer se zbirajo otroci in mladostniki, in omogočajo varne prehode dom – šola, šola – dom. Varne točke postanejo trgovine in druga manjša podjetja oziroma javne ustanove (knjižnica, policijska postaja), katerih lastniki oziroma uslužbenci se zavežejo k pomoči otrokom v stiski. Te točke so vidno označene, njihovi uslužbenci pa usposobljeni, da otrokom nudijo osnovno pomoč. Projekt Varne točke je bil izpeljan s strani Mladinskega centra Nova Gorica (ta spada pod oddelek za družbene dejavnosti Mestne občine Nova Gorica). Projekt je zaživel 11. 9. 2003, ko je bil uradno predstavljen na novinarski konferenci s strani župana Mestne občine Nova Gorica, vodje Mladinskega centra in pomočnika komandirja policijske postaje (Mlekuš 2006).

Idejo je prvi obelodanil vodja Mladinskega centra Nova Gorica in Policijsko postajo Nova Gorica neuradno zaprosil za mnenje in pripravljenost za sodelovanje. Policijska postaja je to idejo podprla in pristopila k načrtovanju in uresničevanju ideje. Tudi zato, ker so bili v tistem času odzivi javnosti do policije precej kritični, so prevzeli pobudo in določili tri policiste, ki so na terenu pristopili do lastnikov trgovin in drugih subjektov in jim ponudili sodelovanje. Po besedah pomočnika Policijske postaje Nova Gorica so bili vsi navdušeni in nihče tega projekta ni zavrnil. Organiziran je bil sestanek z njimi, kjer so jim pojasnili njihove vloge. Vsaka trgovina je namreč dobila posebno nalepko 'Mi smo vaši prijatelji', ki so jo obesili na vidno mesto (ibid).

Ta projekt je bil tudi zelo odmeven v medijih. O njem je bilo napisanih nekaj člankov, posnetih je bilo tudi nekaj intervjujev za televizijo. Intervju je bil na POP TV in TV Sloveniji ter na lokalnih televizijah TV Primorka in TV Vitel. Vsi intervjuji so bili istega dne – 11. 9. 2006. Kasneje, približno pol leta za tem, je bil posnet še prispevek za 24 ur na POP TV.

Da ne bi samo čakali in šele nato reagirali, se je Policijska uprava Nova Gorica odločila proaktivno delovati. V ta namen so natisnili zloženke (priloga C), pri čemer so jim pomagali kolegi iz Maribora. Občane so nagovarjali z motom: 'S skupnimi močmi poskrbimo, da bo v našem okolju čim manj vandalizma.' V zloženki je razložen pojem vandalizem, kaj storiti, da tako početje preprečimo, kdo smo tisti, ki lahko preprečimo, naštetje so najpogostejše oblike sodobnega vandalizma v urbanem okolju, kdo so današnji vandali, posledice vandalizma in o škodi, ki jo povzroči vandalizem. Na hrbtišču zloženke so zapisane pomembne telefonske številke (anonimni telefon, 113, 112) in poziv k obveščanju svojega policista (vodjo policijskega okoliša). V zvezi s to akcijo so vodje policijskih

okolicev po osnovnih šolah na Goriškem in na širšem območju Policijske uprave Nova Gorica obiskali višje razrede in jih opozarjali na pojave vandalizma.

Februarja so organizirali okroglo mizo na temo Novogoriški sindrom: vandalizem izriva zabavo; pripravili so jo v klubskih prostorih v Cyberiji¹⁶ (po otvoritvi novih prostorov). Policijska postaja se je dogovorila z mestno občino, da se bo pogovorila s študenti, ki so bili prav tako oškodovani s strani vandalov (nasilje v bivšem baru Galerija, zdaj Cyberija).¹⁷ Sodelovali so župan Mestne občine Nova Gorica, načelnica za družbene dejavnosti, predstavnica Urada za mladino in komandir Policijske postaje Nova Gorica. Komandir policijske postaje je prisostvoval svetu Mestne občine Nova Gorica, kjer je pojasnil okoliščine tovrstnih kršitev in vandalizma ter svetnikom opisal varnostne razmere v Novi Gorici. Pojasnil je tudi ukrepanje policije v konkretnih zadevah in postregel s konkretnimi številkami.

Policija se je v tem primeru zavedala zelo pomembne javnosti – lastnikov gostinskih lokalov. To so bili osebe (žrtve), ki so imeli neposreden stik z vandali. Sestanek z lastniki gostinskih lokalov na območju Nove Gorice in Šempetra,¹⁸ s člani Obrtne zbornice Nova Gorica in Gospodarske zbornice Nova Gorica je dne 20. 5. 2003 organizirala Policijska uprava Nova Gorica (v sodelovanju s sosveti in predstavniki obrtne in gospodarske zbornice) na podlagi sklepov Sosvetov za zagotavljanje večje varnosti občanov Mestne občine Nova Gorica in Občine Šempeter - Vrtojba.¹⁹

Lastniki lokalov so vabila na sestanek prejeli preko obrtne in gospodarske zbornice. Sestanka se je udeležilo okrog petintrideset gostincev iz okolice. Predstavniki Policijske uprave Nova Gorica so predstavili ukrepanje policije pri kršitvi javnega reda, vandalizma in nasilništva v gostinskih lokalih – predvsem zato, da bi gostinci svojo vlogo pri tem boljše razumeli (predvsem vlogo odgovornosti pri točenju alkohola mladoletnim in/ali alkoholiziranim osebam ter obratovanju lokala preko obratovalnega časa), saj so le-ti tudi odgovorni za vzdrževanje javnega reda in miru v gostinskih lokalih. Ukrepanja so konkretizirali na nekaterih prej opisanih primerih. Tudi novogoriška enota Tržnega inšpektorata ministrstva za gospodarstvo je predstavila svoje področje.²⁰

---

¹⁶ Tri tedne po okrogli mizi so v lokalu Cyberija zopet razgrajali in razbijali (o tem piše članek Razbijali in uničevali, *Oko*, 6. 3. 2003).

¹⁷ Članek o okrogli mizi je bil objavljen v tedniku *Oko*, 13. 2. 2003.

¹⁸ O sestanku je bil objavljen članek v *Delu*, z naslovom Tudi gostinci odgovorni za red v lokalih, 25.05.2003.

¹⁹ Članek Za večjo varnost občanov, tednik *Oko*, 29.05.2003.

²⁰ Predstavili so določila Pravilnika o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost in določila Zakona o omejevanju porabe alkohola.

Na sestanku so imeli možnost predstavitve stališč občine do problematike tako predstavniki Mestne občine Nova Gorica kot predstavniki Mestne občine Šempeter - Vrtojba. Predstavljeni so bili tudi zaključki izvedenih sosvetov, hkrati pa so napovedali tudi obisk ministra za notranje zadeve. Gostinci so na sestanku aktivno sodelovali. Povedali so, da pričakujejo bolj intenzivno sodelovanje s policijo, hkrati pa so izpostavili problem zakonodaje. Organizatorjem so večkrat postavili kar konkretna vprašanja. Sestanek je trajal približno dve uri in pol. Izdelali so tudi obvestilo za medije o tem, kako je sestanek potekal.

Junija je povabil župan občine Šempeter - Vrtojba ministra za notranje zadeve, katerega je spremljal direktor Generalne policijske uprave, prisoten pa je bil tudi župan Mestne občine Nova Gorica.²¹ Srečanje so najavili že takrat, ko so se pojavili zgoraj omenjeni primeri vandalizma. Napovedanih je bilo več tem pogovora, vendar so razpravljali predvsem o varnostnih razmerah na Goriškem in o možnosti preprečevanja kriminalitete. Gosta sta pohvalila hitro ukrepanje (izvedeni sosvet, okrogla miza, problemska konferenca) in sodelovanje mestne občine in policije. Sklenili so, da bodo morali še naprej delati na preprečevanju nasilja, zato bodo na šempetrski policijski postaji okrepili število policistov in policiste, ki so varovali državne meje, prerazporedili v posebne policijske enote, ki bodo skrbele za javni red in mir. Prav tako so pozvali gostince k sodelovanju. Minister je s seboj pripeljal tiskovno predstavnico, da je že tam, na licu mesta, pripravila kratek sestavek za javnost.

Mediji

V maju so na Policijski upravi Nova Gorica organizirali redno novinarsko konferenco.²² Policijska uprava na leto organizira od dve do tri novinarske konference. Prvo konferenco organizirajo v prvi polovici leta (marca ali aprila), na njej predstavijo varnostne razmere v preteklem letu. Naslednja konferenca je pred poletjem, glavna tema je promet in premoženjska kriminaliteta (nevarnosti pred poletnimi dopusti), v septembru ali oktobru organizirajo še zadnjo konferenco, na kateri ponavadi predstavijo varnostne pokazatelje za zadnjih devet mesecev. Predstavniki policije so povedali, da javnosti v zvezi s požari v dveh lokalih (ki dejansko niso bili povezani s problematiko vandalizma, šlo je za ločena kazniva dejanja) še ne morejo sporočiti nič novega, ker je preiskava še v teku. Povedali so, da v prvem trimesečju na splošno beležijo upad dejanj na področju kriminalitete, vendar pa so obravnavali več primerov nasilja. Direktor Policijske uprave Nova Gorica je odgovarjal tudi na

---

²¹ Članek Za večjo varnost, objavljen v tedniku Oko, 12. 6. 2003. Prav tako sta o obisku govorila članka Policija ima dovolj pooblastil, objavljen v Delu 11. 6. 2003 in članek Okrepljeni v boju proti nasilju iz Primorskih novic 6. 6. 2003.

²² Novinarska konferenca je omenjena v članku O Marcusu še nič novega, ki je bil objavljen v tedniku Oko, 15. 5. 2003.

posamezna vprašanja glede obravnavane problematike. Novinarsko konferenco so izkoristili tudi za to, da so napovedali preventivno represivno akcijo Teden umirjanja hitrosti.²³

Poleg drugih ukrepov so vodstveni delavci policije sodelovali tudi v intervjujih za lokalne časopise. En primer takega intervjuja je bil v tedniku Oko dne 10. 4. 2003 (priloga D). Intervju je bil objavljen čez dve strani velikosti A3, kot 'tema tedna: nasilje v lokalih'. Nad člankom se na obeh straneh vije napis »Kakšna so pooblastila policije in občine v primerih vandalizma?«, naslov članka je Policija mora ukrepati v skladu s pooblastili!. Članku se je posvetilo več novinarjev, kar je moč razbrati iz podpisa »Pripravili: novinarji časopisa Oko«. Na začetku so zapisali, da je namen članka preveriti pooblastila policije v primerih vandalizma in kako lahko v teh primerih ukrepa. Niso pozabili omeniti, da je slišati očitke policiji, da nič ne naredi in zakaj so storilci še vedno na prostosti. Novinarjem je na vprašanja odgovarjal načelnik uniformirane policije Nova Gorica.

Novinar je začel z vprašanjem, kaj pomeni, da mora policija ukrepati v skladu s pooblastili. Možno je razbrati, da novinar namiguje na izjave policistov s kraja dogodkov, ki so se dogajali v Novi Gorici in okolici. Načelnik pojasni naloge in pooblastila policije in kaj v določenih primerih to pomeni. Novinar postavi tudi vprašanja, kako policisti postopajo v primeru mladoletnih kršiteljev. Pri petem vprašanju novinar postavi neposredno vprašanje »V večini primerov se govori, da gre za iste storilce. Veste torej za koga gre?«. Načelnik se odgovoru ne izmika in pove, kar je zanimalo novinarja, hkrati pa ne pozabi omeniti, da ne gre za organizirane skupine. V tem intervjuju je očitno vidno, kaj pomeni, če/da je novinar glasnik ljudstva oziroma če/da postavlja vprašanja namesto ljudstva. Intervjuvanca sprašuje, kako bi komentiral to, kar se javnost sprašuje – kako so lahko določene osebe še vedno na prostosti, če so proti njim podane ovadbe. Načelnik pojasni, do kje ima pristojnost policija in da je od tam naprej vse v rokah pravosodne inštitucije. Novinar ga v naslednjem vprašanju vpraša, kako bodo ukrepali glede na to, da so se na Sosvetu za zagotavljanje varnosti občanom domenili, da bodo nekatere nujne primere obravnavali prednostno. Tudi na naslednje vprašanje o izkušnjah z lastniki barov je načelnik odgovoril korektno.

---

²³ Predhodno bodo policisti na več mestih izvajali skrite meritve, da bodo določili kritične lokacije, kjer je hitrost največkrat prekoračena. V tednu, ko bo trajala akcija, se bodo ob kršitvah posluževali bolj represivnih ukrepov.

Proti koncu intervjuja se je novinar dotaknil tudi vprašanja o izsiljevanju lastnikov lokalov za plačilo varščine. Načelnik mu je odgovoril, da to ni njihovo področje (je področje kriminalnih zadev), da so bili tudi taki primeri in da so bili storilci obsojeni. Načelnik je spregovoril tudi o problemu pridobivanja informacij na kraju dogodka in o izpostavljenosti policistov grožnjam.

V Primorskih novicah, dne 9. 5. 2003 (priloga E), je bila napoved intervjuja že na naslovnici časopisa: »'Ne vemo, kaj je zadaj' Vodja novogoriških kriminalistov Milovan Ipavec o organiziranem kriminalu«. Novinarji so v raznih predhodnih prispevkih pripisovali prenehanje obratovanja lokalov posledicam vandalizma in poleg navajali pričevanja lastnikov gostinskih lokalov. Prisotni so bili tudi medijski indici, da gre za organiziran kriminal, ki naj bi ga izvajala lastnica enega izmed lokalov, katere cilj naj bi bil zaprtje ostalih lokalov.²⁴ Njen sin je namreč sodeloval v nasilništvu. Tudi intervju z vodjo novogoriških kriminalistov je bil podrejen sklepanjem novinarjev o zgoraj omenjenem namigovanju, da gre za organiziran kriminal. Intervjuvanec je najprej odgovarjal na novinarjeva splošna vprašanja v zvezi s kriminalom (o razliki med navadnim in organiziranim kriminalom ter o oblikah organiziranega kriminala), kasneje se je dotaknil aktualnega problema nasilja na ulicah in lokalih v Novi Gorici in zadnjega primera domnevnega požiga Marcusa in obračuna v Pivnici pri pošti v Šempetru. Vodja sektorja kriminalistične službe je prav tako odgovoril na vprašanje, kako se proti organiziranemu kriminalu bori novogoriška policija. Za ponazoritev primera boja proti organiziranemu kriminalu je celo navedel uspešno zaključen primer. Odgovarjal je korektno na zastavljena vprašanja. Ni se pustil zmešati in je uspešno obšel novinarjeva namigovana. Pri članku zmoti to, da je objavljen na straneh kronike in njegov naslov Ne vemo, kaj je zadaj, ki še vedno dopušča možnost, da je lahko kljub zanikanju intervjuvanca, da nikakor ne gre za organiziran kriminal in da je to le²⁵ vandalizem, to še vedno možno. Pri obeh intervjujih je bila iniciativa na novinarski strani.

Takratni tiskovni predstavnik Policijske uprave Nova Gorica je v marcu 2003 sodeloval v oddaji na lokalni televizijski postaji TV Vitel. Inicijativo je prevzel tiskovni predstavnik policije. V oddaji je predstavil varnostne razmere na območju policijske uprave v preteklem letu in hkrati predstavil problematiko mladinskega vandalizma v gostinskih lokalih in ukrepanje policije v tem primeru. Oddaja je potekala v živo, gledalci so imeli možnost aktivno sodelovati v njej. Postavljali so določena

---

²⁴ Novinar Vidali je v Mladini 5. 7. 2004, zapisal: »Kriminalisti so na podlagi anonimnih in operativnih zaznav uvedli preiskavo zaradi 'reketiranja' lokalov in ugotovili, da nezakonit posel v zvezi z izsiljevanjem lastnikov lokalov vodi lastnica enega izmed nočnih lokalov v Rožni dolini, v katerem se je mimogrede, na silvestrsko noč leta 2000 zgodil še vedno nepojasnen umor lastnika lokala. Umora sta bili udeleženi zunajzakonska partnerica umorjenega in njena mati, a sta bili konca leta 2003 zaradi pomanjkanja dokazov oproščeni ...«

²⁵ Beseda »le« v tem primeru poudarja le to, da je vandalizem milejša oblika kriminala kot organiziran kriminal.

vprašanja, na katera je predstavnik policije odgovarjal, vendar izrazitih kritik na račun policije v tisti oddaji ni bilo.

Prav tako so v istem obdobju pripravili oddajo na TV Primorka, v kateri je prav tako sodeloval tiskovni predstavnik policije, poleg njega je bil gost tudi član varnostnega sosveta Mestne občine Nova Gorica (tudi mestni svetnik). Skupaj sta predstavila problematiko in ukrepe za zajezitev problematike. Na obeh televizijskih postajah (TV Vitel in TV Primorka) so se dogovorili, da odprejo telefone, vendar plazov vprašanj ali kritik, ki so jih pričakovali, ni bilo. Občane je predvsem zanimalo vse kaj drugega kot vandalizem po gostinskih lokalih, na primer, zakaj avtomobile parkirajo na nekih določenih ulicah, zakaj vozniki po ulicah tako divjajo in podobne zadeve, ki bremenijo občane.

Policijski tiskovni predstavnik je sodeloval tudi v oddaji na radiu Robin, kjer je prav tako v sklopu predstavitve varnostne problematike v preteklem letu kramljal o problemih vandalizma oziroma kršitev v gostinskih lokalih in ukrepih policije. Oddaje so bile proti večeru in v živo. Radio Robin je predvajal intervju v živo v dopoldanskih urah.

Poleg vseh intervjujev je tiskovni predstavnik Policijske uprave Nova Gorica odgovarjal na telefonske klice novinarjev s tem v zvezi in na vprašanja, poslana preko elektronske pošte. V sklopu teh aktivnosti ne smemo pozabiti na neko posebno aktivnost, ki se je zgodila pozneje, v začetku leta 2005 in kaže na to, da v policiji niso pozabili na težave, s katerimi so se v preteklih letih spopadali. Želeli so namreč še naprej medijsko pojavljanje. Policijski tiskovni predstavnik pravi: »Z novinarji je namreč potrebno sodelovati tudi takrat, ko se o zadevi ne govori več«. Eno izmed novinarok iz Primorskih novic, ki rada in dobro sodeluje s policijo, so povabili na eno izmed nočnih izmen s patruljo Policijske postaje Nova Gorica (z vodjem policijskega okoliša). Na koncu je svoje ugotovitve zapisala v članek, ki je bil objavljen med kroniko v Primorskih novicah 7. 2. 2005 (priloga F). Že naslov članka Zgledno mirna noč pove veliko. Novinarka je povabilo sprejela in preživela mirno noč na delu s policisti. Članek je bil v celoti pozitivno napisan. Novinarka je opisala celotno pot policistov skozi noč in razloge, zakaj so se namenili prav tja. Prav tako so obhodili tudi vsa priljubljena zbirališča mladih in se pogovarjali z nekaterimi mladimi. Članek je negiral mišljenje Novogoričanov, da ob koncu tedna ljudje samo razsajajo, saj se v tisti noči, razen nekaj pogovorov policistov z mladino in prometne sreče, ni dogajalo nič posebnega. Policisti bi temu rekli 'b. p.' (brez posebnosti).

5.7 SKLEPI

O vandalizmu v gostinskih lokalih v Novi Gorici je bilo v medijih veliko napisanega in izrečenega. Članki v časopisih so bili (vsaj od začetka pojavljanja) negativno naravnani proti policiji. Na policiji so na začetku čakali, saj se o vsaki zadevi, ki se sproži in je toliko na očeh javnosti, kot je bil opisani primer, piše oziroma o njej govori. Očitno je šlo za primer, ki po nekaj dneh pojavljanja v medijih ni bil pozabljen. Nasprotno, iz tedna v teden je postajal bolj obsežen in bolj odmeven. Ko je blatenje policije v medijih prišlo do vrhunca in ga tudi vsega vajena policija ni več mogla mirno prenašati, se je odločila za ukrepanje. Kljub temu niso brezglavo reagirali na vsak napad medijev. Kot je rekel predstavnik policije je nemogoče reagirati na vsak napisan članek o tej zadevi. Odgovarjali so predvsem na članke, ki so poskušali realno prikazati stanje, ki so le obveščali javnost o dogodkih in v okviru tega omenili tudi delo policije, ki se na začetku ni pravilno lotila te zadeve, mogoče tudi zaradi premalo izkušenj za ravnanje v takih primerih. Rečemo lahko celo, da je bila novogoriška policija le izbrana žrtev medijev, saj druga mesta glede pojavljanja vandalizma niso izjema, dogaja se povsod, tudi v večjih razsežnostih. Ignorirati so poskušali članke v tako imenovanih rumenih časopisih, kjer je šlo za razna natolcevanja in prenagljena sklepanja, ko so novinarji igrali vloge sociologov, psihologov in policistov in o vsakem dogodku zgradili zgodbo.

Ko se je policija vendar odločila sprejeti izziv in reagirati na drezanja javnosti, je bilo ukrepanje učinkovito, vsaj kar se tiče pojavljanja novogoriške policije v medijih v pozitivnem smislu (razne aktivnosti). Javnost je bila negativno naravnana proti policiji in njenemu, po mnenju javnosti, neučinkovitemu delu. Tako so jo prikazovali tudi pisani mediji vse dokler se ni policija odločila odgovoriti na blatenje. Ostali mediji (televizija in radio) so se vključili v dogajanje šele kasneje, na pobudo policije in so zaradi tega delovali v prid policiji, saj je bil namen teh dveh medijev le gostiti policijo in prikazati njeno delo, ne pa 'odkrivati resnico' v zvezi z vandalizmom v gostinskih lokalih.

Nekajkrat se je zgodilo, da so novinarji napačno razumeli določene dejavnosti policije (na primer v primeru sestanka z lastniki gostinskih lokalov), saj so razumeli prisotnost policije bolj kot sodelovanje na pobudo soorganizatorja, ne pa kot prvega pobudnika, ki je pritegnil k projektom ostale sodelujoče. Vendar so na policiji tudi to pozitivno sprejeli, saj so dosegli želeno – prekinili so verigo nezadovoljstva javnosti, občanom pokazali, da policija sodeluje z ostalimi javnostmi, s transparentnim delom pokazali, da policija v resnici dela in s tem dali novinarjem druge teme za pisanje. Poleg tega so bili na policiji zadovoljni tudi s tem, da so bili s pobudo s strani policije in z njenim kooperativnim sodelovanjem ter z udeležbo in zanimanjem ostale javnosti zadovoljni tudi soorganizatorji (največkrat je to bila Mestna občina Nova Gorica), saj so bili v medijih deležni

pozitivnih opazk in bili tudi sami prikazani kot organizacija, ki zna sodelovati. Podobno so nekateri novinarji narobe razumeli obisk mariborskih policijskih kolegov na varnostnem sosvetu. Iz člankov je bilo možno razbrati, da naj bi nekaj mariborskih policistov dali na posodo v Novo Gorico. Prišli so le predstaviti dobro prakso sodelovanja policije in mestne občine in pokazati, kakšne rezultate so s tem dosegli.

Dobra udeležba je bila tudi na sestanku z lastniki gostinskih lokalov, ki so se tudi udeležili kar v lepem številu in se neobremenjeno pogovarjali z organizatorji. Pogovor je potekal brez odvečnih vljudnostnih fraz, želeli so konkretne odgovore in napotke, niti niso zastavljali neprijetnih vprašanj, ki bi zopet postavila policijo v slabo luč. Prav tako so na okrogli mizi študenti dobro sprejeli pogovor s policijo in njeno pripravljenost za sodelovanje, saj bi lahko bili ravno študentje tista skupina, ki bi jih lahko policija zanemarila (predvsem zaradi njihovega običajnega ponočevanja in kratenja miru, vsaj v očeh večine občanov). Kot rečeno so celo samoiniciativno izdelali plakate proti vandalizmu in jih pritrdili na lokacijah, kjer se zadržuje novogoriška mladina.

Projekti preventivna akcija za preprečevanje vandalizma in varne točke so bile prav tako kot večina akcij (ki niso represivne narave) v javnosti pozitivno sprejeti. Šole so bile pripravljene sodelovati, prav tako se je po časopisih pisalo o policiji kot o organizaciji, ki dela družbeno dobro. V zvezi z omenjenimi projekti se je policija pojavljala v drugih medijih (na televiziji in radiu).

Za novinarje je bil zelo zanimiv obisk ministra za notranje zadeve, saj je javnost pričakovala 'linčanje' novogoriške policije s strani njihovega najvišjega človeka. Vendar se to ni zgodilo, ravno obratno. Policija in občini so bile pohvaljene za hitro reagiranje in dobro medsebojno sodelovanje. O tej odmevni zadevi se ni sklicala posebna novinarska konferenca, vendar se je primer vseeno obravnaval in sicer v okviru redne novinarske konference. Predstavniki policije so bili sicer pripravljene na vprašanja o tej zadevi, vendar tega niso posebej izpostavljali. V okviru dnevnega reda so dopustili vprašanja tudi o tem, vendar se neposredno tega primera ni dotaknil nihče (razen z enim vprašanjem, ki se je sicer dotikal gostinskih lokalov, ni pa bilo povezano z vsemi ostalimi primeri). To je bila dobro premišljena taktika, saj se novinarji niso imeli časa posebej poglobljati v to zadevo in jo mogoče na novo napihniti, policija pa se ni ogradila in prikazala nedostopna, ampak jim je dopuščala, da znotraj tega poizvejo več tudi o tem, za kar pa očitno s strani novinarjev ni bilo interesa. Kljub taki taktiki so bili predstavniki policije ob koncu konference še vedno presenečeni, saj je novinarska konferenca, glede na dogodke in izkušnje z novinarji, potekala kot običajno, brez neprijetnih vprašanj.

Podobno taktiko so ubrali pri nastopih na televiziji in radiu, katerih pobudniki so bili sami. Policija se je odločila za te nastope ravno zaradi tega primera vandalizmov v gostinskih lokalih, vendar pa tega gledalcem in poslušalcem niso pokazali. Javnosti so se želeli samo pokazati in prikazati varnostne razmere, da bi policijo videli še kako drugače, ne samo kot tisto, ki nič ne dela in nič ne naredi, da bi si torej 'oprali ime' in si zopet pridobili zaupanje javnosti. Prav tako so dopuščali možnost, da javnost sprašuje o teh primerih, le-ta tega ni izpostavljala. Zopet se je izkazalo, da so javnost bolj zanimali drugi problemi kot vandalizem.

Kot dobra poteza policije se je izkazalo povabilo novinarke enega izmed časopisov (Primorske novice), da se udeleži nočnega dela policije ob koncu tedna, ko ima le-ta običajno veliko dela s kršilci javnega reda in miru. Novinarka je na koncu napisala pozitivno naravnani članek o nočnem delu in s tem pustila javnosti, da je posredno prisotna. Javnost bolj verjame, če o delu policije pišejo osebe, ki niso iz vrst policije, še posebej, če so to novinarji, za katere večina javnosti ve, da iščejo seznanje. Če je torej novinarka zapisala, da je bila noč mirna in da je bilo delo policije korektno, bo večji del javnosti to verjel.

Poleg vseh ukrepov, ki smo jih zgoraj naštevali, daje vodja izmene Operativno komunikacijskega centra vsakodnevno ob jutrih po radio v javnost informacije o varnostnih dogodkih, ki so se zgodile ponoči in prometnih razmerah, poleg tega izdelujejo tudi pisna obvestila za, predvsem, lokalno javnost. Prav črna kronika in odklonski pojavi so za nekatere največji razlog, zaradi tega mora policija dajati v javnost dobro pripravljene informacije, ki pojasnjujejo te pojave, hkrati pa pojasnjuje delo policije v konkretnih primerih.

Kar se tiče sodelovanja novinarjev s policijo in obratno, se dostikrat pojavi težava, ker novinarji nimajo strokovnega (policijskega) znanja (ne obvladajo terminov, ne poznajo njihovih pooblastil in podobno). Tudi če bi želeli biti objektivni, težko napišejo verodostojen članek brez pomoči policije. Kot primer dobre prakse je primer novinarke Primorskih novic (katero so policisti povabili na nočno izmeno), saj večino člankov v zvezi s policijo in sodstvom v časopisu napiše ravno ona. Zaradi kontinuiranega in dobrega sodelovanja s to novinarko je, skupaj z Mestno občino Nova Gorica in Primorskimi novicami, policija organizirala razgovor s krajanji Nove Gorice v zvezi s problematiko preprečevanja prepovedanih drog in druge kriminalitete v Novi Gorici (v obliki javne tribune), ki ga je vodila omenjena novinarka. Tudi pri tem se je sodelovanje izkazalo za izredno pozitivno.

Na policiji imajo ravno obratno težavo kot novinarji. Spoznajo se na stroko, ne obvladajo pa komunikacijskih veščin, ki si jih novinar pridobi s pomočjo izkušenj. Razen, če tiskovni predstavnik ni iz vrst policije, ampak se zaposli v policiji s pridobljenim komunikacijskim znanjem in z izkušnjami z mediji, vendar pa nima strokovnega znanja. Poleg tega je delo tiskovnega predstavnika v policiji še bolj delikatno kot je delo predstavnika za odnose z javnostmi v kateri drugi organizaciji, saj ima policija pri javnosti dostikrat negativno konotacijo. Ob tem moramo poudariti, da policija ne sme nastopati 'proti medijem', ampak mora z njimi sodelovati. Predstavnik policije poudarja, da je treba biti z novinarji neke vrste partner s hkratnim zavedanjem, da vsak opravlja svoje delo in da je vsak predstavnik oziroma glas svoje strani (novinar nastopa v imenu javnosti, tiskovni predstavnik policije pa v imenu celotne policije).

Delo novogoriške policije v zvezi z obravnavanim primerom sem v sklepu večinoma pozitivno prikazala, saj se je v bistvu, če izpustimo to, da je predolgo čakala in se pozno odzvala na medije, kar dobro odreagirala in odgovarjala medijem in javnosti ter se pokazala tudi v pozitivni luči, glede na to, da je pri ukrepanju strogo omejena s pooblastili.

6. ZAKLJUČEK

Policija preprečuje in preiskuje nezakonita ravnanja, katerih preiskanost in razrešenost je odvisna od informacij iz okolja. Cilj odnosov z javnostmi je predvsem povečati stopnjo razumevanja, naklonjenosti in same podpore policijskemu delu in policiji kot organizaciji. V obravnavanem primeru je bil kratkoročen cilj zgolj omiliti negativno nastrojenost medijev nasproti policiji, posredno negativno predstavitev policije državljanom in znova pridobiti zaupanje javnosti.

Delo policije je transparentno. Uslužbenice policije prepoznamo kadarkoli med njihovim delom, saj se s svojimi insignijami ne morejo skriti. Imajo svoje delovne obleke, uniforme in označena delovna vozila (in druga prevozna sredstva). Ne samo, da jih prepoznamo po uniformah, iz njihovih emblemov lahko razberemo njihove čine, torej kateri stopnji v hierarhični lestvici policije oseba pripada. Vsak njihov korak je v javnosti opazen. Poleg tega se policija še izpostavlja v medijih. Novogoriška policijska uprava je v nekaj mesecih sprožila pravo akcijo na temo mladostniškega vandalizma v gostinskih lokalih. V to akcijo je pritegnila različne javnosti – policijske sodelavce (interna javnost), organizacije, žrtve (lastniki gostinskih lokalov), vandale in širšo javnost s pomočjo časopisov, radiev in televizij. Z vzporednimi akcijami pa so pritegnili tudi otroke in mladostnike. V tem času so zajeli praktično vso javnost.

Policija je bila pripravljena sodelovati z vsemi, dostikrat na lastno pobudo. Nenazadnje tudi jaz predstavljam javnost. Predstavniki policije si je torej vzel čas, da mi je predstavil problematiko in mi hkrati pomagal, da jo lahko predstavljam tako, kot se je dejansko zgodila. Vendar jaz nisem novinar, ki bi lahko transparentno prikazala dobro sodelovanje s policijo, torej od mene ne morejo pričakovati dolgoročne koristi, ampak le malo zadovoljstvo, da se tudi 'mali človek' zanima za njihovo delo.

Za konec bi rada dodala še eno misel. Zapisala sta jo ameriška šefa policije Margolis in March (2004) in jo je preprosto razumeti. Korporacije prodajajo svoje produkte že stoletja. V zadnjih petdesetih letih pa na primer Walt Disney ni javnosti prodal nobenega svojega zabavišnega parka ali filma. Namesto tega je prodal javnosti njihovo otroštvo. Disney prodaja spomine, srečne čase in mladost. Prodaja nedolžnost, ljubezen, fantazije in romantiko. Kot rezultat javnost kupuje Disneyeve filme in vstopnice za zabavišne parke. Cherokee ne prodaja avtomobilov, ampak varnost in avanture. Victoria's Secret ne prodaja spodnjega perila, prodaja žensko lepoto in privlačnost. Prav tako policija ne prodaja statistik kriminalitete in stopenj razrešenosti, zagotavlja pa občutek varnosti in miru. Odnosi z javnostmi v policiji niso zanemarljivi, velikokrat lahko dajo občutek, da policija dela

za nas (ne proti nam, kar lahko velikokrat razberemo iz vsakodnevnih pogovorov) in za našo varnost. Policija konec koncev skrbi za zadovoljevanje naše temeljne potrebe po varnosti.

Po drugi strani pa policija, ne glede na to, kakšen sistem odnosov z javnostmi vodi, ne bo nikoli imela pozitivnega ugleda pri ljudskih množicah, saj mora prav zaradi svoje prvenstvene naloge skrbeti za našo varnost v naša življenja posegati represivno. Policija in policisti imajo vedno nek negativen prizvok, saj nas kaznujejo. Pozabljamo pa, da nas kaznujejo, ker ravnamo neodgovorno in lahko s takim ravnanjem ogrožamo svoje življenje in življenja drugih. Največkrat nas varujejo prav pred nami samimi.

Uspešnost in učinkovitost policije je, kot lepota, v očeh opazovalca (Sung 2006).

7. LITERATURA IN VIRI

7.1 LITERATURA

1. ANŽELJ, D. (2001): *Management v policiji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
2. AMBROŽ, M. (1999): Varnostna kultura. V: Anžič A. (ur.): *Varnost in turizem. Zbornik posveta*, 897-913. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola, Portorož: Visoka šola za hotelirstvo in turizem.
3. ASHCROFT, L. S. (1994): Effective Press Releases. *Library Management* 15 (8), 24-27.
4. BABOVIČ, B. (2000): Police Brutality or Police Torture. *Policing* 23(3), 374-380.
5. BANUTAI, E., RANČIGAJ, K., LOBNIKAR, B. (2006): Pomen in pripravljenost prebivalcev Slovenije za sodelovanje s policijo. V: Lobnikar, B. (ur.): *7. dnevi varstvoslovja, raznolikost zagotavljanja varnost*, 586-601. Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede.
6. BASKIN, O., ARONOFF, C. (1988): *Public Relations, The Profession and the Practice*. Iowa: Wcb Publishers.
7. BROOKS, L. W., PIQUERO, N. L., (1998): Police Stress: Does Department Size Matter?. *Policing* 21 (4), 600-617.
8. BROWN, B., BENEDICT, R. (2002): Perceptions of the Police. Past Findings, Methodological Issues, Conceptual Issues and Policy Implications. *Policing* 25 (3) 543-580.
9. BRUNETTO, Y., FARR-WHARTON, R. (2002): Using Social Identity Theory to Explain the Job Satisfaction of Public Sector Employees. *International Journal of Public Sector Management* 15 (7), 534-551.
10. BUČAR, F. (1997): Varnost kot dobrina. V: Anžič, A. (ur.): *Zasebno varovanje in detektivska dejavnost, dileme in perspektiv*, 3-10. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
11. BUZAN, B. (1993): The Idea of the State and National Security. V: Little, R., Smith, M. (ur.): *Perspectives on World Politics*. London: Routledge.
12. CAROLL, A. B. (1996): *Business & Society. Ethics and Stakeholder Manaement*. Cincinnati: Internal Thompson Publishing.
13. CAYWOOD, C. (1997): *The Handbook of Strategic Public Relations & Integrated Communications*. Boston: McGraw-Hill.
14. CHERMAK, S., MCGARRELL, E., GRUENEWALD, J. (2006): Media Coverage of Police misconduct and Attitudes toward Police. *Policing* 29 (3), 261-281.
15. CHURCH, R. L., ROBERTSON, N. (1999): How State Police Agencies are Addressing the Issue of Wellness. *Policing* 22 (3), 304-312.

16. COLLIER, P. M., EDWARDS, J. S., SHAW, D. (2004): Communicating knowledge about police performance. *International Journal of Productivity and Performance Management* 53 (5), 458-467.
17. COZENS, P., HILLIER, D., PRESCOTT, G. (2001): Crime and the Design of Residential Property – Exploring the Teoretical Background – Part 1. *Property Management* 19 (2), 136-164.
18. CULTIP, M. S., CENTER, H. A., BROOM, M. G. (1994): *Effective Public Relations*. New Jersey: Prentice Hall.
19. CULTIP, S. M., CENTER, A. H., BROOM, G. M. (2000): *Effective Public Relations*. New Jersey: Prentice-Hall.
20. DEMPSEY, S. J. (1999): *An Introduction to Policing*. New York: Wadsworth Publishing Company.
21. FERREIRA, B. R. (1998): Izvajanje in uspešnost policijske dejavnosti v skupnosti v demokratični družbi. V: Pagon, M, Anžič, A. (ur.): *Proučevanje in primerjalni vidiki policijske dejavnosti v svet*, 61-75. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
22. FYFE, J. J., GREENE, R. J., WALSH, F. W., WILSON, O. W., McLAREN, C. R. (1997): *Police Administration*. New York: The McGraw-Hill Companies Inc..
23. GORENAK, I., PAGON, M. (2006): Vpliv organizacijskega komuniciranja na zadovoljstvo policistov pri delu. *Organizacija* 39 (4) 247-253.
24. GORENAK, V., PRIJATELJ, M. (2005): Stališča in ocene prebivalcev do dela policistov kot kriterij merjenja uspešnosti policije. *Organizacija* 38 (7), 347-353.
25. GOSTIČ, Š. (1997): Izvajanje državnega nadzora nad zasebno policijo. V: Anžič, A. (ur.): *Zasebno varovanje in detektivska dejavnost, dileme in perspektive*, 161-175. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
26. GREENE, J. R., SEAMON, T. M., LEVY, P. R. (1995): Merging Public and Private Security for Collective Benefit: Philadelphia's Center City District. *American Journal of Police* 14 (2), 3-20.
27. GRIZOLD, A. (1992): Oblikovanje slovenske nacionalne varnosti. V: GRIZOLD, A.(ur.): *Razpotja nacionalne varnosti*, 59-93.
28. GRIZOLD, A. (1999): *Evropska varnost*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
29. GRUBAN, B., VERČIČ, D., ZAVRL, F. (1997): *Pristop k odnosom z javnostmi*. Ljubljana: Pristop.
30. GRUNIG, J. E., HUNT, T. (1984): *Managing Public Relations*. USA: Wadsworth, Inc..

31. GRUNIG, J. E., ur. (1992): *Excellence in Public Relations and Communication management*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
32. GUTH, D. W., MARSH, C. (2003): *Public Relations*. Boston: Pearson Education, Inc..
33. HEISE, A. J. (1985): Toward Closing the Confidence Gap: An Alternative Approach to Communication between Public and Government. *Public Administration Review*, 9 (2) 196-218.
34. HIEBERT, R. E. (1981): A Model of Government Communication Process. Informing the People. V: Helm, L., M., (ur.): *A Public Affairs Handbook*. New York: Longman.
35. HUNT, T., GRUNIG, E. J. (1995): *Tehnike odnosov z javnostmi*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
36. IVKOVIĆ, K. S., HABERFELD, M. R. (2000): Transformation from Militia to Police in Croatia and Poland – A comparative Perspective. *Policing* 23 (2), 194-217.
37. JAMES, R. D. (2003): For the Veteran Officers: Leadership, Ethics, and Wellness Training. *The Police Chief* 70 (10). Dosegljivo na http://policechiefmagazine.org/magazine/index.cfm?fuseaction=display&article_id=113&issue_id=102003 (marec 2006).
38. JIAO, A. Y. (1997): Factoring policing models. *Policing* 20 (3), 454-472.
39. KADLECK, C. (2003): Police Employee Organizations. *Policing* 26 (2), 341-351.
40. KAVČIČ, B. (1991): *Sodobna teorija organizacij*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
41. KLAČNIK, A. T. (2005): Komunikacija policista pri delu z žrtvami. V: Lobnikar, B. (ur.): *6. slovenski dnevi varstvoslovja*, 1-14. Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede.
42. KLEINING, J. (1999): *The Ethics of Policing*. Cambridge: Cambridge University Press.
43. LOBNIKAR, B., PAGON, M., (1995): Elementi socialnega dela pri opravljanju policijske dejavnosti. *Zbornik strokovno-znanstvenih razprav*, 8, 165-177. Ljubljana: Visoka šola za notranje zadeve.
44. MARENIN, O. (1998): The Goal of Democracy in International Police Assistance Programs. *Policing* 21 (1), 159-177.
45. MARGOLIS, G. J., MARCH, N. C. (2004): Branding Your Agency: Creating the Police Department's Image. *The Police Chief* 71 (4). Dosegljivo na http://policechiefmagazine.org/magazine/index.cfm?fuseaction=display&article_id=265&issue_id=42004 (marec, 2006).
46. MAWBY, R. C. (1999): Visibility, Transparency and Police-Media Relations. *Policing and Society* 9, 263-286.

47. McADAM, R., HAZLETT, S. A., CASEY, C. (2005): Performance Management in the UK Public Sector: Addressing Multiple Stakeholder Complexity. *International Journal of Public Sector Management* 18 (3), 256-273.
48. MELIALA, A. (2001): Police as Military: Indonesia's experience. *Policing* 24 (3), 420-431.
49. MERSLAVIČ, M. (1998): Izvajanje v odnosih z javnostmi. V: GRUBAN, B., VERČIČ, D., ZAVRL, F. (ur): *Preskok v odnose z javnostmi*, 131-142. Ljubljana: Pristop.
50. MESJASZ, C. (2006): *Complex systems studies and the concepts of security*. *Kybernetes* 35 (3/4), 471-488.
51. MOON, B. (2004): The Politicization of Police in South Korea: a Critical Review. *Policing* 27 (1), 128-136.
52. MUMEL, D., BUNETO, A., VIRT, T. (2006): Uporaba instrumentov internega komuniciranja ter cilji internega komuniciranja v velikih in malih podjetjih v Sloveniji. *Organizacija* 39 (6) 361-367.
53. NOBLE, P. (1999): Towards an Inclusive Evaluation Methodology. *Corporate Communications: An International Journal* 4 (1), 14-23.
54. OBLAK, T., PETRIČ, G. (2005): *Splet kot medij in mediji na spletu*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
55. O'DWYER, M. (2005): The Evolving Role of Public Relations in Ireland. *European Journal of Marketing* 39 (7/8), 809-820.
56. OLIVER, W. M., BARTGIS, E. (1998): Community Policing: A Conceptual Framework. *Policing* 21 (3), 490-509.
57. OSOJNIK, M. (2002): *Skrivnosti elektronskega poslovanja*. Ljubljana: GZS.
58. PAGON, M., JANJAC, I., BELIČ, I. (1997): *Modri internet*. Ljubljana: Quatro-Gnosis.
59. PEČAR, J. (1988) : *Formalno nadzorstvo*. Ljubljana: Delavska enotnost.
60. PEČAR, J. (1991). *Neformalno nadzorstvo*. Radovljica: Didakta.
61. PEČAR, J. (1992). *Institucionalizirano nedržavno nadzorstvo*. Radovljica: Didakta.
62. PEČAR, J. (1997): Varnostnopolitični in nadzorstveni pogledi na zasebno varstvo. V: Anžič, A. (ur.): *Zasebno varovanje in detektivska dejavnost*, 11-22. Ljubljana, Visoka policijsko-varnostna šola.
63. PEČAR, J. (2001): Policija v (lokalni) skupnosti. V: Pagon, M. (ur.): *Dnevi varstvoslovja*, 95-101. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
64. PONSAERS, P. (2001): Reading about »Community (Oriented) Policing« and Police Models. *Policing* 24 (4), 470-496.

65. PREZELJ, I. (2001): Grožnje varnosti, varnostna tveganja in izzivi v sodobni družbi. *Teorija in praksa* 38 (1), 127-141.
66. GRIZOLD, A., ur. (1992): *Razpotja nacionalne varnosti: obramboslovne raziskave v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
67. RIJAVC P. (1998): Odnosi z mediji. V: Gruban, B., Verčič, D., Zavrl, F. (ur.): *Preskok v odnose z javnostmi*, 189-202.. Ljubljana: Pristop.
68. ŠAKANOVČ, Z., MAYER, J. (2006): Nekateri vidiki vodenja in njihov vpliv na organizacijsko klimo in zadovoljstvo zaposlenih v slovenski policiji. *Organizacija*, 39 (4) 254-264.
69. SEITEL, P. F. (1995): *The Practice of Public Relations*. New Jersey: Prentice Hall.
70. SERAJNIK SRAKA, N. (1998): Kako komunicira država z mednarodnimi javnosti: primer Slovenije. *Teorija in praksa* 35 (4), 686-701.
71. SERAJNIK SRAKA, N., VIDRIH, B. (2001): Vladni odnosi z javnostmi. Model organiziranosti vladnih odnosov z javnostmi v Sloveniji. *Teorija in praksa*, 38 (4) 650-674.
72. SOTLAR, A. (2001): Racionalizacija in preseganje »obrambne dileme malih držav«. Med policizacijo vojske in militarizacijo policije. V: Pagon, M. (ur.): *Dnevi varstvoslovja. 2. del*, 795-808. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
73. STILLMAN, R. J. (1996): *Public Administration*. Boston: Houghton Mifflin Company.
74. SUNG, H. (2006): Police Effectiveness and Democracy: Shape and Direction of the Relationship. *Policing* 29 (2), 347-367.
75. ŠKERLEP, A. (1998): Veščine razreševanja interesnih konfliktov in elokventne artikulacije organizacijskega diskurza. *Teorija in praksa* 35 (4) 739-758.
76. TAYLOR, P. M. (1999): Television: Force Multiplier or town crier in the global village? *Corporate Communication: An International Journal* 4 (2), 61-72.
77. TENCH, R. (2003): Public Relations Writing – a Genre-based Model. *Corporate Communications: An International Journal* 8 (2), 139-146.
78. TERPASTA, J. (2005): Policija, lokalna oblast in državljani kot člani lokalnih mrež za varnost. V: Meško, G., Pagon, M., Dobovšek, B. (ur.): *Izzivi sodobnega varstvoslovja*, 63-78. Ljubljana: Fakulteta za policijsko varnostne vede.
79. TROYANOWICZ, R., KAPPELER, V. E., GAINES, L. K. (2002): *Community policing*. Cincinnati: Anderson Publishing Co..
80. ULE, M., KLINE, M. (1996): *Psihologija tržnega komuniciranja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
81. VERČIČ, D., ZAVRL, F., RIJAVEC, P. (2002): *Odnosi z mediji*. Ljubljana: GV Založba.
82. VERČIČ, D., ŽNUDERL, B. (1993): *Kdo in kaj so javnosti?*. Ljubljana: Pristop.

83. VERDNIK, I. (1999): Odnosi z javnostmi in raziskovanje. *Teorija in praksa* 36 (4) 564-575.
84. VIGODA, E. (2002): From Responsiveness to Collaboration: Governance, Citizens, and the Next Generation of Public Administration. *Public Administration Review* 62 (5), 527-540.
85. WALSH, K. (1994): Marketing and Public Sector Management. *European Journal of Marketing* 28 (3), 63-71.
86. WELLS, B., SPRINKS, N. (1999): Media Relations: Powerful Tools for Achieving Service Quality. *Managing Service Quality* 9 (4), 246-254.
87. WHITE, J. (1991): *How to understand and manage public relations*. Great Britain: Business Books Limited.
88. WINFREE, T., BARTKU, M. G., SEIBEL, G. (1996): Support for Community Policing Versus Traditional Policing Among Nonmetropolitan Police Officers: A Survey of Four New Mexico Police Departments. *American Journal of Police* 15 (2), 23-50.
89. WINKEL, F. W. (1991): Police Communication Programmes Aimed at Burglary Victims: A Review of studies and an Experimental Evaluation. *Journal of Community & Applied Social Psychology* 1 (4), 275-289.
90. ZHAO, J., LOVRICH, N. P., GRAY, K. (1995): Moving Toward Community Policing: the Role of Postmaterialist Values in a Changing Profession. *American Journal of Police* 14 (3/4) 151-171.

7.2 OSTALI VIRI

1. AARON, A.: *Theoi Project. Guide to Greek Mythology*. Dosegljivo na <http://www.theoi.com/Daimon/Soteria.html> (avgust, 2006).
2. ANŽIČ, A. (1992): Razmišljanja o oblikah nadzora nad policijo v Sloveniji. *Varnost* 11 (1/2), 15-41.
3. A.S. (2003): Mladci pretepajo in izsiljujejo. *Primorske novice*, 57 (18).
4. CRNICA S. (2003): Varne točke za otroke. *Primorske novice*, 57 (20).
5. ČEHOK, I., VEIĆ, P. (2000): *Etika policijskog zvanja*. Zagreb: Ministrstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Policijska akademija.
6. *Dictionary of Criminal Justice Data Terminology* (1981). U. S. Department of Justice, Washington.
7. D.V. (2003): Od Cyberije do vandalizma. *Tednik Oko*, 11 (361), 1.
8. D.V. (2003): Razbijali in uničevali. *Tednik Oko*, 11 (364), 1.
9. Generalna policijska uprava (2001): *Usmeritve policije za delo na področju odnosov z javnostmi*.

10. GOLOB, R. (1997): *Sistemi zaščite in varovanja oseb in premoženja*. Ljubljana: samozaložba.
11. GOVEKAR, E., (2006): *Intervju z avtorjem*. Februar - september, 2006.
12. HUMAR, V. (2005): Zgledno mirna noč. *Primorske novice*, 13 (31).
13. I.T. (2003): Varne točke za otroke. *Primorske novice*, 11 (74), 10.
14. J. Č. (2003): Za večjo varnost občanov. *Tednik Oko*, 11 (375), 5.
15. K. M. (2003): O Marcusu še nič novega. *Tednik Oko*, 11 (373), 5.
16. KOLENC, T. (2002): *Slovenska policija*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve.
17. KUCHAR, T. (2004): *Etika v policiji*. Dostopno na http://vito.owca.info/si/szj/szj_prikaz_det.php?id=834 (maj, 2005).
18. MARUSSIG, M. (2003): Okrepljeni v boju proti nasilju. *Primorske novice*, 57 (45), 9.
19. Ministrstvo za notranje zadeve (1992): *Kodeks policijske etike*.
20. MITAR, M. (1993): K problemu usmerjeno policijsko delo. *Revija policija* 13 (1), 121-138.
21. MITAR, M. (1995): Osnovna vprašanja v zvezi s pojmom varnosti. V: Lukan, A. (ur.): *Poročilo o projektu Izdelava koncepta ocenjevanja varnosti*, 53-60. Ljubljana, Ministrstvo za notranje zadeve.
22. MLEKUŠ, K. (2006): *Intervju z avtorjem*. Marec, 2006.
23. Novogoriški alarm zaradi čedalje hujšega nasilja v mestu (2003). *Delo*, 45 (69), 7.
24. ORACLE: *Oracle ThinkQuest*. Dostopno na http://library.thinkquest.org/C006257/revolution/committee_pub_safety.shtml (avgust, 2006).
25. Policija (2006): Dosegljivo na http://vito.owca.info/si/organiziranost/pu/go/statistika/statistika_003.html (april 2004).
26. Policija mora ukrepati v skladu s pooblastili! (2003). *Tednik Oko*, 11 (369), 4-5.
27. Policijska uprava Nova Gorica (2003): *S skupnimi močmi poskrbimo, da bo naše življenje lepše!*.
28. RIJAVEC, R.(2003): Za večjo varnost. *Tednik Oko*, 11 (377), 5.
29. SARDOČ, A. (2003): Ali v mestu vlada mafija? *Primorske novice*, 57 (23), 25.
30. SARDOČ, A. (2003): Ne vemo kaj je zadaj. *Primorske novice*, 57 (37), 17.
31. ŠETINC, M. (1990): Alternativne metode dela policije. *Varnost* 10 (4), 423-432.
32. TRUDEN, B., TRBOVEC, I. (1996): *Policijska postaja in javnost*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve.
33. Tudi gostinci odgovorni za red v lokalih (2003). *Delo*, 45 (116), 16.
34. UNICEF (2006): *Otrokom prijazno UNICEF-ovo mesto in mreža otrokom prijaznih mest*. Dostopno na http://www.childfriendlycities.org/pdf/slovenia_cfc.pdf (marec, 2006).

35. VIDALI, A. (2004): Nemočni kriminalisti, *Manipulator Mladina*, 5. 7.2004, (27).
36. *Zakon o policiji* (1998). Uradni list RS, št. 48/98.

8. PRILOGE

PRILOGA A: Vabilo na posvet Policija in lokalna skupnost – skupaj za varnost

Mestna občina Nova Gorica

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
POLICIJA
POLICIJSKA UPRAVA NOVA GORICA

Nova Gorica, 27. marec 2003

SPOŠTOVANI !

Vabimo Vas, da se udeležite posveta z naslovom

»POLICIJA IN LOKALNA SKUPNOST – SKUPAJ ZA VARNOST«,

ki bo v organizaciji Mestne občine Nova Gorica in Policijske uprave Nova Gorica potekal dne 15.04.2003 s pričetkom ob 10.00 v veliki dvorani Mestne občine Nova Gorica.

Podrobnosti o izvedbi posveta so razvidne iz priloge vabila.

Lepo pozdravljeni.

Župan

Mirko Brulc

Direktor

Jakov Geljarič

PRILOGA B: Program posveta Policija in lokalna skupnost – skupaj za varnost

POSVET: »POLICIJA IN LOKALNA SKUPNOST - SKUPAJ ZA VARNOST«

ORGANIZATOR POSVETA: *Mestna Občina Nova Gorica in Policijska uprava Nova Gorica*
KRAJ IZVEDBE: *Velika dvorana Mestne občine Nova Gorica*
ČAS IZVEDBE: *15.04.2003 s pričetkom ob 10.00.*
Predviden čas trajanja posveta je do 13.30.

UDELEŽENCI POSVETA

- *Župani vseh občin na območju PU Nova Gorica, drugi predstavniki lokalnih skupnosti, kot so direktorji občinskih uprav, tajniki, predsedniki večjih Krajevnih skupnosti in člani varnostnih sosvetov,*
- *Komandirji PP na območju PU in vodje policijskih okolišev, na območju katerih delujejo varnostni sosveti oz. so v ustanavljanju,*
- *Predstavniki medijev.*

CILJ IZVEDBE IN TEMATIKA POSVETA

Varnost v sodobnem času postaja vedno bolj pomemben element razvoja in napredka, kakor tudi dobrega počutja prebivalcev v lokalni skupnosti. Prav zato ima pomembno vlogo v skupnost usmerjeno delo policije, ki je kot strokovni organ zelo pomemben, zagotovo pa ne edini dejavnik zagotavljanja varnosti. Za uspešno delo policija potrebuje podporo in sodelovanje javnosti, zato je pri preprečevanju različnih deviantnih pojavov pomembna tudi vloga lokalne skupnosti. Varnostni sosveti v občinah, kakor tudi sodelovanje z lokalnimi skupnostmi na nižjih nivojih predstavljajo temelj tovrstnega sodelovanja. V nekaterih sredinah varnostni sosveti že aktivno delujejo, v nekaterih se ustanovljajo. Glede na navedeno lahko kot cilje posveta opredelimo:

- *Spodbujanje ustanavljanja in aktivnega delovanja varnostnih sosvetov na nivoju lokalnih skupnost,*
- *Predstavitev vloge lokalnih skupnosti in sodelovanje s policijo na področju preprečevanja kriminalitete – smernice Sveta Evrope,*
- *Predstavitev delovanja varnostnega sosveta v Mestni občini Maribor in predstavitev aktivnosti glede reševanja varnostne problematike.*

DNEVNI RED POSVETA

- *Pozdravni nagovor župana Mestne občine Nova Gorica Mirka BRULCA in direktorja PU Nova Gorica Jakoba ČEFERINA (10 minut),*
- *V skupnost usmerjeno delo in dejavnost varnostnih sosvetov na območju PU Nova Gorica – Evgen GOVEKAR, Urad direktorja PU Nova Gorica (15 minut),*
- *Predstavitev vloge in dejavnosti varnostnih sosvetov – Marija MIKULAN, Vodja oddelka za preventivo Generalne policijske uprave (30 minut),*
- *Predstavitev delovanja varnostnega sosveta Mestne občine Maribor – Branko GREGORIČ, Sekretar varnostnega sosveta Mestne občine Maribor, in mag. Jurij FERME, direktor PU Maribor (40 minut),*
- *Odmor (15 minut),*
- *Preprečevanje kriminalitete v lokalni skupnosti – predstavitev smernic in priporočil Sveta Evrope – dr. Gorazd MEŠKO, koordinator Sveta Evrope za RS, predstojnik katedre za kriminalistiko, kazensko pravo in kriminologijo Visoke policijsko-varnostne šole Ljubljana (60 minut),*
- *Razprava – mnenja in vprašanja udeležencev (30 minut).*

Pripravil Evgen GOVEKAR, Urad direktorja PU Nova Gorica

PRILOGA C: Zloženka proti vandalizmu Policijske uprave Nova Gorica

Škodo zaradi vsega navedenega plačujemo vsi!

- Če je poškodovana vaša imovina, boste popravilo plačali sami.
- Če je poškodovana javna dobrina, plačamo popravilo ali zamenjavo vsi davkoplačevalci, krajani, starši.
- Mnogih vrst škode sploh ni možno nadomestiti in povrniti.
- Z vsako povzročeno škodo v okolju, v katerem živimo in delamo, smo vsi oropani mnogih humanih, kulturnih, športnih in življenjskih zadovoljstev.

Preprečimo vandalizem!

- Vsega ne moremo odpraviti s kaznijo. Odpravljamo pa lahko vzroke za tako početje, tudi med nami vsemi.
- Posvetimo se otrokom in mladostnikom, omogočimo jim ustvarjalno sproščanje življenjske energije v urejenih okoljih.
- Učimo mlade razumeti, da je lepo in urejeno okolje namenjeno tudi njim.

In kaj moramo storiti, če smo priče vandalskemu početju?

Uporabimo anonimni telefon: **080-1200**

Obveščajmo policijo na telefonsko številko **113**

Obveščajmo center za obveščanje na telefonsko številko **112**

Obveščajmo svojega policista - vodjo policijskega okoliša

S SKUPNIMI MOČMI POSKRIBIMO, DA BO NAŠE ŽIVLJENJE LEPŠE!

Spoštovani

S SKUPNIMI MOČMI POSKRIBIMO, DA BO V NAŠEM OKOLJU ČIM MANJ VANDALIZMA

Izdalo: MNZ RS, Policijska priprava: PU Nova Gorica; Tisk: Grafiška Soča, d.o.o., 3000 inovod; Nova Gorica 2003

VANDALIZEM je nesmiselno pustošenje in uničevanje, zlasti kulturnih vrednosti, je izraz slepe uničevalne strasti, sovraštva. Izraz "vandalizem" za golo razbijaško slo je nastal v 18. stoletju po VANDALIH, ki so v 5. stoletju pustošili po rimskem imperiju.

Kaj storiti, da tako početje preprečimo?

S svojim zglednim ravnanjem in z opozarjanjem odpravimo to nesmiselno vedenje, rušilno strast posameznika ali skupine.

Kdo?

VSI MI!

- krajani
- družine
- društva
- civilna iniciativa
- šole
- podjetja
- lokalna samouprava

Najpogostejše oblike sodobnega vandalizma v urbanem okolju

Uničevanje spomenikov, nasadov, klopi, igral, telefonskih govornic, skrunitve grobov in spominskih plošč, stekel in uličnih svetilk, prevračanje smetnjakov, uničevanje prometnih znakov, parkiranih vozil, metanje kamnov na mimo vozeča vozila, skupino ljudi ali posameznika, v vlake itd. Mučenje in obmetavanje živali, prerivanje in izzivanje k pretepu, pretirano in neprimerno vzbujanje pozornosti, vedenje, ki povzroča pri ljudeh vznemirjenje in stres.

Kdo so današnji vandali?

So predvsem posamezniki ali skupine, ki brez vzroka in potrebe uničujejo urbano okolje, v katerem živimo in delamo. Vedejo se napadalno do okolice, najpogosteje v skladu s pravili svojih skupin, zaradi osebne neuspešnosti, značajskih napak ali slabe vzgoje.

Posledice vandalizma so breme za vse!

- Premaknjeni, poškodovani ali uničeni prometni znaki ne povzročajo le škode, temveč tudi prometno nevarnost za vse udeležence v cestnem prometu.
- Poškodovana igrala na otroških igriščih so nevarna za naše otroke.
- Popisane zgradbe, uničeni cvetlični nasadi, polomljena drevesa in klopi kazijo naše okolje. Uničeni spomeniki, poškodovana igrala in druga škoda v parkih upravičeno vzbujajo zgražanje.
- Poškodovana vozila predstavljajo materialno škodo za lastnike
- Varnosti, udobnosti in urejene okolice tako ne ogroža samo kriminaliteta, temveč tudi vandalizem.
- Poškodbe otrok na igriščih in travnikih z razbito steklovino ali injekcijskimi iglami uživalec mamil so nevarno zlo.

Kakšna so pooblastila policije in občine v primerih vandalizma?

»Policija mora ukrepati

Ob vse pogostejših dejanjih vandalizma v Novi Gorici in okolici se med občani upravičeno pojavlja strah, da bodo tudi sami nehoti izpostavljeni podobnim dogodkom. Že dalj časa se namreč v lokalih in barih pojavijo osebe, največkrat gre za skupino mladeničev, ki grozijo gostom, izzivajo pretepe, nemalokrat pa tudi poškodujejo inventar lokala. Med občani je pogosto moč slišati očitke policiji, češ da nič ne naredi ter zakaj so storilci lahko še vedno na prostosti. Zato smo pri časopisu Oko želeli preveriti, kakšna pooblastila sploh ima policija v takšnih primerih in kako lahko ukrepa. O tem smo se pogovarjali z načelnikom uniformirane policije Nova Gorica, Alojzjem Moharjem.

V medijih je bilo v izjavah predstavnikov policije večkrat poudarjeno, da mora policija ukrepati v skladu s pooblastili. Za kakšna pooblastila gre? Kakšna pooblastila ima policija, ko pride na kraj dogodka?

"Naloge in pooblastila policije so določene v zakonu o policiji, temeljna naloga policije je varovanje življenja, osebne varnosti in premoženja. Na podlagi tega gre potem še za preiskovanje kaznivih dejanj ter vzdrževanje javnega reda in miru.

Ko je policija obveščena o dogodku, napoti tja ustrezno število policijskih patrulj, v primeru, da gre za gostinski lokal, jih praviloma napotijo tja več. Ob prihodu na kraj dogodka mora policija najprej vzpostaviti javni red in mir, nato z zbiranjem obvestil ugotoviti, kdo so kršilci, kaj se je zgodilo in poda ustrezen predlog. Če gre za kršitev po zakonu o prekrških, to je kršitev javnega reda in miru, podamo predlog sodniku za prekrške, če pa so znaki kaznivih dejanj, podajajo kazensko ovadbo okolišnemu državnemu tožilstvu.

V primeru, da kršitev še traja, lahko kršitelje, ki so zaloteni na kraju in obstaja nevarnost, da bodo nadaljevali s prekrškom (temu lahko botruje tudi element vinjenosti), tudi pridržimo na policijski postaji. Vendar le do

iztrežnitve oziroma največ do 12 ur, potem jih moramo izpustiti. V določenih drugih primerih je tudi možno, da kršitelje pridržimo in jih privedemo pred sodnika za prekrške. Če pa kršitev na licu mesta preneha, policija teh pridržanj ne more izvajati, ker ni nekega razloga ali suma, da bo oseba ponovila prekršek ali ga nadaljevala.

V primeru da osebi odvzamemo prostost, jo moramo že na licu mesta seznaniti z nekaterimi pravicami, ki jih ima, takrat tudi ni dolžna nižesar povedati, opravi pa se tudi varnostni

iztrežnitve oziroma največ do 12 ur, potem jih moramo izpustiti. V določenih drugih primerih je tudi možno, da kršitelje pridržimo in jih privedemo pred sodnika za prekrške. Če pa kršitev na licu mesta preneha, policija teh pridržanj ne more izvajati, ker ni nekega razloga ali suma, da bo oseba ponovila prekršek ali ga nadaljevala.

pregled: ali ima pri sebi kakšne nevarne predmete, s katerimi bi lahko napadla ali se samopoškodovala. Na policijski postaji se osebo nameri v prostor za pridržanje, predhodno pa se opravi ponoven varnostni pregled.

Kaj pa v primeru, če oseba ne kaže znakov vinjenosti?

"Če ni znakov pijanosti in gre vendarle za primer hujšega kaznivega dejanja, lahko osebo pridržimo, to nam omogoča Zakon o kazenskem postopku. V takem primeru je potrebno zbrati vsa potrebna obvestila, to osebo pa se preda preiskovalnemu sodniku. Če pa ta težavlogov ni in ugotovimo, da je kaznivo dejanje storjeno, zberemo ustrezne podatke, osebo lahko pridržimo za nekaj ur, nato pa jo lahko izpustimo."

Kako lahko postopate v primeru, če gre za mladoletne kršitelje?

"Ko gre za mladoletne storilce, ni nekakšnih razlik, se je pa potrebno zavedati, da imajo določeno večjo stopnjo varstva, predvsem v smislu, da je tujak potrebno vključiti starše, center za socialno delo ipd. V kontekstu prekrškov pa je postopek enak kot pri polnoletnih. Lahko se ga zaдрži in poda ovadbo."

Koliko časa povprečno mine od dogodka do konkretne podaje kazenske ovadbe tožilstvu?

"Če osebo pridržimo na policijski postaji in gre za kaznivo dejanje, ko osebo potem privedemo k preiskovalnemu sodniku, moramo k zadevi zbrati in spisati najkasneje v 48 urah. Če pa teče normalen postopek, moramo zbrati vsa obvestila in se poda kazenska ovadba po redni poti. Če gre za zapletenejši primer, kjer je potrebno zbrati obvestila o več osebah, potem stvar lahko traja tudi dlje časa. Če pa gre za primer, kjer je bil opravljen ogled kraja kaznivih dejanj in: so bile vse osebe na kraju, potem lahko mine kakšen teden ali dva, kolikor se rabi zaradi pisarniškega poslovanja."

V večini primerov se govori, da gre za iste storilce. Veste torej za koga gre?

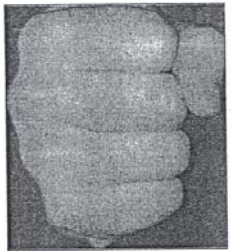
"Za katere storilce gre, to je popolnoma jasno, to se ve. Zoper njih podajamo ustrezne predloge oziroma kazenske ovadbe. Da gre vedno za iste storilce sicer ne drži popolnoma. Določen del teh storilcev nastopa kot kršitelji v večjih zadevah. To drži. Vendar še vedno ne moremo govoriti o ne vem kakšni organizirani skupini, ki bi izvrševala kazniva ali nasilna dejanja, čeprav tudi v tej smeri zbiramo podatke. Če vzamemo za primer lansko leto, ko smo decembra podali kazensko ovadbo zoper petnajst storilcev zaradi kaznivih dejanj, se jih je v letošnjem letu osem iz skupine petnajstih pojavilo

Na Sossvetu za zagotavljanje varnosti občanov, ki ga je konec marca sklical župan MONG Mirko Brulc je bilo rečeno, da bo tudi policija nekatere nujne primere obravnavala prednostno. Kako boste ukrepli?

"Ne vem, če je bilo ravno tako mišljeno, kot prednostno. Policija obravnava vsak varnostni dogodek. V določenih primerih smo lahko tudi neuspešni, ko storilca ne izsledimo, vendar mi v vsakem primeru naredimo vse, kar je v skladu z našimi pooblastili. Mi na intervencijo moramo, tudi pridemo na kraj dogodka in naredimo vse, kar je potrebno."

Kakšne izkušnje imate z lastniki barov? Kako sodelujete z njimi?

"Lastniki ali najemniki lokalov so različni. Ugotavljali smo, da so bili nekateri v preteklosti tudi v stikih s kršitelji, jim morda celo nudili določene

ne usluge v gostinskem lokal, na primer zastoni pijačo, kasneje pa se je ta zadeva obrnila. Ko se je zadeva obrnila tako, da je prešla v kršitve, pokličijo tudi policijo. Tukaj je treba opozoriti, da morajo tudi lastniki ali najemniki lokalov zasledovati svoj cilj. Če se v tem primeru podredijo kršiteljem, je potem tudi iz njihove strani težko namerikati zadevo obrniti in dejati: 'Te ga sedaj pri meni ne boš več dobil,' ker je posledica tega lahko tudi tovrstna kršitev, o kateri govorimo.

Kako z njimi sodelujemo? Policisti lastnike lokalov obiskujejo, se z njimi pogovarjajo, je pa vprašljivo to, koliko so ti ljudje, pa tudi drugi, pripravljeni povedati. Če policija nima podatkov, kaj se je v določenem primeru dogajalo, je potem težko zagotoviti tudi nadaljnje ukrepe. Pri nekaterih se pojavlja ravno tale bojazan, če bodo povedali policiji, potem bodo še hujši ukrepi itd. Celoten postopek je lahko obrnjen."

Vam je znano, če te skupine, ki povzročajo kazniva dejanja, tudi izsiljujejo lastnike lokalov za plačilo varševine?

"To je bolj področje kriminalnih zadev, vendar - tudi za izsiljevanje je bilo podana kazenska ovadba, torej lahko govorimo tudi o takih primerih. Vendar je tudi take zadeve potrebno prijaviti, da se zoper te storilce uvedejo ukrepa. Kolikor je meni znano, so bili v lanskem ali predlanskem primeru storilci tudi obsojeni."

Na Policijski postaji v Novi Gorici so nam povedali, da ob pojavu vandalizma v lokalih, policijo največkrat pokličejo lastniki lokalov in ne gostje. Vendar pa na klic lastnikov, češ, prišle so te in te osebe, spravile jih ven, ne morejo ukrepati. Policijska pooblastila jim tega ne dovoljujejo. Če prišlek še nič ne počne, ne morejo ukrepati, to lahko storijo le v primeru, da pride do kršitve. V tem primeru mora biti gostinec tisti, ki dela selekcijo gostov, ki prihajajo v njegov lokal.

So bili ti isti kršitelji vpleteni tudi v kakšno drugo obliko kaznivih dejanj?

"Po teh informacijah, ki jih imam, ni take povezave, težko pa kaj rečem. Ne moremo pa tega izključiti. Delovanje policije bi bilo lažje, če bi, ko pride na kraj dogodka, priče spregovorile."

Ravno tukaj je problem, ko pridejo policisti na kraj dogodka, noče nihče spregovoriti, nihče ni nič videl, slišal. Kaj čaka nekoga, ki pove, kaj je videl? Je priča soočena s storilci, jo popište, priča na sodišču? Se da to zaobiti?

"Naši predpisi nam narekujejo tako: ko pridemo na kraj dogodka in

"Policisti so vedno izpostavljeni grozljajem. Letos imamo dva primera, ko so policistu doma zažgali vhodna vrata, v enem primeru pa so policistu poskušali zažgati osebni avtomobil."

zberemo podatke, je jasno, da moramo ugotoviti tudi identiteto priče, ki zavede v predlogu obrnila za prekrške oziroma v kazensko ovadbo, oblažijo je ta priča tudi zaslišana pri sodniku za prekrške oziroma na sodišču. Tuba kakšne rešitve vsaj po trenutni zadržanih priči."

Kako pa bi ta problem rešili ko se nihče noče izpostavljati?

"V določenih primerih dajamo stanje ugotovimo že na podlagi izpovedi kršiteljev in neposredno udeleženi, potem morda takšna priča, ki je videla, niti ni tako pomembna pri tistem dogajanju, ker je dovolj drugih indicij. Vendar pa tega ne kaže izključevati ali posploševati na takšen način."

Ob zadržanju pregledate tudi, če ima oseba v posesti orožje. Ste ga kdaj odkrili?

"Ne, mislim, da v teh primerih nismo našli orožja, niti kakšnih drugih nevarnih predmetov. Najbrž kakšen žepni nož, kaj posebnega pa ne."

So bili tudi policisti kdaj izpostavljeni kakšnim grozljajem?

"Policisti so jim izpostavljeni vedno. Relativno veliko imamo tudi predlogov za uvedbo postopka zaradi nedostojnega obnašanja do policistov. Največkrat gre za verbalne groznje. V letošnjem letu pa imamo dva primera, ko so policistu doma zažgali vhodna vrata, v enem primeru so policistu poskušali zažgati osebni avtomobil. Ali je to povezano prav s temi primeri ali ne, pa je težko govoriti."

Naslednja tarča napadov naj bi bili po nekaterih govoricah frizerski saloni. vam je to kaj znano?

"Ne, primerov še ni bilo. S temi govoricami je tako: to so govorce, za katere obstaja tudi sum, da je lahko nekaj na tem, vzamemo jih z vso resnostjo in jih tudi preverjamo, dokler pa ni kaj očitnega, potem na te govorice ne moremo nič ukrepati."

Kako nameravate postopati v bodoče?

"Policijska postaja Nova Gorica je organizirana tako, da je v kritičnih dnevih povečala število policistov, patrulj, povedali smo število L1. Opazovalnih služb, ki s hitro intervencijo skušajo zagotoviti javni red in mir. En delček smo prispevali mi na tak način, en del bi morala poskrbeti še kakšna druga institucija, za varnost pa bi morali poskrbeti tudi lastniki lokalov. Apeliral bi tudi na ljudi, da naj ne stvari prijavljajo, poveda kaj se je zgodilo. V določenih primerih je možno uporabljati tudi anonimno telefonsko številko 080 1200, saj bi na podlagi informacije, ki bi jih dobili, lahko obili kršitelje."

Kršitelji so vendar znani, kaj je še potrebno, da se proti njim ukrepa? Podane so sicer kazenske ovadbe, vendar - še vedno so prisotni!

"Da, to je dejstvo! Vendar se moramo vsi zavedati, da policija v okviru svojih pooblastil kaj drugega ne more storiti. Mi jih ne moremo zapreti, čeprav mogoče to nekdo pričakuje. Mi pridemo, zberemo podatke, če je potrebno osebo pridržimo, jo pridržimo

	1999	2000	2001	2002
Celotno območje PU NG	2200	1764	1942	1909
Območje Policijske postaje Nova Gorica	805	444	668	808

Kršitve javnega reda in miru

"Ne vemo, kaj je zadaj"

Vzrokov požiga lokala Marcus v Rožni Dolini še ne poznajo, prav tako še niso znani storilci - Vodja novogoriških kriminalistov Milovan Ipavec o organiziranem kriminalu

NOVA GORICA - V noči na ponedeljek je, kot je znano, pogorela notranjost nekdanjega klub Marcus v Rožni Dolini in kaže, da je šlo za požig. Kaj tiči za tem. Kaj načrtnega? Podobno vprašanje je bilo že slišati, ko so se po lokalih v Novi Gorici vrstili pretepi in razbijanja, domnevno z izsiljevanjem. Organizirano, vodeno? O organiziranem kriminalu smo spregovorili z vodjem novogoriških kriminalistov Milovanom Ipavcem.

- Kakšna je razlika med navadnim in organiziranim kriminalom?

"Pod 'običajen' kriminal pojmuemo posameznike, o organiziranem kriminalu pa ni enotne definicije. Ločimo zlasti organizirani kriminal in organizirani poslovni kriminal. Prvi po eni od definicij obsega tatvino, prostitucijo, mamila, igre na srečo, orožje, trgovino z belim blagom, vodenje prebežnikov itd., in sicer z uporabo nasilja in podkupovanja. Organiziran poslovni kriminal pa sloni na zelo dobrem poznavanju poslovnosti, ekonomije, prava, povezovanjem z upravnimi organi, vladnimi institucijami in trgóm dela."

- S tem ste pravzaprav že povedali, kakšne so oblike organiziranega kriminala...

"Glavni obliki sta klasični in gospodarski organiziran kriminal, ki sta po organizaciji in delovanju različna. Prvi je bolj 'brutalen', drugi bolj prefinjen. Pri slednjem se povezujejo poslovneži, funkcionarji na različnih institucijah itd. Evropolova definicij pravi, da je organizirana združba združba vsaj treh članov, ki deluje dalj časa, cilja na družbena moč ali premoženjsko korist in se ukvarja z dejanji, ki se preganjajo po uradni dolžnosti. Obenem pa izpolnjuje vsaj dva od naslednjih kriterijev: uporaba nasilja ali korupcije, notranja pravila, delitev vlog, delovanje na mednarodni ravni, vpletenost v pranje denarja, uporaba podjetniškega načina dela, vpliv na medije, gospodarstvo, državno upravo in politiko."

- Nasilje v Novi Gorici postaja že družbeni problem in izsiljevanje ter nasilje na ulicah in po lokalih je bilo označeno kot delo združb nepridipravov ali posameznih tolp. Bi lahko po zadnjih dogodkih trdili, da gre za delovanje združb organiziranega kriminala?

"Kar se dogaja po Novi Gorici, ne bi mogel ne po enih ne po drugih kriterijih opredeliti kot organiziran kriminal. Primer Joy Puba, denimo... Večinoma je šlo za mladoletnike, ki se združujejo in se v združbi čutijo močne in izzivajo.

Tedaj se je eden sprl z varnostnikom, nakar se je v obračun vključila večja skupina. Po dosedanjih ugotovitvah pa za tem ne vidimo ničesar organiziranega."

- Pa zadnji primer, Marcus oziroma prej okrepčevalnica pri pošti v Šempetru... Gre mar za vodene ali vodeno skupino?

"Za primer Marcus znaki kažejo, da gre za požig, kaj je zadaj, pa še ne moremo reči. V Šempetru pa je šlo za spor in obračun. To so posamezni

Milovan Ipavec

primeri, je pa res, da jih je vse več, kar pa ne velja le za Novo Gorico. Druge je podobno, razlika je le ta, da smo mi s tem bolj soočeni. O vodenosti pa nimamo indicij. Gre v glavnem za eno skupino, ki se pretepa in sproža konflikte."

- Gre pri tem fenomenu za povezavo med uličnimi nasilniki in kriminalnimi združbami?

"Ne. V tem smislu ne, se pa posamezniki družijo tudi z osebami iz posameznih kriminalnih združb, na primer tistih, ki se ukvarjajo z mamili. Pravih usmerjenih povezav pa nismo zaznali. Opravili smo razgovore z mnogo ljudmi, pa vendar do takih zaključkov nismo prišli."

- Kako se policija bori proti 'običajnemu' in kako proti organiziranemu kriminalu in kako je novogoriška policija usposobljena za boj s slednjim?

"Pri organiziranem kriminalu uporabljamo vsa sredstva, ki so nam zakonsko na voljo, torej posebne metode, denimo tajno delovanje, sledenje ali pa na primer prisluškovanje telefonom. To pa so že hujši posegi v človekove

pravice in merila za takšne odredbe so precej visoka. Pred odredbo moramo že veliko narediti, zbrati. Če gre za težje, ali bolj obsežne primere, delo koordinira tožilstvo. Usposobljeni smo za vse oblike boja z organiziranim kriminalom, problemi pa so z zakonodajo, ki je pisana bolj na kožo storilcem, kot pa oškodovancem ali policiji. Sicer pa v našem uradu deluje skupina za boj z organiziranim kriminalom, ki se ukvarja predvsem s tem, kar smo že pred leti uvrščali v to kategorijo: mamili, orožje, vodenjem ilegalcev, prostitucijo, ponarejanjem denarja..."

- In primeri boja z organiziranim kriminalom? Gre večinoma za drogo, orožje?

"V zadnjih letih tudi za vodenje prebežnikov. Vsako leto obdelamo združbo ali dve s tega področja, ki organizirano vodi prebežnike čez Slovenijo in v Italijo. Mamila so konstantna, pred leti je bilo več trgovine z orožjem. Danes imamo verjetno največ primerov mamil in prebežništva, ker je pri nas po tem največ povpraševanja."

- Je organiziran kriminal na Goriškem le del širše združbe?

"Vzemimo primer vodičev ilegalcev. Mi odkrijemo skupino, ki deluje v Sloveniji, vendar gre tu za organizirano verigo in pri mamilih je podobno. Poznamo Balkansko pot, predvsem za heroin. Lani, denimo, ko smo delali skupaj z Italijani. Pošiljka droge je potovala iz Makedonije v Italijo in mi smo tedaj zadevo speljali z vednostjo vseh držav, preko katerih je šla nadzirana pošiljka. Zadeve pa nismo mogli zaključiti, ker je bila pošiljka namenjena v Italijo. Smo pa koordinirali delo in pošiljko so skupaj s prevzemniki prijeli v Italiji. Cilj je bil najti naročnike. Osebe v Sloveniji so v tem primeru iskale prevoznike iz Makedonije in mi smo to odkrili."

- Se bodo razmere na tem področju spremenile z vstopom v EU?

"Treba se bo prilagajati strategijam EU za boj z organiziranim kriminalom, smernicam pa se že zdaj prilagajamo. Pripravljajo se spremembe kazenskega zakona in zakona o kazenskem postopku (ZKP), kar pa je zahteven projekt, saj sta potreba prenove. Že s sedanjimi spremembami ZKP bo policija imela večjo vlogo, saj bodo izjave pred policijo imele več teže. Spreminja se tudi zakon o policiji, denimo v smislu nadzora nad določenimi osebami. Organiziranega kriminala pa bo po padcu meje prej več kot manj, saj tu ne bo več sedanje nadzorne točke."

AMBROŽ SARDOČ

NOVA GORICA ▶ S policisti po mestnih ulicah: brez nevarnosti in brez tragedij

Zgledno mirna noč

Po polemikah, ali je v Novi Gorici res vse več vandalizma in mladostniškega nasilja ter ali policisti za nadzor dogajanja v mestu storijo dovolj, smo se o nočnih obrazih Nove Gorice želeli prepričati na lastne oči. V spremstvu policistov smo obiskali kraje, kjer najpogosteje prihaja do kršitev in težav. V noči na soboto je bila Nova Gorica zgledno in mirno mesto z nekaterimi presenetljivimi napakami.

Naš gostitelj, pomočnik komandirja novogoriške policijske postaje **Kristjan Mlekuž**, nam je zagotovil, da bodo policisti tudi ob naši navzočnosti delali po običajnem ritmu, značilnem za konec tedna. Ponoči so v službi kriminalisti, prometni policisti, policisti v uniformah, ki peš nadzirajo dogajanje v mestu, policisti, ki nadzorujejo državno mejo s službenim psom, in člani opazovalne patrulje, ki so nekakšne "deklice za vse". Luč vso noč gori tudi v informacijskem središču, operativno komunikacijskem centru.

Za zidovi garaž

Naša prva spremljevalca sta bila policista Suzana in Edo, ki sta peš opazovala dogajanje v mestu. Prvi cilj so bile garažne hiše na ulici Gradnikove brigade. Pred dnevi je v drugi garažni hiši nekdo zakuril napeljavo in policista sta odšla iskat skupino mladoletnikov, za katero vedo, da se zbirajo v bližini kraja. V stenah, popisanih z grafiti, so mnoga vrata v pozabljene in prazne prostore, ki so si jih različne skupine izbrale za pribežališče.

Garaže so nenadzorovane in niše na koncu prostorov, namenjenih parkiranju, so zadnji izhod v sili za ljudi, ki se znajdejo v hudi socialni stiski. Brezdomcev, ki si na betonskih tleh uredijo prava zasilna bivališča ali prespijo

v zapuščenih avtomobilih, je več poleti. V prvi garažni hiši smo naleteli le na enega moškega, ki je okrog enajstih zvečer že mirno spal.

V četrtek je neznanec zelo hitro pripeljal po Cankarjevi ulici, za nekaj časa izgubil nadzor nad vozilom in zato oplazil tri avtomobile, parkirane ob cesti, nato pa je pobegnil. Voznik je pri trku izgubil stransko ogledalo. Naloga, da sredi mesta, kjer je na tisoče avtomobilov, najde pravega, se zdi nemogoča, a policistka je pri vhodu v garažno hišo opazila vinsko rdeč peugeot. Ko smo stopili bližje smo videli, da ima podrsano karoserijo na boku in odlomljeno ogledalo. Iz operativno komunikacijskega centra so na podlagi registrske tablice sporočili ime lastnika. Policista sta ga obiskala in povedal jima je, kdo avto običajno vozi. Moški, ki ga je omenil lastnik, je dejal, da je avtomobilske ključke posodil prijatelju. Policista sta ga našla in priznal je, da je povzročil nesrečo - primer je bil rešen.

Dolgčas in smola

Veliko mladih Novogoričanov preživlja večere na ulici. Obhod vseh priljubljenih zbirališč je pokazal, da je mesto mirno. Policista sta se pogovorila z nekaterimi mladostniki, ki nju-nega prihoda niso bili ravno veseli, a so

Scena kot iz drugega sveta

srečanja tudi zaradi takta in smisla za humor minila brez glasnih sporov.

Nova Gorica je mesto nočnih klubov in igralnic. Z neprijaznostjo boginje Fortune je bila povezana tudi prometna nesreča, ki se je nekaj po enajsti uri zvečer zgodila na cesti proti Rafutu. Makedonski državljani, doma v Gorici, je zaradi velike hitrosti zapeljal v obcestni jarek. Avtomobil je bil močno poškodovan, voznik pa razpoložen za barantanje. Policiste je namreč, večinoma z argumentom, da je živčen, ker je zaigral ves denar, skušal prepričati naj vsaj malo prikrojijo rezultat alkotesta, ki je pokazal 0,75 promila. Nesrečni Makedonec se je moral nato ukvarjati še z vprašanjem, kako bo plačal avtovleko, saj je povedal, da je zaigral vse do zadnjega evra.

S peš patruljo smo obiskali območje za zdravstvenim domom. Najprej smo se ustavili v zaprti in zapuščen stavbi ob reševalni postaji, v kateri je zasilno skladišče arhivskega gradiva. Na vrhu stopnic smo naleteli na lesen stol, ob njem pa je bil kup uporabljenih igel in drugih smeti. Vzdušje v podmornici, podhodom, ki se nadaljuje v dolg hodnik do vrat v večinoma prazne kletne prostore sosednjega bloka, je prav tako v ostrem nasprotju z bleščočim središčem. Prostori so bili prazni, prevladujoči pa so občutek utesjenosti in izrazit smrad ter olajšanje ob prvem vdihu svežega zraka.

Zadnje petkove in prve sobotne ure so minile brez posebnosti. Prometni policisti so ujeli nekaj preveč hitrih in preveč žejnih, kriminalisti so se ozirali za vlomilci v bencinske servise, vsi pa so iskali nove podatke, ki bi jih pripeljali do tatov kombija, naloženega z gotovino.

VESNA HUMAR

Voznik se je lahko veselil le tega, da je živ in zdrav

Foto: Boštjan Bensa